

KONGSBERG

Årsrapport 2010

Innledning

Kongsberg Gruppen (KONGSBERG) er et internasjonalt konsern som leverer høyteknologiske løsninger som bidrar til sikrere og mer effektive operasjoner under ekstreme og komplekse forhold. Konsernet er et verdensomspennende kunnskapsmiljø og har en velorganisert prestasjonskultur. KONGSBERG utvikler avanserte systemer og avansert teknologi for forsvar, maritim sektor, offshore og romfart i nært samarbeid med kunder og forskningsmiljøer. Slik skaper konsernet verdier for kundene, eierne, medarbeiderne og samfunnet.

INNHold

Innledning	2-6	Virksomhetsstyring	61-69
Hovedtall for 2010	4	Vedtekter	62
Konsernsjef Walter Qvam	5-6	Finanskalender	70
Årsberetning	7-16	Adresser	70
Årsregnskap og noter	17-60		
Konsernet	17-52		
Kongsberg Gruppen ASA	53-58		
Revisjonsberetning	59-60		

Ytterligere informasjon om Kongsberg Gruppen, våre produkter og tjenester og vår policy for samfunnsansvar kan du finne her:

- Rapport for samfunnsansvar 2010
- Virksomhetsbeskrivelse 2010
- www.kongsberg.com

Kongsberg Gruppen ASA

Driftsinntekter **15 497 mill. kr** EBITA **2 216 mill. kr**

Kongsberg Maritime

- Offshore
- Merchant Marine
- Subsea

Driftsinntekter
6 286 mill. kr
EBITA
991 mill. kr

Kongsberg Defence Systems

- Missile Systems
- Naval Systems & Surveillance
- Integrated Defence Systems
- Aerostructures
- Defence Communications

Driftsinntekter
3 376 mill. kr
EBITA
245 mill. kr

Kongsberg Protech Systems

Driftsinntekter
5 683 mill. kr
EBITA
995 mill. kr

Konsernets overordnede mål og strategier

Visjon

***WORLD CLASS**
- through people,
technology
and dedication*

Mål

KONGSBERG skal være et internasjonalt orientert teknologikonsern med hovedkontor i Norge. Interessentenes verdier skal ivaretas og økes gjennom å utnytte konsernets høye kunnskapsnivå til å utvikle attraktive løsninger for markedet, og gjennom stadige driftsmessige forbedringer.

- For å øke lønnsomheten skal det kontinuerlig gjennomføres forbedringstiltak.
- Vekst og lønnsomhet skal genereres gjennom organisk vekst, oppkjøp og strukturelle tiltak.
- Konsernet skal være organisert på en måte som utnytter sammenhenger og synergimuligheter.
- Virksomheten skal drives etisk, miljømessig og sosialt ansvarlig, samt ha en tydelig profil og et godt omdømme.

Strategi

Viktige tiltak for å nå målene er:

KULTUR OG VERDIER

KONGSBERG har en unik og sterk konsernkultur som er bygget opp over mange år. Måten det arbeides på er tydelig preget av et felles verdigrunnlag. KONGSBERGS kultur og verdier er en viktig del av konsernets strategiske fundament.

MARKED, INTERNASJONALISERING OG VEKST

Over 80 prosent av konsernets inntekter kommer fra land utenfor Norge. En stadig større del av verdiskapningen skjer også utenfor Norge. Lokalt innhold er et krav fra flere kunder. Strategisk alliansebygging er også en viktig forutsetning for å lykkes i flere av KONGSBERGS produktområder. KONGSBERG arbeider kontinuerlig med å utvikle markedsapparatet, slik at det effektivt bidrar til å tilfredsstille kundenes behov. Nærhet til kunden er viktig for å yte optimal service, både med tanke på responstid og ytelse.

Oppkjøp innen kjerneområdene er en sentral del av vekststrategien. En stadig utvikling av konsernets strategiske markedsposisjon står sentralt i oppkjøpsstrategien.

KOMPETANSE

Kunnskap og kompetanse er KONGSBERGS viktigste konkurranseparameter. Kompetanseutvikling av alle medarbeidere er avgjørende for en positiv utvikling, og blir prioritert. Det legges vekt på å tilby attraktive og utfordrende arbeidsoppgaver. Program for utvikling av ledere gjennomføres systematisk.

SAMFUNNSANSVAR OG ETIKK

KONGSBERG har forretningsetiske retningslinjer, policy for forhold knyttet til det ytre miljø og policy for samfunnsansvar. Dette er grunnleggende elementer i arbeidet for en forretningskultur som bygger opp under en lønnsom, bærekraftig utvikling.

TEKNOLOGI

Kostnader til produktutvikling utgjør årlig ca 10 prosent av KONGSBERGS driftsinntekter. Høy aktivitet innen dette området er en forutsetning for lønnsom organisk vekst. Produktutviklingen er både kunde- og egenfinansiert. Det er alltid markedsbehovene som styrer retning, ambisjoner og løsninger innen produktutviklingen. KONGSBERGS

markeder er preget av strenge krav til ytelse, kvalitet og driftssikkerhet. Samarbeid med sluttbrukerne er en kritisk suksessfaktor for å utvikle de beste løsningene og for å sikre kundene økt verdiskapning og høy nytteverdi i sine investeringer. KONGSBERGS produkter er i stor grad basert på kompetanseområdene programvareutvikling, kybernetikk, systemintegrering og signalbehandling.

FINANSIELL STRATEGI

Konsernet legger vekt på å ha en soliditet som gir finansiell handlefrihet. Finansiering av vekst skal i første rekke være basert på egen inntjening og frigjøring av kapital. Fremmedfinansiering skal til enhver tid være langsiktig og avstemt med konsernets forretningsmessige strategi. Konsernets finansielle policy tar primært sikte på å øke forutsigbarheten og redusere risiko.

Hovedtall 2010

2010 var et begivenhetsrikt år med vekst og gode resultater.

DRIFT

Beløp i mill. kr

	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Driftsinntekter	15 497	13 816	11 056	8 306	6 720	5 791	5 901	6 651	6 980	6 176
- Driftsinntekter utenfor Norge	% 84	80	77	71	72	67	69	76	72	74
- Driftsinntekter sivilt	% 45	52	62	62	57	59	54	54	58	63
Driftsresultat før amortisering (EBITA)	2 216	1 376	1 122	796	464	378	239	383	485	437
Driftsmargin før amortisering (EBITA)	% 14	10,0	10,1	9,6	6,9	6,5	4,1	5,8	6,9	7,1
Ordinært resultat før skatt (EBT)	2 097	1 169	861	685	390	314	180	190	291	191
Årsresultat	1 500	828	587	490	252	262	118	125	216	123
Orderreserve	17 759	19 892	16 692	12 646	6 472	5 416	5 425	5 913	5 143	6 401
Antall ansatte	5 681	5 423	5 243	4 205	3 650	3 372	3 495	4 176	4 208	4 012

EIERNES VERDIER

Børsverdi	15 960	10 590	9 840	10 170	5 250	3 720	2 970	3 180	2 715	2 895
Resultat pr aksje etter skatt i kroner	12,46	6,83	4,86	4,04	2,08	1,80	0,92	1,06	1,80	1,05
P/E	10,67	12,92	16,87	20,96	21,08	17,24	27,62	25,06	12,55	23,09
Egenkapitalandel	4 881	30	15	30	23	23	26	30	31	27
Egenkapital	% 35	3 726	1 894	2 758	1 684	1 505	1 626	1 830	1 741	1 538
Utbytte	3,75	2,00	1,38	1,25	0,63	0,54	0,50	0,33	0,53	-

NØKKELTALL PER DRIFTSSEGMENT

Beløp i mill. kr

	DRIFTSINNTEKTER			DRIFTSRESULTAT (EBITA)		
	2010	2009	2008	2010	2009	2008
Kongsberg Maritime	6 286	6 657	6 029	991	831	722
Kongsberg Defence Systems	3 376	2 734	2 054	245	144	115
Kongsberg Protech Systems	5 683	4 123	2 399	995	442	301
Øvrig/eliminerings	152	302	574	(15)	(41)	(16)
Konsern	15 497	13 816	11 056	2 216	1 376	1 122

Konsernsjef Walter Qvam

*“Ekstreme ytelser
i ekstreme situasjoner”*

KONGSBERG er et internasjonalt konsern med en bred, felles teknologiplattform, og vi opererer i mange forskjellige markeder og land. Den solide teknologiplattformen gjør det mulig for oss å tilby skreddersydde teknologiske produkter og løsninger til et bredt spekter av markedssegmenter. Dette bidrar til robusthet, utnyttelse av synergier og kompetanse og et solid kundenettverk.

En fellesnevner for våre produkter er at vi utvikler og leverer løsninger som skal benyttes i utfordrende operasjoner i krevende omgivelser. Våre produkter og systemer bidrar til sikrere og mer effektive operasjoner, enten det er på land, på eller i havet eller i verdensrommet. Vi oppsummerer dette på følgende måte: Ekstreme ytelser i ekstreme situasjoner.

STRATEGISK VIKTIGE LØSNINGER

Et annet særtrekk ved oss er at nesten alle KONGSBERGs produkter, tjenester og systemer er av strategisk betydning for de fleste land der vi har kunder. Eksempler på dette er løsninger for forsvar, handelsflåten, utnyttelse av olje- og gassressurser og fiskeri. KONGSBERGs engasjement med kunder, partnere og leverandører er på denne måten av stor betydning, både ved

at vi skaper verdier for våre kunder og fordi vi er en viktig leverandør av strategisk viktige løsninger i de enkelte land.

Våre systemer og løsninger har i all hovedsak samme teknologigrunnlag, og samtidig det til felles at de bidrar til bedre beslutninger og gir sikrere, mer effektive operasjoner. Denne kunnskapen er bygget opp gjennom mange år og i tett samarbeid med forskningsinstitusjoner og våre kunder. Våre langsiktige samarbeidsrelasjoner har gitt oss omfattende kunnskap om sluttbrukerens behov, og om utførelseskravene i de ulike markedssegmentene.

Vi er opptatt av å bygge gode leverandørnettverk og sterke partnerrelasjoner. Sammen med våre leverandører utvikler vi alternative teknologiløsninger og bygger opp spesialkompetanse og produksjonskapasitet. Vi har i økende grad blitt en system- og produktintegrator for våre kunder. Tett samarbeid med kundene og inngående forståelse for den aktuelle operatørens spesifikke arbeidsoppgaver, samt tilgang på relevant teknologi og mobilisering av høy kompetanse innenfor flere disipliner, setter oss i stand til å levere pålitelige og brukertilpassede løsninger.

*“2010 vil bli husket som
et år da nær sagt alle KONGSBERGS
nøkkeltall utviklet seg positivt”*

STERKT KUNDEFOKUS

KONGSBERG har utviklet seg til å bli et internasjonalt konsern – et resultat av fokus på nærhet til kunden og tilstedeværelse i markedene. Vi utvikler våre globale verdikjeder, bygger opp lokal kompetanse og kapasitet. Nærhet til kunden og lokal tilstedeværelse er avgjørende for å styrke vår konkurransevne, og for å kunne gi våre kunder best mulig service.

KONGSBERGS ingeniører har over lang tid opparbeidet seg et omdømme som dyktige på å løse spesielt utfordrende teknologiske problemstillinger. Vi setter vår ære i å videreutvikle denne evnen. Produktutvikling skjer i nært samarbeid med kunder og forskningsinstitusjoner, og KONGSBERG styrer utviklingsprosessen fra idé til produktet blir lansert i markedet. Hvert år investerer vi et beløp som tilsvarer omtrent 10 prosent av vår omsetning i produktutvikling. Konsernets brede og dype teknologiplattform gjør det mulig å dra nytte av de raske teknologiskiftene som skjer i viktige internasjonale miljø. En viktig del av vår innovasjonsstrategi er at vi alltid fokuserer på operatørens faktiske arbeidsoppgaver. Vi har fokus på at våre løsninger skal bidra til at operatøren kan utføre komplekse operasjoner i

krevenne omgivelser på en sikker måte.

KONGSBERG vil fortsette å være sterkt kundeorientert i alt vi gjør. Vi skal opprettholde vårt høye investeringsnivå i produktutvikling og fortsatt videreutvikle vår kompetansebase. Vi vil fortsette å utvide vår virksomhet internasjonalt og integrere oss enda sterkere med våre leverandører og partnere.

2010 I KORTE TREKK

2010 vil bli husket som et år da nær sagt alle KONGSBERGS nøkkeltall utviklet seg positivt. Det var mye usikkerhet i markedene ved inngangen til 2010, spesielt i offshore- og handelsflåtemarkedet. Vår maritime virksomhet leverte allikevel et meget godt år, med en omsetning på nivå med 2009 og høyere marginer. Dette, sammen med en god ordreinngang, resulterte i et år over forventningene for vår maritime virksomhet.

Innen forsvarsmarkedene våre har vi lengre horisonter på prosjektene. KONGSBERGS to forsvarsrelaterte forretningsområder utvidet og forbedret sine prosjekt-porteføljer og hadde gode resultater i 2010. Produktivitetsforbedringer i alle forretningsområder bidro til å forbedre resultatmarginen fra året før. Dette arbeidet fokuserte spesielt på

kontinuerlige forbedringer innen våre arbeidsprosesser, både i vår egen virksomhet og hos våre leverandører.

KONGSBERG har navigert seg gjennom to år med finanskriser og urolige markeder, og vi har brukt denne perioden på å styrke vår finansielle og markedsmessige posisjon, våre produkter, vår organisasjon og vår internasjonale tilstedeværelse. Jeg vil rette en stor takk til alle våre medarbeidere for stå-på-viljen og engasjementet dere viser. Jeg vil også takke våre kunder for den tilliten dere viser oss, samt våre leverandører, partnere og eiere for godt samarbeid.

Walter Qvam, CEO

Vekst og sterke resultater

Årsberetning

2010 ble et godt år med vekst og sterke resultater for KONGSBERG. Driftsinntektene økte med 12 prosent til 15 497 millioner kroner, og driftsresultatet (EBITA) økte med 61 prosent til 2 216 millioner kroner. Dette gir en EBITA-margin på 14,3 prosent (10,0 prosent). Resultat per aksje ble kr 12,46 (kr 6,83). Styret er tilfreds med utviklingen og foreslår i henhold til konsernets utbyttepolitikk, et utbytte per aksje på kr 3,75 (kr 2,00)

VIKSOMHETENS ART OG TILHOLDSSTED

Kongsberg Gruppen er et internasjonalt, kunnskapsbasert konsern som leverer høyteknologiske systemer og løsninger til

kunder innen olje- og gassindustrien, handelsflåten, forsvar og romfart. Konsernet hadde per 31. desember 2010 5 681 ansatte i over 25 land. Hovedkontoret er lokalisert i Kongsberg, Norge.

HOVEDFORHOLD

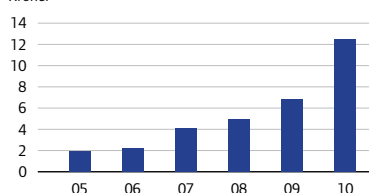
Både Kongsberg Maritime, Kongsberg Defence Systems og Kongsberg Protech Systems kan vise til sterk vekst i driftsresultat og marginer i 2010 sammenliknet med 2009. Driftsinntektene er også gode i alle forretningsområder, med vekst for både Kongsberg Protech Systems og Kongsberg Defence Systems. Ordreinngangen i 2010 var noe svakere enn i

foregående år, men vurderes likevel som tilfredsstillende. Spesielt innen Kongsberg Maritime er ordreinngangen sterk under de rådende markedsforhold.

De siste årene har spesielt Kongsberg Maritimes markeder vært preget av usikkerhet i verdensøkonomien. I andre halvår av 2010 har verdens verftsindustri igjen hatt økende ordreinngang, etter en periode med meget lav kontrahering. Kongsberg Maritimes diversifiserte produktportefølje, gode ordreserver og sterke posisjon i handelsflåte- og offshoremarkedet har gjennom hele perioden bidratt til at forretningsområdet har hatt god omsetning,

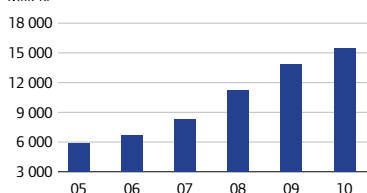
FORTJENESTE PER AKSJE

Kroner

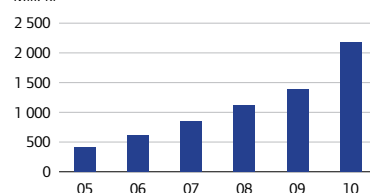
DRIFTSINTEKTER

Mill. kr

EBITA

Mill. kr

sterke resultater og tilfredsstillende ordreinngang. Kongsberg Maritime har nå utstyr installert på over 14 000 seilende fartøy. Dette har medført en kontinuerlig økning i aktiviteten knyttet til ettersalg og kundestøtte, og er en utvikling som forventes å fortsette.

Kongsberg Defence Systems har hatt et godt år med fremgang i både omsetning og marginer. Forretningsområdet har gjennom året hatt god drift og er nå inne i leveransefasen på både Naval Strike Missiles (NSM) til Norge, kystartillerisystem til Polen, luftvern til Finland samt en rekke andre prosjekter. Dette har bidratt til forholdsvis jevn inntjening gjennom året, samtidig som det har løftet marginene. Ordreinngangen har bestått av mange nye og viktige kontrakter, blant annet Kongsberg Satellite Services' kontrakt på 650 millioner kroner med det amerikanske selskapet Digital Globe og utvidelsen av kystartillerikontrakten med Polen. I tillegg til disse store kontraktene har forretningsområdet mottatt nye bestillinger til F-35-programmet, samt kontrakter for leveranse til undervannsbåter og leveranse av kommunikasjonsløsninger. Den nye komposittfabrikken på Kongsberg er nå i drift, og de første delene til det amerikanske kampflyet F-35 Lightning II (Joint Strike Fighter) er kvalifisert og levert.

Kongsberg Protech Systems kan vise til sterk vekst også i 2010. I løpet av året ble det levert til sammen 4 300 våpenstyringssystemer og den gode posisjonen i markedet er ytterligere bekreftet. Forretningsområdet har startet opp-

byggingen av en ny avdeling i Canada og én i Australia. US Army er den desidert største kunden, men det er verdt å merke seg at forretningsområdet nå har kunder i 17 forskjellige land. Det er for tiden mange gode muligheter også utenfor USA. Høsten 2010 ble det inngått en rammeavtale med det tyske selskapet Rheinmetall. Rheinmetall er en stor leverandør av militære kjøretøy, og avtalen innebærer en felles markedsføring av KONGSBERGS Protector samt en økt integrasjon mellom de to selskaperes produkter. Slike samarbeidsavtaler er viktige for KONGSBERG for å få tilgang til nye markeder. KONGSBERG har til nå fått leveransekontrakter på over 10 000 systemer til det amerikanske CROWS-programmet. US Army er i startfasen av å utlyse en ny konkurranse for videreføring av programmet. I februar 2011 meldte US Army at de ønsker å videreføre KONGSBERGS design i denne konkurransen. KONGSBERG har en sterk posisjon, og vil gjennom året posisjonere seg ytterligere for å vinne produksjonen av systemene. Amerikanerne har meddelt at de planlegger å anskaffe opp til 18 000 systemer over de neste fem årene.

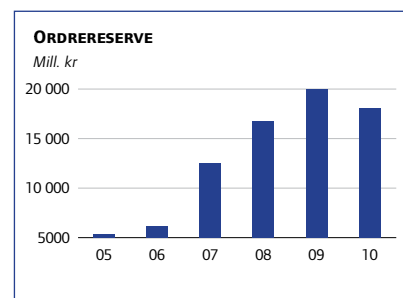
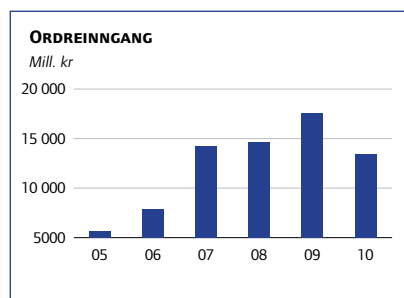
KONGSBERG-AKSJEN OG AKSJE- EIERFORHOLD

Kursen på KONGSBERG-aksjen økte fra kr 88,25 ved utgangen av 2009 til kr 133,00 ved utgangen av 2010. Dette gir en børsverdi ved utgangen av 2010 på 15 960 millioner kroner. Inkludert utbytte på kr 2,00 per aksje var avkastningen for

eierne i 2010 på 53 prosent. Hovedindeksen (OSEBX) på Oslo Børs hadde i samme periode en avkastning på 18,3 prosent. Per 31.12.10 hadde KONGSBERG 6 600 aksjeeiere – en økning på 75 fra året før. Selskapet hadde 585 utenlandske eiere som til sammen eide 7,50 prosent av aksjene (4,94 prosent). Staten, ved Nærings- og handelsdepartementet, er største eier med 50,001 prosent av aksjene. De ti største eierne hadde ved årsskiftet til sammen 82,12 prosent (83,29) av aksjene. Antall utestående aksjer er 120 millioner, hver pålydende kr 1,25.

KONGSBERG har betalt utbytte til aksjeeierne i alle år siden børsnotering i 1993, bortsett fra i 2000 og 2001. På generalforsamlingen 9. mai 2010 ble det besluttet et utbytte på kr 2,00 per aksje for 2009. Utbyttet for 2010 foreslås overfor generalforsamlingen 9. mai 2011 å bli kr 3,75 per aksje.

I 2010 ble det omsatt ca 14,1 millioner (ca 12,0 millioner) KONGSBERG-aksjer fordelt på 25 829 (9 220) transaksjoner. Likviditeten i aksjen er bedret gjennom 2010, men er fortsatt på et lavt nivå. Selskapet arbeider aktivt med å øke interessen for aksjen gjennom aktiviteter mot investormarkedet. KONGSBERG er jevnlig representert på roadshows, møter og konferanser både i og utenfor Norge. Det avholdes faste investorpresentasjoner ved hver kvartalsrapportering, samt en årlig kapitalmarkedsdag. De senere årene er også analytikerdekningen av selskapet blitt styrket. Ved årsskiftet var det ti meglerhus

som hadde aktiv dekning av aksjen.

Styret ser på medarbeideres aksje-eierskap som positivt. Per 31. desember 2010 eide over 1 500 ansatte totalt ca 3 000 000 aksjer i Kongsberg Gruppen. Dette tilsvarer ca 2,5 prosent av aksjene. Sommeren 2010 ble konsernets årlige aksjeprogram for ansatte gjennomført for trettende gang. Det ble solgt 378 784 (566 286) aksjer til en kurs på kr 92,00 (20 prosent rabatt på markedskurs). 1 323 (1 323) ansatte benyttet seg av tilbudet.

MARKEDSFORHOLD OG RAMMEBETINGELSER

Kongsberg Maritime

Å utvikle leveransemodeller hvor deler av verdiskapingen etableres nær viktige kundesentra, er et sentralt element i virksomhetens strategi for effektivitetsforbedringer. De senere årene har Kongsberg Maritime etablert nye kontorer, blant annet i India, Kina, Brasil og Dubai. I 2010 har oppbyggingen av virksomheten i Brasil, oppstart av bygging av ny fabrikk i Zhenjiang, Kina samt åpning av nytt kontor i Dubai vært viktige steg i utviklingen av forretningsmodellen. Ved årsskiftet arbeidet 1 418 av Kongsberg Maritimes 3 136 medarbeidere utenfor Norge. De internasjonale etableringene gjør konsernet enda sterkere rustet til å sikre rask og effektiv lokal kundestøtte og møte den stadig økende internasjonale konkurransen.

Kontrahering av nye fartøy tok seg noe opp i 2010 sammenliknet med året før. Under halvparten av Kongsberg Maritimes inntekter er drevet av nybyggingsaktivitet på verftene. Aktiviteten innen segmentene sjøbunnskartlegging, inspeksjon, havforskning og fiskerier, sammen med etter-salgaktiviteter, er i begrenset grad påvirket av kontraheringsnivået hos verftene. Nær 60 prosent av Kongsberg Maritimes leveranser er relatert til olje-/offshore-markedet. Dette markedet har vist en positiv utvikling gjennom 2010. Nedgangen i verdensøkonomien har ført til

økt aktivitet på ombygging og oppgradering av eksisterende flåte. Kongsberg Maritimes systemer installeres ofte sent i byggeprosessen. Disse faktorene har bidratt til at Kongsberg Maritime har hatt høy aktivitet og relativt god ordreinngang til tross for lav fartøyskontrahering ved verftene de siste to årene.

Norsk maritim- og offshorenæring har en sterk posisjon og er viktig for eksportindustrien. Styret vil derfor understreke behovet for en næringspolitikk som fremmer vekst og utvikling i denne sektoren.

Kongsberg Defence Systems

Det norske forsvaret har, i samarbeid med KONGSBERG, over tid utviklet løsninger som har vist seg meget konkurransedyktige internasjonalt. Det er av stor betydning for konsernet at dette nasjonale samarbeidet fortsetter. Samarbeidet gir Det norske forsvaret mulighet til å utvikle og ta i bruk teknologi som er spesielt godt egnet for norske forhold, og som samtidig har en kvalitet og kostnad som gjør at den kan vinne frem i internasjonal konkurranse.

Kongsberg Defence Systems har en moderne produktportefølje med mange nyutviklede systemer og systemer som er i begynnelsen av livssyklusen. Blant disse kan nevnes luftvernssystemet NASAMS og missilene Naval Strike Missile (NSM) og Joint Strike Missile (JSM) som alle vurderes å ha et stort internasjonalt markedspotensiale. Forretningsområdet opererer innen, og er godt posisjonert i, nisjer som i liten grad er berørt av de reduksjonene vi til nå har sett i forsvarsbudsjettene i flere land.

Det er en forutsetning for norsk forsvarsindustri at det oppnås gode gjenkjøpsavtaler i forbindelse med kjøp av forsvarsmateriell fra utlandet – en praksis som med noen få unntak gjelder i alle andre land. Når Det norske forsvaret gjør store investeringer gjennom utenlandske leverandører, binder dette opp store deler av forsvarsbudsjettet, og kjøp fra nasjonale leverandører begrenses.

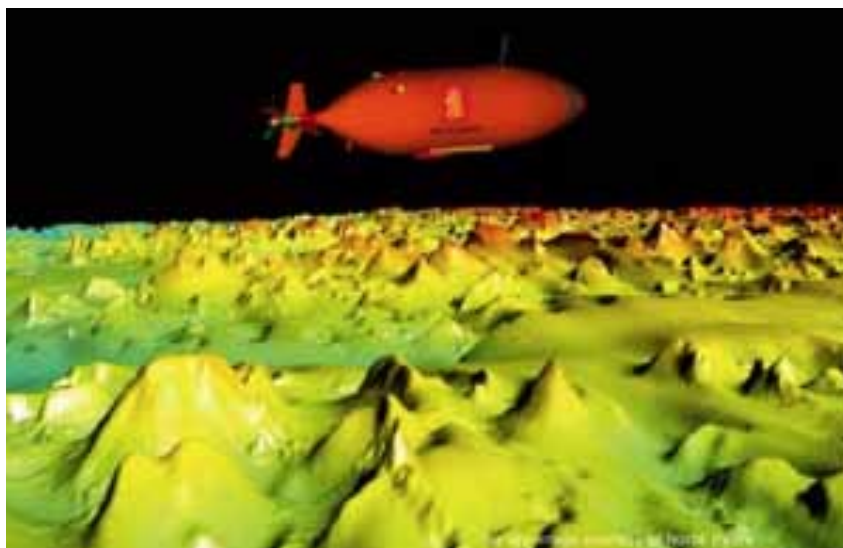
For å sikre forsvarsleveranser som er godt tilpasset norske forhold og en leve- og konkurransedyktig norsk forsvarsindustri, understrekes viktigheten av norsk deltakelse i slike programmer. Gode gjenkjøpsavtaler bidrar til dette. Både Regjeringen og Stortinget har understreket betydningen av at gjenkjøp er i tråd med internasjonal praksis. Gjenkjøpsavtaler til KONGSBERG betyr også økt aktivitet hos mange av forretningsområdets nær 1 500 norske underleverandører. Forutsigbarhet i eksportregelverket for forsvarsmateriell og praktiseringen av dette er også en viktig rammebetingelse for KONGSBERG.

Kongsberg Protech Systems

Forretningsområdet har de siste årene mangedoblet sin omsetning med våpenstyringssystemet Protector, og har bygget seg opp til å bli verdens ledende leverandør. Det er levert over 10 000 systemer til 17 land, og det er flere land som er interessert. USA, både direkte med US Army og via kjøretøyleverandører, er den største kunden.

I august 2007 vant KONGSBERG en rammekontrakt med US Army, CROWS II, verdt 8 milliarder kroner. Denne rammen har blitt utvidet fra å gjelde 6 500 til 11 690 systemer. Utvidelsene er en bekreftelse på systemets kvalitet og behovet for beskyttelse av egne soldater. Kunden er nå i startfasen med utlysning av en ny rammeavtale, og meddelte i februar 2011 at de ønsker at KONGSBERGS design skal benyttes videre. Produksjon av systemene vil bli satt ut på anbud, og KONGSBERG vurderer å være i en god posisjon i forkant av denne prosessen. Tidsløpet er foreløpig ikke klart, men KONGSBERG er i full gang med å posisjonere seg for konkurransen.

Kongsberg Protech Systems ventes å opprettholde et høyt aktivitetsnivå. Det er betydelige nye muligheter i markedet for våpenstyringssystemer, både hos eksisterende og nye kunder.

Øvrig virksomhet

Øvrig virksomhet består i hovedsak av Kongsberg Oil & Gas Technologies og ekstern omsetning for eiendomsvirksomheten.

Kongsberg Oil & Gas Technologies er et strategisk satsingsområde for KONGSBERG. Området er under utvikling og er en samling av høyteknologiske nisjeprodukter rettet mot olje- og gassmarkedet. Det har vært en markert oppsving i 2010, etter en nedgang i markedet i 2009. Det er et økende globalt behov for energi, med størst forventet etterspørsel i India, Kina og landene i Sørøst-Asia. Kongsberg Oil & Gas Technologies har i 2010 forbedret sine posisjoner i markedet.

KOMMENTARER TIL ÅRSREGNSKAPET 2010

Driftsinntekter

Konsernet økte driftsinntektene med 12 prosent fra 2009 til 2010. KONGSBERG har de senere årene bygget opp en betydelig ordresreserve. Omsetningsveksten skyldes både økte markedsandeler og nylanseringer.

EBITA-utvikling

De gode marginene er et resultat av gunstig produkt- og prosjektsammensetning, og kontinuerlig forbedringsarbeid gjennom hele organisasjonen knyttet til både prosjektgjennomføring, kapital- og logistikkoptimalisering, administrasjon og utnyttelse av konsernets markedsapparat. Marginen er styrket i alle forretningsområder.

Resultat

Resultat før skatt ble 2 097 millioner kroner (1 169 millioner kroner). Resultat etter skatt ble 1 500 millioner kroner (828 millioner kroner), tilsvarende kr 12,46 (kr 6,83) per aksje.

FINANSIELL SITUASJON OG

KAPITALSTRUKTUR

Kontantstrøm

KONGSBERG genererte i 2010 en kontantstrøm fra driften på 2 018 millioner kroner (2 669 millioner kroner). Denne består i

	Kongsberg Gruppen ASA	Kongsberg Maritime	Kongsberg Defence Systems	Kongsberg Protech Systems
DRIFTSINNTEKTER				
2010	15 497	6 286	3 376	5 683
2009	13 816	6 657	2 734	4 123
Prosentvis endring	12 %	-6 %	23 %	38 %
EBITA				
2010	2 216	991	245	995
2009	1 376	831	144	442
Prosentvis endring	61 %	19 %	70 %	125 %
EBITA-MARGIN				
2010	14,3 %	15,8 %	7,3 %	17,5 %
2009	10,0 %	12,5 %	5,3 %	10,7 %

hovedsak av driftsresultat før avskrivninger og amortiseringer (EBITDA) på 2 485 millioner kroner fratrasket betalt skatt og justert for endringer i netto omløpsmidler og tidsavgrensninger. Av den gode kontantstrømmen fra driften gikk 575 millioner kroner til investeringsaktiviteter, hvorav 424 millioner kroner er relatert til kjøp av eiendom, anlegg og utstyr. I 2010 ble det utbetalt 240 millioner kroner i utbytte til aksjonærene og 24 millioner kroner er andre utbetalinger knyttet til finansieringsaktiviteter. Samlet gir dette en kontantstrøm for 2010 på 1 179 millioner kroner.

Valuta

En stor andel av konsernets kunder er utenlandske og en stor del av inntektene er i utenlandsk valuta. Dette gjør at konsernets inntekter er påvirket av svingninger i bytteforholdet mellom norske kroner og andre valutaer. Konsernet har som målsetting å begrense valutarisikoen gjennom en fastsatt valutapolicy. KONGSBERGS valutapolicy innebærer at alle kontraktsfestede valutastrømmer sikres med terminkontrakter (prosjektsikringer). I tillegg sikres en andel av forventet ordreinngang i henhold til fastlagte regler (prognosesikringer). Reglene styrer hvor stor andel av forventet ordreinngang som sikres, avhengig av tid til forventet ordreinngang og kursnivå. På denne måten søker konsernet å dempe virkningene av valuta-svingninger på inntil to års sikt.

Ved utgangen av 2010 var beholdningen av terminkontrakter knyttet til

prosjektsikringer på 7 307 millioner kroner målt til avtalte kurser. Disse terminkontraktene hadde en netto merverdi per 31. desember 2010 på 363 millioner kroner. I tillegg hadde konsernet 3 437 millioner kroner i prognosesikringer målt til avtalte kurser, alt bestående av terminforretninger. Prognosesikringene hadde en samlet netto merverdi per 31. desember 2010 på 269 millioner kroner.

Kapitalstruktur

Konsernets egenkapital per 31. desember 2010 var 4 881 millioner kroner, eller 34,9 prosent av totalkapitalen. Egenkapitalen er økt med 1 155 millioner kroner i 2010 som følge av gode resultater gjennom gunstig prosjektsammensetning og kontinuerlig forbedringsarbeid i hele organisasjonen.

Konsernets netto kontantbeholdning per 31. desember 2010 var 1 813 millioner kroner (634 millioner kroner). Konsernets brutto gjeld består i hovedsak av to obligasjonslån på til sammen 800 millioner kroner. Konsernet har i tillegg en ubenyttet syndikert lånefasilitet på 1 000 millioner kroner, som løper frem til juli 2013. Lånefasiliteten er betinget av at netto rentebærende gjeld ikke overstiger tre ganger EBITDA, men kan være opptil 3,5 ganger EBITDA i maksimalt tre kvartaler.

KONGSBERGS virksomhet bærer preg av langsiktighet. Dette stiller krav til forutsigbar kapitaltilgang over tid. Konsernet har derfor som mål å være klassifisert med god kredittverdighet av sine långivere og investorer.

DRIFTSFORHOLD I FORRETNINGS-OMRÅDENE

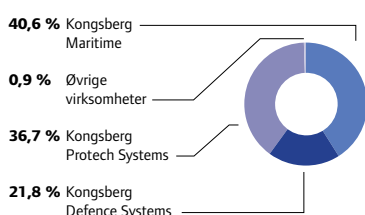
Kongsberg Maritime

	2010	2009
Driftsinntekter	6 286	6 657
EBITA	991	831
EBITA-margin	15,8 %	12,5 %

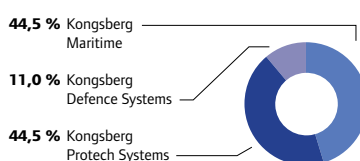
Forretningsområdet har god drift og sterke resultater i et konkurranseutsatt marked. 2010 ble et godt år for Kongsberg Maritime, spesielt med bakgrunn i den markedssituasjonen som har rådet i forretningsområdets kjernesegmenter. Omfattende produktivits- og effektiviseringstiltak gjennom året har gitt positive lønnsomhetseffekter. Ordreinngangen i 2010 ble 5 641 millioner kroner, 165 millioner kroner mer enn i 2009. Ordreserven ved utgangen av 2010 endte på 4 218 millioner kroner, en reduksjon på 869 millioner kroner i løpet av året. Ordreserven ble redusert gjennom første halvår, men økte i både 3. og 4. kvartal 2010 og holder seg på et tilfredsstillende nivå. Verftene, særlig i Nordøst-Asia, har fortsatt gode ordreserver, og samtidig tok ordreinngangen for verftene seg noe opp i andre halvår 2010. Dette har, sammen med økt markedsinnsats fra forretningsområdet, bidratt til den positive trenden i ordreinngang.

Kongsberg Maritime har gjennom året styrket sin posisjon innen flere områder. Forretningsområdet har vunnet flere FPSO-kontrakter (Floating Production,

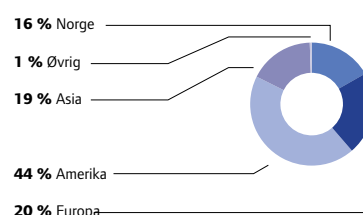
DRIFTSINNTEKTER PER FORETNINGSOMRÅDE

EBITA PER FORETNINGSOMRÅDE

DRIFTSINNTEKTER - GEOGRAFISK

Storage and Offloading), og har sikret et gjennombrudd for forretningsområdet engineeringenhet. Kongsberg Maritimes virksomhet innen autonome undervannsfarkoster (AUV) kan vise til god ordreinngang og gode resultater, og har gjennom året ytterligere bekreftet posisjonen som den ledende aktøren på dette området. De planlagte brasilianske dypvannsprosjektene har også hatt sterkt fokus i 2010, og Kongsberg Maritime har klart å bygge seg en god posisjon inn mot disse kommende prosjektene. Kongsberg Maritime har fortsatt en relativt god ordre-reserve og aktiviteten forventes derfor å ligge på et godt nivå i 2011.

1. oktober 2010 tiltrådte Geir Håøy (44) som ny administrerende direktør for Kongsberg Maritime. Håøy har arbeidet i KONGSBERG-systemet siden juni 1993, og har hatt forskjellige lederposisjoner siden 1996. Han etterfølger Torfinn Kildal som har ledet forretningsområdet siden 1999.

Kongsberg Defence Systems

	2010	2009
Driftsinntekter	3 376	2 734
EBITA	245	144
EBITA-margin	7,3 %	5,3 %

Forretningsområdet er nå i gjennomføringsfasen av store leveranser som kystartilleri til Polen, luftvern til Finland og Naval Strike Missiles (NSM) til Norge. Dette har gitt en jevnere utvikling gjennom året resultatmessig, enn hva som har vært tilfelle de senere årene. Alle de store prosjektene er i rute og har passert de første viktige milepælene. Kongsberg Defence Systems hadde en ordreinngang på 2 823 millioner kroner i 2010 (5 725 millioner kroner). Flere av kontraktene som er signert bekrefter KONGSBERGS sterke posisjoner. Blant disse kan nevnes ytterligere bestilling av NSM fra Polen relatert til kystartillerikontrakten signert

i 2008, flere kontrakter for leveranser til undervannsbåter og ytterligere bestillinger til F-35-programmet. KONGSBERG er nå leverandør på alle de tre variantene av F-35. I desember ble det signert en kontrakt med et amerikansk selskap for leveranser av tjenester fra Kongsberg Satellite Services' Mid Latitude-stasjoner. Den initielle kontrakten har en verdi på 650 millioner kroner, men inneholder også opsjoner som gjør at totalverdien kan komme opp i over 1,1 milliarder kroner. Ordre-reserven i Kongsberg Defence Systems var 7 933 millioner kroner ved utgangen av 2010 (8 465 millioner kroner).

Kongsberg Defence Systems er for tiden i utviklingsfasen av det nye missilet Joint Strike Missile (JSM). JSM er tenkt tilpasset det nye F-35 Lightning II (Joint Strike Fighter). Utviklingen viser god fremgang og følger planen. Den moderne produktporteføljen kombinert med de markedsmuligheter som er identifisert for produktene, gjør at grunnlaget for vekst anses som godt i årene som kommer.

Kongsberg Protech Systems

	2010	2009
Driftsinntekter	5 683	4 123
EBITA	995	442
EBITA-margin	17,5 %	10,7 %

Forretningsområdet har vokst kraftig de senere årene, både i omsetning og resultater. Kongsberg Protech Systems har holdt de faste kostnadene nede i en periode med meget sterk vekst. Sammen med kostnadsreduksjoner både internt og relatert til underleverandører, produktivitetsforbedringer samt gunstig produkt- og prosjektsammensetning, har dette resultert i sterke marginer i 2010, spesielt for 2. halvår. Ordreinngangen i 2010 ble 4 759 millioner kroner (6 196 millioner kroner), hvorav den største delen, 3 587 millioner kroner, er bestillinger til det

amerikanske CROWS-programmet. Ordre-reserven i Kongsberg Protech Systems var 5 422 millioner kroner ved utgangen av 2010 (6 345 millioner kroner).

Det amerikanske CROWS-programmet er forretningsområdets største leveranseprogram. KONGSBERG har til nå mottatt bestillinger på over 10 000 våpenstyringssystemer til dette programmet. US Army er nå i begynnelsen av utlysningen av neste fase av CROWS. KONGSBERGS design er valgt og forretningsområdet arbeider målrettet for å posisjonere seg i forhold til den videre anbudskonkurransen.

Samarbeidsavtaler med blant annet kjøretøyleverandører blir en stadig viktigere del av KONGSBERGS forretningsmodell i dette markedet. KONGSBERG og Rheinmetall (Tyskland) signerte i midten av oktober en rammeavtale som skal danne grunnlaget for et samarbeid knyttet til våpenstyringssystemer (RWS). Avtalen innebærer en felles markedsføring av KONGSBERGS våpenstyringssystem Protector, samt en økt integrasjon mellom selskapenes produkter. Slike avtaler er viktige, både for å utvide antallet kjøretøy hvor KONGSBERGS våpenstyringssystem er integrert, og for å åpne dører til nye markeder.

Øvrig virksomhet –

Kongsberg Oil & Gas Technologies

Området er omstrukturert for å optimalisere driften og ta markedsandeler. Det fokuseres på subseaprodukter, produksjonsstyring og programvare for drift og operasjoner av borerigger. Flere av områdets produkter er under utvikling eller i tidlig livsløpsfase.

I 2010 ble Odfjell Consulting kjøpt opp som et ledd i å komplementere virksomheten innen tjenester og programvare for drift og operasjon av borerigger. Selskapet tilbyr tjenester innen integrert riggteknologi og rådgivning. Produktene gir oppstrømsaktører og serviceselskaper beslutningsstøtte og verktøy for optimalisering og integrering av operasjoner.

TEKNOLOGI, FORSKNING OG UTVIKLING

En betydelig andel av KONGSBERGS verdiskaping består i utvikling av høyteknologiske løsninger til det nasjonale og internasjonale markedet. Høy kompetanse og deling av kunnskap er viktige forutsetninger for konkurranseevnen. KONGSBERGS omfattende kunnskap innen dynamisk posisjonering har sin bakgrunn i kompetanse utviklet i forbindelse med styrings-systemer for undervannsbåter og missiler.

Konsernets systemer og produkter dreier seg i hovedsak rundt fire kjernekompetanse-områder: signalbehandling, systemintegrering, reguleringsteknikk (kybernetikk) og softwareutvikling. KONGSBERG satser kontinuerlig på produktutvikling, både egenfinansiert og gjennom kundefinansierte programmer. Totale kostnader til produktutvikling utgjør over tid ca 10 prosent av driftsinntektene.

RISIKOFAKTORER OG RISIKOSTYRING

Konsernet er eksponert for ulike former for risiko, og styret følger utviklingen innenfor de ulike risikoområdene nøye. Styret har et revisjonsutvalg som bistår styret i å behandle regnskapet og relevante vurderingsposter, samt følger opp internkontrollen, compliance og risikostyringen i konsernet.

Styret gjennomgår månedlige driftsrapporter, samt kvartalsvise risikorapporter som utarbeides av administrasjonen. Styret anser at det er god balanse mellom den samlede risiko og konsernets risikobærende evne. I tillegg til den løpende risikostyringen gjennomfører styret og administrasjonen risikoanalyser i forbindelse med større investeringer, tilbud, satsinger og oppkjøp.

Finansiell risiko

KONGSBERG har en sentralisert styring av finansiell risiko. Styret har vedtatt retningslinjer for den finansielle risikostyringen, som er nedfelt i konsernets finanspolicy. KONGSBERG har som mål å balansere finansiell risiko og skape forutsigbarhet,

men samtidig utnytte finans som et konkurranseelement. KONGSBERG er eksponert for finansiell risiko som kreditt-, likviditets- og refinansierings-, valuta-, rente- og markedsrisiko knyttet til finansielle investeringer.

Kreditt risiko er risiko for tap dersom en kontraktspartner ikke oppfyller sine forpliktelser. Kundemassen er differensiert, og består i hovedsak av offentlige institusjoner og større private selskaper. Historisk sett har konsernet hatt beskjedne tap på fordringer. Utviklingen i verdensøkonomien generelt og verfts- og rederinæringen spesielt, har imidlertid ført til at kreditt risikoen har økt noe de senere årene. Som følge av dette er det iverksatt tiltak for å begrense risikoeksponeringen.

Likviditets- og refinansieringsrisiko er risiko for at KONGSBERG ikke vil kunne oppfylle sine finansielle forpliktelser etter hvert som de forfaller, eller utnytte de forretningsmuligheter som vil kunne oppstå. Per 31. desember 2010 har konsernet en ubenyttet syndikert lånefasilitet på 1 milliard kroner, som løper til juli 2013. I tillegg har konsernet to obligasjonslån på henholdsvis 300 millioner kroner og 500 millioner kroner, med løpetid til 30. mars 2012 og 14. april 2014. KONGSBERG hadde per 31. desember 2010 en netto kontantbeholdning på 1 813 millioner kroner.

KONGSBERG har med sin høye eksportandel en betydelig valutaeksponering. Konsernets viktigste handelsvalutaer utenfor Norge er amerikanske dollar og euro. KONGSBERG har som policy å begrense valutarisiko, men samtidig ha et aktivt

forhold til valutaens betydning som konkurranseparameter. Alle kontraktsfestede valutastrømmer sikres, og det blir også foretatt sikringer av deler av konsernets forventede ordreinngang.

For ytterligere beskrivelse av konsernets finansielle risikostyring henvises det til note 5 "Styring av kapital og finansiell risiko".

Operasjonell risiko

Konsernets verdiskaping består i hovedsak av systemer med høy teknologisk kompleksitet. Leveransene er i hovedsak organisert som prosjekter. Effektiv styring av prosjekter er en viktig suksessfaktor for å redusere operasjonell risiko. KONGSBERG har etablert mål for prosjektledelse basert på intern og ekstern "best practice". Alle prosjektledere gjennomgår et internt opplæringsprogram om dette.

Prosjektenes inntekter er kontraktsfestet, og usikkerheten er derfor knyttet til vurdering av gjenstående kostnader og fastsettelse av fullføringsgrad. Konsernet har etablert prinsipper for kategorisering av prosjekter i forhold til teknologisk kompleksitet og utviklingsinnhold. Dette legger grunnlaget for vurdering av "profit at risk" og resultatuttak i prosjektene. "Profit at risk" er resultat som holdes tilbake i prosjektene inntil usikkerheten er avklart.

Risiko relatert til manglende etterlevelse av ikke-finansielle forhold

KONGSBERG har de siste årene bygget opp en Corporate Compliance-funksjon. Det er etablert regelverk og oppfølgingssystemer for håndtering av risikoer relatert til ikke-

finansielle forhold som anti-korrupsjon, konkurranseregulering, helse, miljø og sikkerhet etc. I 2010 har hovedfokus vært å operasjonalisere compliance-arbeidet og å få på plass en compliance-organisasjon som skal sikre overholdelse av relevante regler og reguleringer, KONGSBERGS forretnings-etiske retningslinjer og konsernets styringsdokumenter.

Markedsmessig risiko

Forretningsmessig risiko er knyttet til markedforhold, konkurrenter og andre rammebetingelser i markedene KONGSBERG opererer i. KONGSBERG har gode posisjoner i shipping-, offshore- og forsvarsmarkedet og en sterk ordresreserve. Kanselleringer innen verftsindustrien, reduserte forsvarsbudsjetter i flere land og en generell og vedvarende konjunkturedgang har økt konsernets risiko og kan over tid påvirke konsernets aktivitetsnivå. Konsernet opererer i flere markeder som i stor grad påvirkes av uavhengige drivere. Generelle konjunktursvingninger vil påvirke disse markedene, både i ulik grad og på ulikt tidspunkt.

SAMFUNNSANSVAR

Styret legger vekt på at KONGSBERG skal drive sin virksomhet etisk, sosialt og miljømessig ansvarlig. KONGSBERG skal stå for en bærekraftig utvikling hvor det er god balanse mellom økonomiske resultater og samfunnsansvar.

Konsernets etiske retningslinjer skal evalueres annet hvert år. Dette gjøres for å holde retningslinjene oppdatert på den

generelle utvikling innen området. Retningslinjene ble sist revidert høsten 2010.

I 2010 har konsernets arbeid med samfunnsansvar hatt fokus på antikorrupsjon, utarbeidelse av en klimastrategi og utarbeidelse av rutiner for oppfølging av leverandørnettverket i forhold til problemstillinger knyttet til samfunnsansvar og menneskerettigheter. Dette vil være fokusområder også i 2011. KONGSBERGS virksomhet er av en art som i liten grad forurenser det ytre miljøet.

Det henvises til rapporten for samfunnsansvar for en nærmere beskrivelse av konsernets arbeid med samfunnsansvar og miljø. Rapporten er behandlet og godkjent av styret.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

Styret er opptatt av at helse, miljø og sikkerhet tas hånd om på en måte som skaper høy trivsel og et godt arbeidsmiljø. Et grunnleggende prinsipp er at HMS-arbeidet skal være forebyggende.

Styret har en tett oppfølging av HMS-arbeidet, og gjennomgår HMS-rapportene hvert kvartal. I løpet av 2010 har det vært fokusert spesielt på HMS-opplæring for linjeledere, samt ytterligere forbedring av rutinene for rapportering av hendelser i forretningsområdene. Opplæring innenfor området compliance er gjennomført i hele organisasjonen i Norge og utlandet. Rapporteringsrutinene fra de utenlandske datterselskapene er etter hvert blitt gode, og tall på sykefravær og arbeidsuhell fra de internasjonale kontorene er en naturlig del av HMS-rapporten.

I løpet av 2010 var det 65 (53) arbeidsuhell i konsernet. Av disse var 25 mindre uhell som ikke krevde noen form for behandling, 16 av disse krevde oppfølging. Ni var skader som medførte legebehandling og sykefravær. 31 var nestenulykker, 14 av disse krevde spesiell oppfølging. Det er ikke registrert yrkessykdommer eller arbeidsrelaterte dødsfall i løpet av 2010. Totalt sykefravær gikk ned fra 2,6 prosent i 2009 til 2,5 prosent i 2010.

Alle medarbeidere i Norge har tilgang til bedriftshelsetjeneste. I de utenlandske virksomhetene varierer dette i tråd med lokal praksis og lovgivning.

KONGSBERG har mange medarbeidere ansatt utenfor Norge, og antallet øker. Dette krever større oppmerksomhet og innsikt i problemstillinger knyttet til helse, miljø og sikkerhet i de aktuelle land.

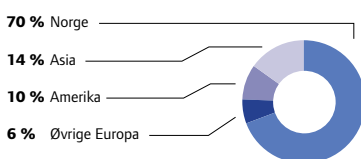
PERSONAL OG ORGANISASJON

Konsernet arbeider kontinuerlig med å tilpasse organisasjonen til KONGSBERGS markeder. Det satses i stor grad på å utvikle konsernets internasjonale etableringer. Dette er både kostnadseffektivt og gir lokal tilhørighet og konkurransekraft. Ett av konsernets mål er at våre internasjonale selskaper i størst mulig grad skal være bemannet med lokale medarbeidere.

KONGSBERG har en unik og sterk kultur som er utviklet over mange år. I 2010 har det vært gjennomført et arbeid med å videreutvikle og samordne et felles verdigrunnlag for hele konsernet. Dette implementeres i organisasjonen gjennom 2011.

En viktig forutsetning for å lykkes lang-

GEOGRAFISK FORDELING ANSATTE

Antall medarbeidere

	31.12.10	31.12.09
Kongsberg Maritime	3 136	3 113
Kongsberg Defence Systems	1 496	1 406
Kongsberg Protech Systems	670	568
Kongsberg Oil & Gas Technologies	273	231
Konsernsenteret	47	48
Kongsberg Teknologipark	59	58
Totalt i konsernet	5 681	5 423
Andel utenfor Norge	30 %	29 %

siktig er at KONGSBERG forvalter medarbeidernes kompetanse på en god måte. Det er et mål å utvikle og øke mangfoldet i konsernet, slik at ulik erfaring, kultur, utdanning og tenkemåte er representert. Dette bidrar til å øke evnen til fornyelse og bedre beslutninger. Konsernet arbeider med økt utveksling av kunnskap og medarbeidere mellom forretningsområdene. Gode arbeidsprosesser og utviklingsmuligheter er viktige virkemidler for å rekruttere og beholde gode medarbeidere. KONGSBERG legger stor vekt på kompetanseutvikling, og arbeider kontinuerlig med å videreutvikle og koordinere opplæringstiltak for våre ansatte.

KONGSBERG investerer i ledelsesutvikling. Høy kompetanse og kapasitet hos lederne i konsernet er en av de mest sentrale elementene i realiseringen av KONGSBERGS strategi. Et nytt konsernfelles utviklingsprogram for ledere ble derfor introdusert i 2009. Programmet er implementert og videreutviklet i 2010.

Samarbeidet med medarbeidernes organisasjoner gjennom de etablerte samarbeids- og representasjonsordningene er godt, og gir verdifulle bidrag til å møte

konsernets utfordringer på en konstruktiv måte. Styret takker alle medarbeidere for god innsats og fin fremgang for konsernet i 2010. I lys av den gode resultatfremgangen gjennom 2010, har styret besluttet å utbetale en bonus på kroner 10 000 til alle ansatte, mot kroner 7 500 i fjor.

LIKESTILLING

KONGSBERG har en personalpolicy som skal sikre like muligheter og rettigheter, og hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, hudfarge, språk, religion, livssyn, alder og kjønn. 19,5 prosent av de ansatte er kvinner, og to av fem aksjonærvälgte medlemmer i styret er kvinner. Det er i 2010 ikke gjennomført tiltak for å fremme likestilling eller for å hindre forskjellsbehandling i strid med lov om likestilling mellom kjønnene, da styret vurderer at konsernet er i god overensstemmelse med gjeldende regelverk på området.

I den grad det er mulig søker KONGSBERG å tilpasse arbeidsforholdene, slik at også personer med nedsatt funksjonsevne kan ta arbeid i bedriften.

I deler av KONGSBERGS virksomhet er det prosjekter knyttet til leveranser hvor det kreves spesiell sikkerhetsklarering av medarbeiderne. I visse tilfeller kan dette gi føringer på hvilke personer som kan ansettes.

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

KONGSBERG har som mål å ivareta og øke interessentenes verdier gjennom å drive lønnsom, vekstorientert industriell utvikling i et langsiktig og internasjonalt perspektiv. God eierstyring og selskapsledelse skal sikre størst mulig verdiskaping, samtidig som selskapets ressurser skal utnyttes på en effektiv og bærekraftig måte. Verdiene som skapes, skal komme aksjeeiere, medarbeidere og samfunnet til gode.

Styret legger vekt på at konsernets styringsdokumenter gjennomgås årlig og oppdateres, slik at de i størst mulig grad er i overensstemmelse med "Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse".

Beskrivelsen på sidene 63-69 er basert på siste reviderte utgave av anbefalingen, 21. oktober 2010. Konsernet har etter egen vurdering to avvik i forhold til anbefalingens hovedpunkter. Avviket er knyttet opp mot vedtektene som sier at generalforsamlingens møter ledes av styreleder. I tillegg har konsernet noe gjenstående arbeid i forhold til internkontroll knyttet opp mot samfunnsansvar. Dette er et nytt punkt som kom inn i anbefalingen 21. oktober 2010.

LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Styret har et eget kompensasjonsutvalg som behandler alle vesentlige forhold knyttet til lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte før formell styrebehandling og beslutning. I tråd med norsk aksjelovgivning har styret også utarbeidet en egen erklæring om lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte, inntatt i note 27 i regnskapet.

ÅRSRESULTAT OG DISPONERINGER

Morselskapet Kongsberg Gruppen ASA hadde i 2010 et årsresultat på 474 millioner kroner. Styret foreslår følgende disponeringer i Kongsberg Gruppen ASA:

- Utbytte 450 millioner kroner
- Til annen egenkapital 24 millioner kroner
- Totalt disponert 474 millioner kroner

Forslaget til utbytte utgjør ca 30 prosent av konsernets årsresultat og er i tråd med selskapets utbyttepolicy.

Selskapets frie egenkapital per 31.12.10 var 1 048 millioner kroner.

UTSIKTER FOR 2011

Kongsberg Maritime forventes å opprettholde sine gode markedsposisjoner. Forretningsområdet gjennomfører kontinuerlig ulike tiltak for å tilpasse kapasitet og produktportefølje til markedets behov. Styrkingen av globalt ettersalg og kundestøtte gir gode resultater. Kongsberg Maritimes

markeder er sterkt påvirket av utviklingen i offshoreindustrien og verdenshandelen generelt. Kontraheringsaktiviteten for enkelte fartøystyper ved verftene tok seg noe opp i 2. halvår 2010, men er totalt sett fortsatt på et forholdsvis lavt nivå. Det kan fortsatt komme både kanselleringer og utsettelse av inngåtte kontrakter. Etter styrets vurdering vil oppdragsmengden for forretningsområdet holde seg på et godt nivå også i 2011.

Kongsberg Defence Systems venter fortsatt økende aktivitet i 2011. Flere store og langvarige leveranseprogrammer er i gjennomføringsfasen, noe som gir forutsigbarhet for inntjeningen. Forretningsområdet bearbeider konkrete muligheter for salg og videreutvikling av missiler, ubåtsystemer og luftvern. Oppbyggingen av produksjon av avanserte komposittkomponenter til F-35-programmet fortsetter.

Kongsberg Protech Systems har en sterk posisjon i markedet. Aktiviteten i 2011 vil holde seg på et godt nivå, og det arbeides aktivt både med nye og eksisterende kunder, eksempelvis neste fase av US Armys CROWS-program. I USA og Europa er det store kjøretøyprogram som enten er under planlegging eller besluttet gjennomført. Disse programmene utgjør et betydelige potensial for flere av forretningsområdets produkter.

KONGSBERG har i sum gode posisjoner i shipping-, offshore- og forsvarsmarkedet og har en solid ordresreserve. Det er gode forutsetninger for både drift og lønnsomhet i 2011, men det ventes lavere driftsmargin enn det som ble realisert i siste kvartal 2010, særlig for Kongsberg Protech Systems og Kongsberg Maritime.

FORTSATT DRIFT

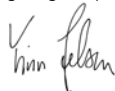
I samsvar med regnskapsloven § 3-3a

bekreftes det at forutsetningene om fortsatt drift er til stede. Til grunn for dette ligger fremtidige resultatprognoser og konsernets langsiktige strategiske prognoser. Konsernet har en sunn økonomisk og finansiell stilling.

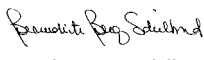
ERKLÆRING FRA STYRETS MEDLEMMER OG DAGLIG LEDER

Vi bekrefter at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2010, etter vår beste overbevisning, er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet og at opplysninger i årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretaket står overfor.

Kongsberg, 4. april 2011

Finn Jebsen
Styrets leder

Benedicte Berg Schilbred
Styrets nestleder

Erik Must
Styremedlem

Anne-Lise Aukner
Styremedlem

John Giverholt
Styremedlem

Roar Marthinussen
Styremedlem

Helge Lintvedt
Styremedlem

Kai Johansen
Styremedlem

Walter Qvam
Konsernsjef

Resultatregnskap 01.01.-31.12.

Kongsberg Gruppen (konsern)

Beløp i mill. kr	Note	2010	2009
Driftsinntekter	6	15 497	13 816
Sum inntekter		15 497	13 816
Varekostnader		(6 906)	(6 235)
Personalkostnader	8, 9, 27	(4 003)	(3 787)
Andre driftskostnader	28	(2 103)	(2 175)
Driftsresultat før avskrivninger og amortiseringer (EBITDA)		2 485	1 619
Avskrivninger	10	(269)	(243)
Driftsresultat før amortiseringer (EBITA)		2 216	1 376
Amortiseringer	11, 12	(103)	(113)
Driftsresultat (EBIT)		2 113	1 263
Finansinntekter	13	49	100
Finanskostnader	13	(65)	(194)
Resultat før skatt		2 097	1 169
Skattekostnad	14	(597)	(341)
Årsresultat		1 500	828
<i>Hvorav:</i>			
Aksjonærer i morselskapet		1 495	820
Ikke-kontrollerende interesser		5	8
<i>Resultat per aksje i kr</i>			
- for årets resultat/utvannet resultat per aksje	15	12,46	6,83

Oppstilling over totalresultat for perioden 01.01.-31.12.

Kongsberg Gruppen (konsern)

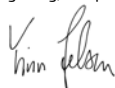
Beløp i mill. kr	Note	2010	2009
Årsresultat		1 500	828
<i>Endring virkelig verdi</i>			
- Kontantstrømsikringer valuta	20 F	(60)	1 811
- Kontantstrømsikringer rentebytteavtaler	20 D	-	3
- Aksjer tilgjengelig for salg	16	(44)	32
Estimatavvik pensjoner	9	(54)	(107)
Omregningsdifferanser valuta		27	(101)
Skatt på poster innregnet i oppstilling over totalresultatet	14	32	(478)
Totalresultat for perioden		1 401	1 988
<i>Hvorav:</i>			
Aksjonærer i morselskapet		1 396	1 980
Ikke-kontrollerende interesser		5	8

Oppstilling over finansiell stilling per 31.12.

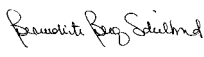
Kongsberg Gruppen (konsern)

Beløp i mill. kr	Note	2010	2009
EIENDELER			
<i>Anleggsmidler</i>			
Eiendom, anlegg og utstyr	10	2 182	2 029
Goodwill	11, 12	1 781	1 665
Andre immaterielle eiendeler	11, 12	655	544
Aksjer tilgjengelige for salg	16	129	171
Andre langsiktige eiendeler	17	101	55
Sum anleggsmidler		4 848	4 464
<i>Omløpsmidler</i>			
Varelager	7	3 034	2 587
Fordringer	18	1 694	1 648
Prosjekter under utførelse	19	539	1 071
Prosjektperiodiseringer eiendel	19	397	393
Derivater	20 A	805	740
Betalingsmidler	21	2 660	1 463
Sum omløpsmidler		9 129	7 902
Sum eiendeler		13 977	12 366
EGENKAPITAL, FORPLIKTELSE OG AVSETNINGER			
<i>Egenkapital</i>			
Innskutt kapital		982	982
Andre reserver		276	336
Opptjent kapital		3 599	2 386
Sum aksjonærer i morselskapet		4 857	3 704
Ikke-kontrollerende interesser		24	22
Sum egenkapital	22	4 881	3 726
<i>Langsiktige forpliktelser og avsetninger</i>			
Langsiktige rentebærende lån	20	847	829
Pensjonsforpliktelse	9	316	340
Derivater	20	6	9
Avsetninger	23	117	128
Utsatt skatt	14	546	590
Andre langsiktige forpliktelser		92	25
Sum langsiktige forpliktelser og avsetninger		1 924	1 921
<i>Kortsiktige forpliktelser og avsetninger</i>			
Forskudd fra kunder	19	1 849	2 116
Prosjektperiodiseringer forpliktelse	19	1 204	1 299
Derivater	20	173	200
Avsetninger	23	1 035	564
Andre kortsiktige forpliktelser	24	2 911	2 540
Sum kortsiktige forpliktelser og avsetninger		7 172	6 719
Sum forpliktelser og avsetninger		9 096	8 640
Sum egenkapital, forpliktelser og avsetninger		13 977	12 366

Kongsberg, 4. april 2011

Finn Jebsen
Styrets leder

Benedicte Berg Schilbred
Styrets nestleder

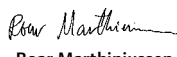
Erik Must
Styremedlem

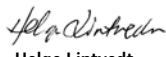
Anne-Lise Aukner
Styremedlem

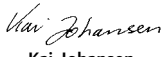
John Giverholt
Styremedlem

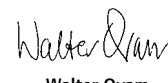
Roar Marthinussen
Styremedlem

Helge Lintvedt
Styremedlem

Kai Johansen
Styremedlem

Walter Qvam
Konsernsjef

Oppstilling over endring i egenkapital for perioden 01.01.–31.12.

Kongsberg Gruppen (konsern)

Beløp i mill. kr	Aksjonærer i morselskapet						Ikke-kontrollerende interesser	Sum egenkapital
	Innskutt kapital		Andre reserver					
	Aksjekapital	Annen innskutt egenkapital	Sikrings-reserve	Aksjer virkelig verdi	Omregnings-differanse for utenlandsk valuta	Opptjent egenkapital	Sum	
Egenkapital per 01.01.09	150	832	(963)	24	38	1 797	1 878	16
Totalresultat	-	-	1 306	32	(101)	743	1 980	8
Transaksjoner med egne aksjer	-	-	-	-	-	11	11	-
Utbetalt utbytte	-	-	-	-	-	(165)	(165)	-
Endring ikke-kontrollerende interesser	-	-	-	-	-	-	-	(2)
Egenkapital per 31.12.09	150	832	343	56	(63)	2 386	3 704	22
Egenkapital per 01.01.10	150	832	343	56	(63)	2 386	3 704	22
Totalresultat	-	-	(43)	(44)	27	1 456	1 396	5
Utbetalt utbytte	-	-	-	-	-	(240)	(240)	-
Kjøp ikke-kontrollerende interesser	-	-	-	-	-	(3)	(3)	-
Utbytte ikke-kontrollerende interesser	-	-	-	-	-	-	-	(3)
Egenkapital per 31.12.10	150	832	300	12	(36)	3 599	4 857	24

Kontantstrømoppstilling 01.01–31.12.

Kongsberg Gruppen (konsern)

<i>Beløp i mill. kr</i>	<i>Note</i>	<i>2010</i>	<i>2009</i>
Årsresultat		1 500	828
Avskrivninger på eiendom, anlegg og utstyr	10	269	243
Amortiseringer på immaterielle eiendeler	11	103	113
Netto finanskostnader	13	16	94
Skattekostnad	14	597	341
Driftsresultat før avskrivninger og amortiseringer		2 485	1 619
<i>Justert for:</i>			
Endring forskudd fra kunder		(267)	413
Endring i prosjektperiodiseringer		(95)	491
Endring i andre kortsiktige forpliktelser		455	(423)
Endring i varelager		(447)	106
Endring i fordringer		(186)	659
Endring i prosjekter under utførelse		311	92
Endring i avsetninger og andre tidsavgrensninger		336	(114)
Betalte skatter		(574)	(174)
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter		2 018	2 669
<i>Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter</i>			
Salg av eiendom, anlegg og utstyr	10	10	10
Kjøp av eiendom, anlegg og utstyr	10	(424)	(461)
Aktivert egenutviklet immaterielle eiendeler (F&U)	11	(124)	(54)
Netto kontantstrøm ved kjøp av datterselskaper		(93)	(33)
Netto kontantstrøm ved utlån og kjøp/salg av aksjer		56	206
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		(575)	(332)
<i>Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter</i>			
Opptak av lån	20 D	18	500
Nedbetaling av lån	20 D	-	(1 393)
Mottatte renter		69	61
Betalte renter		(89)	(105)
Transaksjoner med egne aksjer		(9)	11
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierinteresser		(13)	-
Utbetalt utbytte	22	(240)	(165)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		(264)	(1 091)
Sum kontantstrøm		1 179	1 246
Effekt av valutakursendringer på betalingsmidler		18	(66)
Netto endring betalingsmidler		1 197	1 180
Betalingsmidler ved begynnelsen av året		1 463	283
Betalingsmidler ved årets slutt	21	2 660	1 463

Noter

Kongsberg Gruppen (konsern)

1 Generell informasjon

Kongsberg Gruppen ASA er et allmennaksjeselskap med begrenset ansvar og har sitt hovedkontor i Kongsberg, Norge. Selskapets aksjer omsettes på Oslo Børs. Kongsberg Gruppens konsernregnskap for regnskapsåret 2010 ble vedtatt i styremøte den 4. april 2011. Konsernregnskapet for 2010 inkluderer morselskapet og datterselskaper (samlet referert til som "KONGSBERG" eller "konsernet") samt konsernets andeler i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter.

2 Grunnlag for utarbeidelse av konsernregnskapet

Regnskapet er presentert i norske kroner (NOK), og alle tall er oppgitt i hele millioner, bortsett fra der hvor annet er angitt.

Konsernregnskapet er avlagt i samsvar med EU-godkjent International Financial Reporting Standards (IFRS) og tilhørende fortolkninger som skal anvendes per 31.12.10, samt de ytterligere norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven per 31.12.10. IFRS som er godkjent av EU avviker på enkelte områder fra standardene som er utstedt av International Accounting Standards Board (IASB). Det ville imidlertid ikke hatt noen betydning for det foreliggende konsernregnskapet om KONGSBERG hadde benyttet IFRS-standardene fra IASB.

Konsernregnskapet har blitt utarbeidet basert på historisk kost med unntak for følgende eiendeler og forpliktelser:

- Finansielle derivater (valutaterminkontrakter, valutaopsjoner og rente-bytteavtaler), som er verdsatt til virkelig verdi
- Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, som er verdsatt til virkelig verdi
- Finansielle instrumenter som ikke kvalifiserer for sikring og som er vurdert til virkelig verdi, og endringer i virkelig verdi, blir ført over resultatet

ESTIMATUSIKKERHET OG VURDERING AV REGNSKAPSPRINSIPPER

Under utarbeidelsen av årsregnskapet har selskapets ledelse benyttet estimater basert på beste skjønn, samt forutsetninger som er vurdert å være realistiske basert på historisk erfaring. Estimatenes vurderes fortløpende. Det vil kunne oppstå situasjoner som kan føre til endrede estimater og forutsetninger, som igjen vil påvirke selskapets eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimaterendringer er innregnet i perioden hvor de endres.

For nærmere informasjon om estimatusikkerhet, som kan medføre en vesentlig justering av beløpene innen neste regnskapsår, henvises det til følgende noter:

- Inntektsføring, estimat av fremdrift og kontraktsfortjeneste i forbindelse med anleggskontrakter, jfr. note 3 C "Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper – Inntektsføring" og note 19 "Prosjekter under utførelse"

- Estimat på om egenutviklet forskning og utvikling vil generere en fremtidig økonomisk fordel, jfr. note 3 F "Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper – Immaterielle eiendeler" og note 11 "Immaterielle eiendeler"
- Test av verdifall på goodwill og på immaterielle eiendeler som ikke er goodwill, herunder beregning av gjenvinnbart beløp på kontantstrømgenererende enheter, jfr. note 12 "Test av verdifall på goodwill og immaterielle eiendeler"
- Estimer knyttet til pensjonsforpliktelser, jfr. note 9 "Pensjoner"
- Estimer knyttet til avsetninger for tap på kundefordringer, jfr. note 18 "Fordringer og kredittrisiko"
- Estimer knyttet til nedskrivninger av balanseført verdi av prosjekter under utførelse knyttet til risiko for kanselleringer, jfr. note 19 "Prosjekter under utførelse"
- Estimer knyttet til fremtidige garantiforpliktelser og andre avsetninger, jfr. note 23 "Avsetninger"

For nærmere informasjon om vesentlige områder for kritisk skjønn i anvendelsen av regnskapsprinsipper som har størst effekt på beløp innregnet i konsernregnskapet, henvises det til følgende noter:

- Inntektsføring av anleggskontrakter, jfr. note 3 C "Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper – Inntektsføring"
- Anvendelse av prinsippene for aktivisering av kostnader i forbindelse med forskning og utvikling, jfr. note 3 F "Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper – Immaterielle eiendeler"
- Finansielle instrumenter herunder sikringsbokføring (virkelig verdi eller kontantstrømsikring), jfr. note 3 J "Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper – Finansielle instrumenter" og note 20 "Finansielle instrumenter"
- Salg og tilbakeleie knyttet til eiendom, vurdering av operasjonelle versus finansielle leieavtaler, jfr. note 3 H "Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper – Leieavtaler salg og tilbakeleie" og note 26 "Salg og tilbakeleie"

3 Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper

A) BASIS FOR KONSOLIDERING

Datterselskaper

I konsernregnskapet er de selskaper hvor KONGSBERG har kontroll, medtatt som datterselskaper. Kontroll er makt til å styre et foretaks finansielle og driftsmessige prinsipper i den hensikt å oppnå fordeler av foretakets aktiviteter. Kontroll oppnås normalt når konsernet, direkte eller indirekte, har en stemmeandel på mer enn 50 prosent gjennom eierskap i selskapet, eller når konsernet er i stand til å utøve kontroll over selskapet gjennom avtaler eller vedtekter. I vurdering av kontroll er også potensielle stemmeretter som umiddelbart kan utøves eller er konvertible hensyntatt.

Ved kjøp av datterselskaper regnskapsføres disse til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Virkelig verdi henføres til identifiserte eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser. Merverdi som ikke kan henføres til bestemte eiendeler, er oppført som

goodwill. Ved kjøp av nye datterselskaper er disse tatt med i konsernregnskapet fra oppkjøpstidspunktet. Oppkjøpstidspunktet er det tidspunktet hvor KONGSBERG oppnår kontroll over det oppkjøpte selskap. Normalt vil kontroll oppnås når alle betingelser i avtalen er oppfylt. Eksempler på betingelser kan være godkjenning av styret, generalforsamling eller godkjenning av konkurransemyndighetene. Ved trinnvis oppkjøp legges verdiene ved tidspunkt for kontroll til grunn. Goodwill beregnes på tidspunkt for kontroll. Det avgjøres ved hvert kjøp hvorvidt goodwill skal avgrenses til KONGSBERG sin andel eller inntas til 100 prosent. Selskaper som inngår i konsernet, fremgår av note 30 "Oversikt over konsernselskaper".

Betinget vederlag som skal utbetales på et senere tidspunkt dersom gitte forutsetninger ved oppkjøpet oppfylles, blir regnskapsført til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Etterfølgende endringer i virkelig verdi av betinget vederlag ►►

- klassifisert som en eiendel eller forpliktelse blir regnskapsført i tråd med IAS 39 enten i resultatregnskapet eller oppstilling over totalresultatet.

Transaksjonsutgifter som påløper i sammenheng med virksomhetssammenlutningen, kostnadsføres fortløpende.

Eliminering av transaksjoner

Kjøp, salg, mellomværende og urealiserte gevinster og tap oppstått ved transaksjoner mellom konsernselskaper blir eliminert ved konsolidering. Urealisert tap elimineres tilsvarende såfremt dette ikke er et verdifall som krever innregning i konsernregnskapet.

Ikke-kontrollerende interesser

Ikke-kontrollerende interesser er inkludert i konsernets egenkapital på egen linje. Dens andel av resultatet er inkludert i årets resultat. Ikke-kontrollerende interesser inkluderer dens andel av virkelig verdi av datterselskapet inkludert andel av identifiserte merverdier på oppkjøpstidspunktet. Andel av totalresultat henføres selv om dette medfører en negativ ikke-kontrollerende interesse.

B) UTENLANDSK VALUTA

Konsernregnskapet presenteres i norske kroner, som også er morselskapets funksjonelle valuta. Hver enhet i konsernet vurderer sin funksjonelle valuta, og hver transaksjon i regnskapet til de enkelte enhetene blir målt i sin funksjonelle valuta. Transaksjoner i utenlandsk valuta blir ved første gangs innregning målt til den funksjonelle valuta på dato for transaksjonen. Kundefordringer, andre fordringer, leverandørgjeld og andre forpliktelser i utenlandsk valuta er omregnet til balanse dagens kurs, og valutakursdifferansene er innregnet i resultatet. Differanser som oppstår ved omregning av kontantstrømsikringer, og som tilfredsstiller kriteriene for sikringsbokføring, er innregnet som andre inntekter og kostnader i totalresultatet (OCI).

Gevinster og tap knyttet til poster i utenlandsk valuta og som er en del av varekretsløpet, er klassifisert som driftsinntekter og -kostnader. Øvrige gevinster og tap knyttet til poster i utenlandsk valuta er klassifisert som finansinntekter eller -kostnader.

Omregning av utenlandske datterselskaper

Eiendeler og forpliktelser i utenlandske virksomheter, herunder goodwill, med annen funksjonell valuta enn norske kroner, omregnes til norske kroner med valutakurs på balansedagen. Inntekter og kostnader omregnes basert på gjennomsnittskurser for rapporteringsperioden. Omregningsdifferanser innregnes i oppstilling over totalresultatet. Når en utenlandsk virksomhet avhendes helt resultatføres akkumulerte omregningsdifferanser og reverseres samtidig i oppstilling over OCI. Delvis avhendelse av datterselskaper gir ingen resultatføring av omregningsdifferanser.

C) INNTEKTSFØRING

I forhold til inntektsføring skiller KONGSBERG mellom anleggskontrakter, varer/standardproduksjon/tjenester og lisenssalg med tilhørende tjenester.

Anleggskontrakter/systemleveranser

KONGSBERGS aktivitet består i det alt vesentlige av utvikling og produksjon av produkter og systemer på basis av inngåtte ordre. En anleggskontrakt er en kontrakt som er fremforhandlet for tilvirkning av en eiendel eller en kombinasjon av eiendeler som er tett relatert eller innbyrdes avhengige. KONGSBERG har lagt følgende kriterier til grunn for at det skal være en anleggskontrakt:

1. Bindende avtale som er forhandlet individuelt og som hensyntar kundens spesielle krav
2. Tilvirket spesielt basert på kundens spesifikasjon som medfører individuell design og/eller utvikling
3. Kontrakten er rettsgyldig og kansellering vil medføre at kunden som et minimum dekker påløpte kostnader knyttet til tilvirkningen
4. Tilvirkningen foregår over flere regnskapsperioder
5. De ulike elementene/komponentene/tjenestene i kontrakten kan ikke selges separat

Opparbeidet verdi på kontrakter under utførelse inngår i driftsinntekter. I balansen er opparbeidet verdi som ikke er fakturert, presentert som prosjekter under utførelse. Opparbeidet verdi er fastsatt som påløpte tilvirkningskostnader med tillegg av andel av vurdert opptjent kontraktsfortjeneste. Tilvirkningskostnadene

omfatter direkte lønn, direkte materialer og en forholdsmessig andel av de enkelte forretningsområdenes indirekte kostnader fordelbare til prosjekter, mens generelle utviklingskostnader, salgskostnader og felles administrasjonskostnader ikke inngår i tilvirkningskostnader. Opptjent kontraktsfortjeneste er fastsatt etter at det er tatt hensyn til renteinntekter på kundeforskudd som overstiger estimert kapitalbinding i de enkelte prosjektene.

Vurdert opptjent kontraktsfortjeneste skal høyst utgjøre en forholdsmessig andel av forventet total kontraktsfortjeneste. Inntektsføring av prosjektinntekter og forventet kontraktsfortjeneste beregnes ut fra det enkelte prosjekts fullføringsgrad. Prosjektens fullføringsgrad fastsettes normalt på grunnlag av påløpte kostnader i forhold til forventede totale kostnader. I enkelte tilfeller beregnes fremdrift som en funksjon av påløpte timekostnader eller oppnådde milepæler. Dersom kontraktsfortjenesten ikke kan estimeres med rimelig grad av sikkerhet, inntektsføres prosjektet uten fortjeneste inntil usikkerheten er håndterbar. Alle prosjekter følges opp løpende med prosjektkalkyler. Når en kalkyle viser et forventet tap på en gjenværende del av et prosjekt, kostnadsføres dette tapet umiddelbart i sin helhet.

Balanseført verdi av anleggskontrakter presenteres i balansen basert på en vurdering av det enkelte prosjektets finansielle status. Netto opptjent fordring fra kunder (prosjekter under utførelse) er klassifisert som eiendeler, og netto skyldig til kunder for kontraktsarbeid (forskudd fra kunder) og periodiserte prosjektkostnader er klassifisert som en eiendel eller forpliktelse. Klassifiseringen gjøres prosjekt for prosjekt med mindre det foreligger en avtale om motregning.

Prosjekter under utførelse (fordring) er opptjent prosjektfortjeneste fratrasket fakturert for alle løpende kontrakter der prosjektfortjeneste overstiger fakturert.

Forskudd fra kunder (forpliktelse) er opptjent prosjektfortjeneste fratrasket fakturert for alle løpende kontrakter der fakturert overstiger prosjektfortjeneste.

Prosjektperiodiseringer er variable kostnader påløpt i henhold til prosjektets fullføringsgrad fratrasket faktisk påløpte kostnader på prosjektet. Når faktisk påløpte kostnader overstiger variable kostnader i henhold til fullføringsgraden, klassifiseres dette som en eiendel. I motsatt fall klassifiseres dette som en forpliktelse.

Tilleggskontrakter hensyntas i prosjektkalkylen på det tidspunktet sannsynligheten for kontraktsinngåelse kan fastslås med stor grad av sikkerhet. Kontraktsfestede tilleggsytelser og estimerte tilleggskostnader inkluderes i den opprinnelige prosjektkalkylen og inntektsføres i takt med totalprosjektet. Anleggskontrakter som består i å levere en eller flere like leveranser, innregnes med felles kontraktsfortjeneste og felles fullføringsgrad dersom de er inngått i en kontrakt, eller i flere kontrakter inngått med samme kjøper på samme tidspunkt, og hvor de enkelte leveranser ikke kunne ha vært forhandlet hver for seg til de samme betingelser. I særskilte tilfeller vil arbeid på prosjekter bli påbegynt og kostnader balanseført uten at det foreligger inngåtte kontrakter med kunder. Dette forutsetter at det er overveiende sannsynlighet for kontraktsinngåelse.

Varer/standardproduksjon/tjenester

Ordinært varesalg og standard produksjon, som ikke er en del av en anleggskontrakt, innregnes i takt med opptjeningen som normalt er ved leveranse. Leveranse anses gjennomført når kunden overtar det vesentligste av risiko og fordeler for en levert vare.

I tillegg til overtakelse av risiko og fordeler må følgende kriterier være oppfylt før innregning:

- det er sannsynlig at vederlaget vil inndrives
- inntekten kan måles pålitelig

Innregningen måles til virkelig verdi av mottatt vederlag eller fordring. Tjenester som leveres og som ikke er en del av en anleggskontrakt eller lisenssalg inntektsføres etter hvert som tjenesten leveres slik som beskrevet under anleggskontrakter.

Lisensinntekter

Konsernet har også salg av lisenser for bruk av programvare. Lisensinntekter blir inntektsført i takt med opptjeningen som normalt er når programvaren er levert til kjøper. Leveransetidspunktet defineres som det tidspunktet hvor risiko og avkastning er overført til kunden, se beskrivelse under "varer/standardproduksjon/tjenester" ovenfor. Hvis salget av lisensen er betinget av aksept fra kunden, vil ikke lisensinntektene bli innregnet før kunden har akseptert. Når det blir utført tilpasninger eller tilleggsarbeid i tilknytning til lisenssalg blir det samlede vederlag inklusive vederlaget for lisensen inntektsført i takt med leveransen slik som beskrevet under "anleggskontrakter/systemleveranser". Vedlikeholdstjenester og service-/supporttjenester blir inntektsført etter hvert som tjenesten utføres eller lineært over den perioden tjenesten utføres.

►► Kombinerte leveranser for varer, tjenester og lisenssalg

Innregningskriteriene anvendes separat for hver transaksjon. Ved tilfeller hvor det er kombinerte leveranser med ulike innregningskriterier, blir de ulike elementene identifisert og inntektsført separat. Ved salg av varer med tilhørende vedlikeholdstjeneste vil varene inntektsføres ved levering, mens vedlikeholdstjenestene inntektsføres over den perioden tjenesten utføres.

Når det foreligger markedspriser for de ulike elementene som leveres, vil inntekten baseres på disse prisene og inntekt for lisens vil bli innregnet ved levering. For service og vedlikehold vil fastsatt inntekt på tjenesten bli utsatt og innregnet lineært over den perioden service og vedlikehold utføres.

Ved salg av ulike elementer hvor det ikke foreligger markedspris, har KONGBERG følgende prinsipper for innregning og måling av inntekten:

- Identifisering av de ulike elementene som leveres, for eksempel lisens, service, vedlikehold og konsulenttjenester
- Forventet kost estimeres for hvert element som service, vedlikehold og konsulenttjenester. Videre estimeres en rimelig fortjenestemargin på de ulike elementene. Metode og forutsetninger for estimeringen må være konsistent fra periode til periode
- Estimert kost pluss fortjenestemargin blir utsatt inntekt og innregnes lineært i den perioden tjenestene utføres
- Lisensinntekt estimeres som kontraktssum redusert med estimert inntekt for de ovennevnte elementene, og innregnes ved levering

D) SKATTER

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endringen i utsatt skatt. Eiendeler og forpliktelser ved utsatt skatt beregnes etter gjeldsmetoden. Det er beregnet utsatt skatt av netto skatteøkende midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige balanseverdier etter utligning av skattereduserende midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring dersom disse tilfredsstiller kravene i IAS 12.71.

For anleggskontrakter er det lagt til grunn at skattemessig inntektsføring først skal finne sted når ansvar og risiko overdras til kunden. Som følge av pågående store og langsiktige kontrakter foreligger det derfor betydelige skatteøkende midlertidige forskjeller.

Eiendel ved utsatt skatt er bare balanseført i den utstrekning det er sannsynlig at det vil foreligge en fremtidig skattepliktig inntekt som den skattereduserende forskjellen kan utnyttes mot. Eiendel ved utsatt skatt er vurdert for hver periode og vil bli reversert dersom det ikke lenger er sannsynlig at skattefordelen vil bli realisert.

E) FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER

Finansinntekter består av renteinntekter, utbytte, valutagevinster, endringer i verdi på eiendeler til virkelig verdi over resultat, og gevinst ved realisasjon på eiendeler tilgjengelig for salg hvor verdiendringer er ført som andre inntekter og kostnader i totalresultatet (OCI). Renteinntekter innregnes etter hvert som de påløper ved bruk av effektiv rentemethode, mens utbytte blir innregnet på dato for beslutning i generalforsamlingen som vedtar utbytte.

Finanskostnader består av rentekostnader, valutatap, nedskrivning på investeringer som er tilgjengelig for salg, endringer i verdi på eiendeler til virkelig verdi over resultat, og tap ved realisasjon av eiendeler for salg hvor verdiendringer er innregnet i oppstilling over totalresultatet. Rentekostnader innregnes etter hvert som de påløper ved bruk av effektiv rentemethode.

F) IMMATERIELLE EIENDELER

Goodwill

Goodwill oppstår ved kjøp av virksomhet (virksomhetssammenslutning) og avskrives ikke. Goodwill innregnes i balansen til anskaffelseskost, fratrasket eventuelle akkumulerte nedskrivninger. Goodwill genererer ikke kontantstrømmer uavhengig av andre eiendeler eller grupper av eiendeler og tilordnes til de kontantstrømgenererende enheter som forventes å ha fordel av synergieffekter av sammenslutningen som ga opphavet til goodwill. Kontantstrømgenererende enheter som er tilordnet goodwill testes årlig for verdifall ved årets slutt eller oftere dersom det er indikasjoner for verdifall.

Goodwill testes for verdifall ved å beregne gjenvinnbart beløp til den kontantstrømgenererende enheten eller gruppe av kontantstrømgenererende enheter goodwill er tilordnet og følges opp av ledelsen. Gruppen av kontantstrømgenererende enheter er i alle tilfeller ikke større enn et driftssegment definert i henhold til IFRS 8 Driftssegmenter.

Verdifall beregnes ved å sammenligne gjenvinnbart beløp med den enkelte kontantstrømgenererende enhets balanseførte verdi. Gjenvinnbart beløp er det

høyeste av bruksverdi og netto salgsverdi. Konsernet benytter bruksverdi for å fastsette gjenvinnbart beløp av de kontantstrømgenererende enhetene. I vurdering av bruksverdi er forventet fremtidig kontantstrøm diskontert til nåverdi ved å benytte en diskonteringsrente før skatt som reflekterer markedets avkastningskrav for den aktuelle kontantstrømgenererende enheten. Dersom bruksverdi av den kontantstrømgenererende enheten er lavere enn balanseført verdi, reduserer nedskrivningene regnskapsført verdi av goodwill og deretter balanseført verdi av enhetens øvrige eiendeler forholdsmessig basert på balanseført verdi av de enkelte eiendelene. Nedskrivninger av goodwill kan ikke reverseres i en senere periode dersom gjenvinnbart beløp av den kontantstrømgenererende enheten øker. Eventuelt verdifall innregnes som en del av nedskrivninger i resultatregnskapet. Nedskrivningstesting av goodwill er beskrevet i note 12 "Test av verdifall på goodwill og immaterielle eiendeler". Se også note 3 I "Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper – Verdifall på ikke-finansielle eiendeler".

Forskning

Utgifter til forskningsaktiviteter herunder utviklingsprosjekter i forskningsfase kostnadsføres når de påløper. Forskning er originale og planlagte undersøkelser som foretas for å oppnå ny vitenskapelig eller teknisk kunnskap og forståelse, for eksempel søking etter ny kunnskap, eller søking etter alternativer når det gjelder materialer, innretninger, produkter, prosesser, systemer eller tjenester.

Utvikling

Utgifter knyttet til utviklingsaktiviteter, herunder utviklingsprosjekter i utviklingsfasen, blir balanseført dersom utviklingsaktiviteten eller utviklingsprosjektet tilfredsstiller definerte krav til balanseføring. Utvikling omfatter aktiviteter knyttet til plan eller design for produksjon av nye eller vesentlig forbedrede materialer, innretninger, produkter, prosesser, systemer eller tjenester før kommersiell produksjon eller bruk kommer i gang. I vurderingen av om det er utvikling av et nytt system, ny funksjonalitet eller modul må det som utvikles kunne operere uavhengig av eksisterende systemer/produkter som selges. KONGBERG har vurdert kriterier for vesentlig forbedring til å være en økning på mer enn 20 prosent av verdien fra før utviklingen eller i forhold til gjenanskaffelseskost for systemet. Balanseføring forutsetter at utviklingskostnader kan bli målt pålitelig, at produktet eller prosessen er teknisk og kommersielt gjennomførbare, fremtidige økonomiske fordeler er sannsynlige og at KONGBERG har til hensikt, og har tilstrekkelige ressurser til å fullføre utviklingen, samt til å bruke eller selge eiendelen. Andre utviklingskostnader kostnadsføres etter hvert som de påløper.

Når kriterier for balanseføring er oppfylt, vil kostnader som påløper balanseføres. Kostnadene inkluderer materialkostnader, direkte lønnskostnader og en andel av direkte henførbare fellesutgifter. Når utviklingskostnader innregnes i balansen, gjøres dette til anskaffelseskost fratrasket akkumulerte amortiseringer og tap ved verdifall. Amortiseringer fastsettes basert på forventet utnyttbar levetid, fordelt på totale produksjonsheter eller antall år. Gjenværende forventet utnyttbar levetid og forventet utrangeringsverdi vurderes hvert år.

Beregning av økonomiske fordeler gjennomføres basert på de samme prinsipper og metoder som ved test for verdifall. Det bygges på langtidsbudsjetter som styret har godkjent. For nærmere redegjørelse om beregning se note 11 "Immaterielle eiendeler".

Vurdering av oppfyllelse av kriteriene for balanseføring av utviklingskostnader skjer i takt med fremdriften i pågående utviklingsprosjekter. Underveis i utviklingsfasen besluttet det, basert på teknisk suksess og markedsvurderinger, om man skal ferdigstille utviklingen og starte balanseføring.

Vedlikehold

Vedlikehold er det arbeid som må utføres på produktene eller systemene for å sikre forventet økonomisk utnyttbar levetid. Gjennomføres det en vesentlig forbedring på produktet eller systemet som for eksempel medfører at livssyklusen forlenges, eller at kunden er villig til å betale mer for forbedringen, er dette å anse som utvikling. Utgifter knyttet til vedlikehold kostnadsføres når de påløper.

Teknologi og andre immaterielle eiendeler

Teknologi og andre immaterielle eiendeler som er kjøpt og som har bestemt utnyttbar levetid, måles til anskaffelseskost med fradrag for akkumulerte amortiseringer, samt akkumulert tap ved verdifall. Amortiseringer fastsettes basert på forventet utnyttbar levetid basert på totale produksjonsheter eller antall år. Forventet utnyttbar levetid og fastsettelse av avskrivningstakt vurderes hver periode.

►► G) EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR

Eiendom, anlegg og utstyr regnskapsføres til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall. Anskaffelseskost inkluderer utgifter som er direkte henførbare til kjøp av eiendelene. Eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid. Når enkeltdele av en eiendom, et anlegg eller utstyr har ulik utnyttbar levetid, og som er betydelig i forhold til enhetens samlede anskaffelseskost, avskrives disse separat. Forventet utrangingsverdi hensyntas ved fastsetting av avskrivningsplanen.

Gjenværende forventet utnyttbar levetid og forventet utrangingsverdi vurderes hvert år. Gevinst eller tap ved salg av eiendom, anlegg og utstyr fastsettes som differansen mellom salgssum og balanseført verdi av enheten, og innregnes netto som annen inntekt i resultatet. Utgifter påløpt etter at driftsmidlet er tatt i bruk, slik som løpende vedlikehold, resultatføres, mens øvrige utgifter som forventes å gi fremtidige økonomiske fordeler, og som kan måles pålitelig, blir balanseført.

H) LEIEAVTALER, SALG OG TILBAKELEIE

Leieavtaler eller salg med tilbakeleie hvor KONGSBERG i det vesentligste overtar all risiko og alle fordeler forbundet med eierskap, klassifiseres som finansielle leieavtaler. Ved førstegangsinnregning måles eiendelen til det laveste av virkelig verdi og nåverdi av avtalt minimumsleie. Etter førstegangsinnregning brukes samme regnskapsprinsipp som for tilsvarende eiendel.

Andre leieavtaler er operasjonelle leieavtaler og innregnes ikke i konsernets balanse. KONGSBERGS salgs- og tilbakeleieavtaler er vurdert å oppfylle kriteriene for operasjonelle leieavtaler. Der hvor salgs- og tilbakeleieavtalen blir definert å være en tapskontrakt i henhold til IAS 37, innregnes nåverdien av det forventede tapet.

I) VERDIFALL PÅ IKKE-FINANSIELLE EIENDELER

Alle ikke-finansielle eiendeler vurderes for hver rapporteringsperiode om det er indikasjoner for verdifall. Hvis indikasjon for verdifall eksisterer, blir gjenvinnbart beløp beregnet.

Gjenvinnbart beløp av en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet er det høyeste av bruksverdi og netto salgsverdi. Bruksverdi er beregnet som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer. I nåverdiberegningen benyttes det en diskonteringsrente, før skatt, og som reflekterer dagens markedsvurderinger på tidsverdien og den spesifikke risikoen knyttet til eiendelen.

Et verdifall blir innregnet hvis balanseført verdi av en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet er større enn gjenvinnbart beløp. En kontantstrømgenererende enhet er den minste identifiserbare gruppen som genererer en inngående kontantstrøm som i det alt vesentlige er uavhengig av andre eiendeler eller grupper. Verdifall relatert til kontantstrømgenererende enheter blir først regnet mot enhetens goodwill, for så å redusere balanseført verdi på de andre eiendelene i enheten pro rata. Disse eiendelene vil normalt være eiendom, anlegg og utstyr og andre immaterielle eiendeler. Der en enkelteiendel ikke generer selvstendige inngående kontantstrømmer inngår eiendelen i en gruppe av eiendeler som generer uavhengige inngående kontantstrømmer.

Ikke-finansielle eiendeler som har vært gjenstand for verdifall, blir vurdert for hver periode om det foreligger indikasjoner på at verdifallet er redusert eller ikke lenger er til stede. Reversering av tidligere verdifall blir begrenset oppad til den balanseførte verdien eiendelen ville ha hatt etter avskrivninger og amortiseringer hvis ikke verdifall hadde blitt innregnet.

J) FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser består av derivater, investeringer i aksjer, kundefordringer og andre fordringer, betalingsmidler, lån, leverandørgjeld og andre betalingsforpliktelser. Et finansielt instrument blir innregnet når konsernet blir part i instrumentets kontraktsmessige bestemmelser. Finansielle eiendeler og forpliktelser blir ved første gangs innregning vurdert til virkelig verdi pluss direkte henførbare kostnader. Unntaket er finansielle instrumenter hvor endring i virkelig verdi føres over resultatet, og henførbare kostnader kostnadsføres direkte. Et alminnelig kjøp eller salg av finansielle eiendeler innregnes og fraregnes på avtaletidspunktet. Finansielle eiendeler fraregnes når konsernets rett til å motta kontantstrømmer fra eiendelen utløper, eller når konsernet overfører eiendelen til en annen part og konsernet ikke har kontroll over eller overfører all risiko og avkastning på eiendelen. Finansielle forpliktelser fraregnes når konsernets plikt spesifisert i kontrakt er oppfylt, utløpt eller kansellert.

Klassifisering

Konsernet klassifiserer finansielle eiendeler og forpliktelser ved første gangs inn-

regning basert på intensjonen med instrumentet. Finansielle eiendeler klassifiseres innenfor følgende kategorier:

- i) virkelig verdi over resultatet
- ii) investeringer holdt til forfall
- iii) utlån og fordringer
- iv) finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

Finansielle derivater inkluderes i kategorien virkelig verdi over resultatet, også om derivatet har negativ verdi.

Fordringer og forpliktelser knyttet til den løpende driften er vurdert til amortisert kost som i praksis innebærer nominell verdi med avsetning for forventet tap.

Alle aksjer som ikke er datterselskaper, felleskontrollerte- eller tilknyttede selskaper i balansen på balansedagen, er definert under kategorien finansielle instrumenter tilgjengelig for salg. Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg måles til virkelig verdi på balansedagen. Verdiendringer på finansielle eiendeler tilgjengelig for salg innregnes som andre inntekter og kostnader i totalresultatet (OCI), med unntak av nedskrivning, som føres over resultatet. Se note 4 "Virkelig verdi" for nærmere beskrivelse av hvordan virkelig verdi fastsettes for finansielle eiendeler og forpliktelser.

Selskapets finansielle forpliktelser regnskapsføres til amortisert kost, bortsett fra finansielle derivater som regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet.

Nedskrivning finansielle eiendeler

Dersom det er objektive bevis for at en finansiell eiendels verdi er lavere enn kostpris, skal eiendelens tap ved verdifall innregnes i resultatet. Et verdifall for eiendeler målt til amortisert kost beregnes som differansen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm diskontert med den opprinnelige effektive renten. Når det gjelder eiendeler tilgjengelig for salg anses det som et verdifall når virkelig verdi er lavere enn anskaffelseskost og verdifallet anses som vesentlig eller ikke er forbigående. Normalt vil KONGSBERG legge til grunn at et verdifall på mer enn 20 prosent i forhold til anskaffelseskost er vesentlig og at en verdindegang i en periode på mer enn ni måneder ikke er av forbigående karakter.

Akkumulert tap som er innregnet i oppstilling over totalresultatet, skal overføres til resultat på de eiendeler som har verdifall. Verdifall blir reversert hvis reverseringen kan relateres til vesentlig økning i verdien som har skjedd etter at verdifallet var innregnet. For finansielle eiendeler som er målt til amortisert kost og obligasjoner tilgjengelig for salg, skal reverseringen innregnes i resultatet. Ved reversering av finansielle eiendeler som er investeringer i egenkapitalinstrumenter, innregnes verdiendringen i oppstilling over totalresultatet.

Derivater

Derivater i KONGSBERG omfatter valutaterminkontrakter, valutaopsjoner og rentebytteavtaler. Ved førstegangsinnregning blir derivater målt til virkelig verdi, og henførbare transaksjonskostnader blir resultatført når de påløper. Endring i virkelig verdi på derivater er innregnet i resultatet, med mindre de kvalifiserer for sikringsbokføring.

Sikring

KONGSBERG har som policy å begrense valutarisiko, men samtidig ha et aktivt forhold til valutaens betydning som konkurranseparameter. KONGSBERG har som policy å sikre alle kontraktsfestede valutastrømmer. Deler av fremtidig prognostiserte valutastrømmer sikres i henhold til en fastlagt strategi (prognosesikringer). KONGSBERG har sikret deler av sine forpliktelser med rentebytteavtaler hvor det inngår bytte fra flytende til fast rente (rentesikringer).

Før en sikringstransaksjon gjennomføres, foretar KONGSBERG en vurdering om et derivat (eventuelt et annet finansielt instrument) skal brukes til:

- i) sikring av virkelig verdi av en balanseført eiendel eller forpliktelse eller en ikke innregnet bindende avtale (prosjektsikringer)
- ii) sikring av fremtidig kontantstrøm fra en balanseført eiendel eller forpliktelse, eller en identifisert svært sannsynlig fremtidig transaksjon (prognosesikringer og rentesikringer)

(i) Sikring av virkelig verdi (prosjektsikringer)

Ved virkelig verdisikringer regnskapsføres verdiendringen på sikringsobjektet for den verdiendringen som er sikret. For valutasikringer av fremtidige kontraktsfestede transaksjoner, innebærer dette at verdiendringen på den fremtidige transaksjonen knyttet til endringer i valutakursen innregnes i balansen. For prosjekter vil dette bety at den delen av prosjektet som er opptjent innregnes til dagskurs, mens den delen av prosjektet som ikke er opptjent innregnes med en gevinst eller tap ►►

- ved endringer i valutakursen. Siden sikringsinstrumentet også regnskapsføres til virkelig verdi, medfører dette en symmetrisk resultatføring av sikringsobjekt og sikringsinstrument.

Sikringsbokføring opphører dersom:

- (a) sikringsinstrumentet er forfalt, terminert, utøvd eller solgt,
- (b) sikringen ikke tilfredsstiller ovennevnte krav til sikring, eller
- (c) konsernet av andre grunner velger å avslutte sikringsbokføring

Ved virkelig verdisikringer av finansielle eiendeler eller forpliktelser som regnskapsføres til amortisert kost, amortiseres verdiendringen på sikringsinstrumentet over gjenværende periode frem til forfall på sikringsobjektet.

(ii) Kontantstrømsikring (prognosetikringer og rentesikringer)

Ved sikring av høyst sannsynlige fremtidige kontantstrømmer, innregnes den effektive delen av endringer i virkelig verdi på sikringsinstrumentet i oppstilling over totalresultatet for perioden.

Når den sikrede transaksjonen inntreffer, overføres den akkumulerte verdiendring på sikringsinstrumentet fra oppstilling over totalresultat til resultatregnskapet.

Dersom sikring av en høyst sannsynlig forventet transaksjon senere medfører innregning av en finansiell eiendel eller forpliktelse, omklassifiseres tilhørende gevinst eller tap fra oppstillingen over totalresultatet til resultatregnskapet i samme periode(r) som eiendelen eller forpliktelsen påvirker resultatet, eksempelvis over avskrivningstiden til en eiendel.

Ved sikringer hvor den fremtidige transaksjonen blir et prosjekt, blir gevinster/tap resultatført i takt med prosjektets fremdrift. Ved kontantstrømsikring av finansielle forpliktelser overføres verdiendringen fra oppstillingen over totalresultat til resultatregnskapet over forpliktelsens løpetid.

Dersom sikringsinstrumentet utløper uten å bli rullert, eller dersom sikringsforholdet opphører, innregnes gevinst eller tap i resultatregnskapet når den sikrede transaksjonen inntreffer. Dersom den sikrede transaksjonen ikke lenger er forventet å inntreffe, resultatføres urealiserte gevinster eller tap på sikringsinstrumentet, som tidligere er innregnet i oppstilling over totalresultatet.

Oppfølging av sikringseffektivitet

Valutaterminene er forventet å være effektive gjennom hele perioden. KONGSBERG ruller valutaterminene fra prognose til prosjektsikring ved kontraktsinngåelse. I tillegg rulleres valutaterminene (prosjektsikringene) i de tilfeller hvor inn-/utbetalingen kommer på et senere tidspunkt enn først antatt. KONGSBERG benytter i tillegg banksaldo i utenlandsk valuta dersom innbetaling forekommer før terminen forfaller, slik at veksling av valuta fra valutakonto faller innenfor samme periode som endelig forfall av terminforretningen. Sikringseffektiviteten vil derfor være høy gjennom hele perioden.

K) KLASIFISERING

Eiendeler som er tilknyttet vare-/tjenestekretslopet, eller som forfaller innen 12 måneder, klassifiseres som kortsiktige. Andre eiendeler klassifiseres som langsiktige. Tilsvarende klassifiseres forpliktelser som er tilknyttet vare-/tjenestekretslopet, eller som forfaller innen 12 måneder, som kortsiktige. Andre forpliktelser klassifiseres som langsiktige.

L) VARER

Varer er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og netto salgsverdi. For råvarer og varer i arbeid beregnes netto salgsverdi til estimert salgspris i ordinær virksomhet av ferdig tilvirkede varer redusert for gjenværende tilvirkningskostnader og kostnader for gjennomføring av salget. For ferdigvarer beregnes netto salgsverdi til estimert salgspris i ordinær virksomhet redusert med kostnader for gjennomføring av salget. For varer i arbeid og ferdigvarer beregnes anskaffelseskost til direkte og indirekte kostnader. Varelageret vurderes basert på gjennomsnittlig anskaffelseskost.

M) FORDRINGER

Kundefordringer og andre fordringer er finansielle eiendeler med faste eller bestemte betalinger som ikke er omsatt i et aktivt marked. Disse blir vurdert til amortisert kost ved hjelp av effektiv rentemetode, men på grunn av kort løpetid vil kundefordringer og andre fordringer i praksis oppføres til pålydende etter fradrag for tap ved verdifall. Kundefordringer i utenlandsk valuta måles til balansedagens kurs.

N) BETALINGSMIDLER

Betalingsmidler inkluderer kontanter i kasse- og bankbeholdning og kortsiktige

likvide investeringer som omgående kan konverteres til kontanter med et kjent beløp og med en maksimal løpetid på tre måneder.

O) EGENKAPITAL

(i) Egne aksjer

Ved tilbakekjøp av egne aksjer føres kjøpspris inklusive direkte henførbare kostnader som endring i egenkapital. Egne aksjer presenteres som reduksjon av egenkapital. Tap eller gevinst på transaksjoner med egne aksjer blir ikke innregnet i resultatet.

(ii) Kostnader ved egenkapitaltransaksjoner

Transaksjonskostnader direkte knyttet til en egenkapitaltransaksjon og skatteeffekt på egenkapitaltransaksjon blir innregnet mot egenkapital etter fradrag for skatt.

(iii) Sikringsreserver

Sikringsreserver inkluderer samlede akkumulerte nettoendringer i virkelig verdi for finansielle instrumenter benyttet som kontantstrømsikringer (prognose- og rentesikringer), som løpende er innregnet i oppstilling over totalresultatet.

(iv) Aksjer virkelig verdi

Aksjer virkelig verdi inkluderer samlede akkumulerte nettoendringer i virkelig verdi for finansielle instrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg.

(v) Omregningsdifferanser

Omregningsdifferanser innregnes i oppstilling over totalresultatet. Når en utenlandsk virksomhet avhendes helt eller delvis, resultatføres tilhørende akkumulerte omregningsdifferanser, med tilhørende reversering i oppstilling over totalresultat. Se også note 3 B "Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper – Utenlandsk valuta".

P) AVSETNINGER

Avsetninger innregnes når konsernet har en forpliktelse som følge av en tidligere hendelse, og når det er sannsynlig at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av denne forpliktelsen og beløpets størrelse kan måles pålitelig. Ideelt sett estimeres avsetninger basert på historisk informasjon og vektning av mulige utfall mot deres sannsynlighet. I tilfeller hvor historisk informasjon ikke foreligger anvendes andre kilder for estimering av avsetningene. Dersom tidsverdien er vesentlig, beregnes avsetningen til nåverdien av forpliktelsen.

Garanti

Avsetninger for garantiforpliktelser innregnes når de underliggende produkter eller tjenester selges. Garantiaavsetningen er basert på historisk informasjon om garantier, der hvor slik informasjon er tilgjengelig, og en vektning av mulige utfall mot deres sannsynlighet for å inntreffe. Garantiforpliktelser kostnadsføres løpende i takt med fullføringsgraden i prosjektene og omklassifiseres til garantiavsetning ved leveranse.

Restrukturering

Restruktureringsavsetninger innregnes når konsernet har godkjent en detaljert og formell restruktureringsplan, og restruktureringen enten har begynt eller har blitt kunngjort blant berørte parter.

Tapskontrakt

Avsetning for tapsbringende kontrakter innregnes når KONGSBERGS forventede inntekter fra en kontrakt er lavere enn uunngåelige kostnader som forventes å påløpe for å innfri forpliktelsen etter kontrakten.

Q) YTELSER FOR ANSATTE

Innskuddsbaserte pensjonsordninger

Konsernet innførte innskuddsbasert pensjonsordning for alle ansatte i Norge under 52 år med virkning fra og med 01.01.08. Ansatte i ytelsesordninger, som var 52 år og eldre på overgangstidspunktet ble fortsatt værende i denne ordningen. De fleste av KONGSBERGS selskaper i utlandet har innskuddsbaserte pensjonsordninger. Innskuddet kostnadsføres når det påløper og er vist under lønnskostnader i resultatregnskapet.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger

Pensjonsytelsene er basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. I tillegg foreligger tidligpensjonsordninger for enkelte ledere. For å sikre en enhetlig beregning av konsernets pensjonsforpliktelser har samtlige konsern-

- selskaper benyttet en og samme aktuar ved beregningene. I resultatregnskapet er årets netto pensjonskostnad etter fradrag for forventet avkastning på pensjonsmidlene vist under lønnskostnader. I balansen vises netto pensjonsforpliktelser inklusive arbeidsgiveravgift. De økonomiske og aktuarmessige forutsetninger er gjenstand for årlig vurdering. Diskonteringsrenten fastsettes med utgangspunkt i den langsiktige statsobligasjonsrenten med et tillegg som reflekterer tidshorisonten for oppgjør av pensjonsforpliktelsen. Aktuarmessige gevinster eller tap knyttet til endringer i grunnlagsdata, estimater og endringer i forutsetninger innregnes i oppstilling over totalresultat. Konsernets juridiske forpliktelse påvirkes ikke av den regnskapsmessige behandlingen.

Aksjetransaksjoner med ansatte

Konsernet har i flere år gjennomført aksjeprogram for alle ansatte, hvor de ansatte får tilbud om kjøp av aksjer til en rabattert pris. Rabatter ved salg av aksjer kostnadsføres som lønnskostnader.

R) RESULTAT PER AKSJE

Konsernet presenterer ordinært resultat per aksje og utvannet resultat per aksje. Ordinært resultat per aksje blir beregnet som forholdet mellom årets resultat som tilfaller de ordinære aksjeeierne og vektet gjennomsnittlig utestående ordinære aksjer. Utvannet resultat per aksje er resultatet som tilfaller de ordinære aksjeeierne og vektet utestående aksjer justert for alle utvanningseffekter knyttet til aksjeopsjoner.

S) NYE OG ENDREDE STANDARDER OG FORTOLKNINGER

Standarder tatt i bruk og som har effekt for finansregnskapet:

- IFRS 3 Virksomhetssammenslutninger (revidert)
Oppkjøpsutgifter skal i henhold til revidert standard kostnadsføres etter hvert som de påløper, og ikke som tidligere inngå i anskaffelseskost. Standarden krever videre at goodwill skal måles på oppkjøpstidspunktet, også ved trinnvis oppkjøp. Videre tillater standarden å innregne ikke-kontrollerende interesse til virkelig verdi. Når det gjelder betinget vederlag, skal det måles til virkelig verdi og inngå i anskaffelseskost på oppkjøpstidspunktet, og vanligvis vil senere verdiendringer resultatføres.
- IAS 27 Konsernregnskap og separat finansregnskap (revidert)
Innføringen av revidert standard innebærer at ved bortfall av kontroll over et datterselskap skal den eventuelle gjenværende eierandelen i det tidligere datter-

selskapet måles til virkelig verdi og gevinsten eller tapet resultatføres. Dagens regler knyttet til fordeling av tap mellom kontrollerende og ikke-kontrollerende interesser endres slik at underskudd skal belastes ikke-kontrollerende eierinteresser selv om balanseført verdi av den ikke-kontrollerende eierinteressen blir negativ.

T) TOLKNINGER OG ENDREDE STANDARDER I IFRS OG IFRIC SOM ENNÅ IKKE HAR BLITT TATT I BRUK

I årsregnskap for 2011 og senere vil følgende standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder være obligatoriske. Konsernet har ikke valgt tidlig anvendelse. Ikrafttredelsesdato er satt til EUs ikrafttredelsesdato i den grad den avviker mot IASBs ikrafttredelsesdato.

- IFRS 9 – Finansielle instrumenter (ny), ikrafttredelsesdato ikke fastsatt av EU. (IASB 1. januar 2013).
- IFRS 7 – Finansielle instrumenter: Opplysninger – Overføring av finansielle eiendeler (endret), ikrafttredelsesdato ikke fastsatt av EU. (IASB 1. juli 2011)
- IAS 24 – Opplysninger om nærstående parter (endret), ikrafttredelsesdato 1. januar 2010.
- IAS 32 – Finansielle instrumenter: Presentasjon (endret), ikrafttredelsesdato 1. februar 2010.
- IFRIC 14 – Begrensninger av en netto ytelsesbasert pensjonseiendel, minstekrav til finansiering og samspill mellom dem (endret), ikrafttredelsesdato 1. januar 2011.
- IFRIC 19 – Innfrielse av finansiell gjeld med egenkapitalinstrumenter (ny), ikrafttredelsesdato 1. juli 2011.
- Årlig forbedringsprosjekt – mai 2010.
- IAS 12 – Inntektsskatt (endret), ikrafttredelsesdato ikke fastsatt av EU (IASB 1. januar 2012).

I det følgende kommenteres et utvalg av endringene og som representerer de områder som ledelsen oppfatter kan medføre vesentlige konsekvenser for konsernets finansregnskap.

- IFRS 9 Finansielle instrumenter, som antas pliktig anvendt tidligst 1. januar 2013 kan endre klassifikasjon og måling av finansielle eiendeler. Konsernet planlegger ikke tidliganvendelse av standarden og omfang av eventuell påvirkning på regnskapet er ikke kartlagt.

4 Virkelig verdi

KONGSBERGS regnskapsprinsipper og noter krever beregning av virkelig verdi både for finansielle og ikke-finansielle eiendeler og forpliktelser. Virkelig verdi har for både måling og for informasjon i noter blitt beregnet som beskrevet nedenfor. Der det er relevant, vil det bli gitt ytterligere informasjon om forutsetninger benyttet i beregningen av virkelig verdi under de notene som gjelder de enkelte eiendelene og forpliktelsene.

IMMATERIELLE EIENDELER

Virkelig verdi på immaterielle eiendeler, som teknologi, software og kunderelasjoner, som er ervervet gjennom oppkjøp, er beregnet til nåverdien av forventet fremtidig kontantstrøm fra eiendelen diskontert med et risikojustert avkastningskrav.

Merkenavn er beregnet til nåverdien av estimerte besparelser i royaltykostnader for å kunne benytte merkenavnet.

Virkelig verdi av kunderelasjoner er basert på diskontert netto merinntjening fra tilhørende eiendel.

EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR

Ved oppkjøp verdsetter KONGSBERG eiendom, anlegg og utstyr til virkelig verdi. Virkelig verdi tilsvarer markedsverdi. Markedsverdi av eiendom er basert på hva eiendommen kan bli omsatt for på dagen for verdsettelsen mellom en kjøper og selger i en transaksjon på "armlengdes avstand". Markedsverdien på anlegg og utstyr er basert på innhentede vurderinger fra uavhengige takstmenn. For mindre utstyr og anlegg vil det ved oppkjøp forutsettes at bokført verdi er estimatet på antatt markedsverdi.

VARELAGER

Virkelig verdi av varelager ervervet gjennom oppkjøp er basert på en estimert salgspris for normal løpende drift med fradrag for salgskostnader og en rimelig fortjeneste for salgsinnsatsen.

INVESTERINGER I EGENKAPITALINSTRUMENTER

Virkelig verdi på finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er verdsatt ved å benytte siste noterte kurs på balansedagen. Noterte aksjer er enten notert på Oslo Børs eller på Fondsmeglerforbundets OTC-liste. Dersom det ikke har vært omsatt aksjer over en lengre periode, blir det vurdert om siste noterte kurs gir et riktig bilde på virkelig verdi. Alternativet er å ta utgangspunkt i siste omsatte kurs og justere for vesentlige hendelser i perioden fra siste transaksjon og frem til balansedagen. For investeringer som ikke er notert, benyttes siste pris på aksjetransaksjonen eller emisjon som et estimat på virkelig verdi. I de tilfeller hvor det ikke har vært transaksjoner, benyttes beregning av diskontert kontantstrøm på aksjen.

DERIVATER

Virkelig verdi på valutaterminkontrakter verdsettes basert på observert markedsverdi. KONGSBERG benytter Reuters priser på de ulike valutaterminer. Reuters priser er basert på flere aktører i markedet. Hvis ikke slik notert pris er tilgjengelig, blir virkelig verdi beregnet ved å diskontere forskjellen mellom avtalt terminkontraktpris og nåværende terminpris for gjenværende løpetid for kontrakten ved å bruke risikofri rente basert på statsobligasjoner. Virkelig verdi på rentebytteavtaler og valutaopsjoner verdsettes basert på observert markedsverdi.

LANGSIKTIG GJELD

Virkelig verdi på rentebærende lån er beregnet ved hjelp av estimater på rentekurve og KONGSBERG sin rentemargin fastsatt på balansedagen. De estimerte kontantstrømmene er diskontert med den markedsrenten man kunne forvente å måtte betale for tilsvarende lån på balansedagen. Markedsrenten, før kredittpåslag, er basert på pengemarkedsrenten NIBOR.

5 Styring av kapital og finansiell risiko

KONGSBERG har en sentralisert finansfunksjon som er ansvarlig for konsernets finansiering, valutarisiko, renterisiko, kreditt risiko og likviditetsstyring. Datterselskaper i konsernet har begrenset mulighet til å etablere selvstendig finansiering. Styret har vedtatt retningslinjer for den finansielle risikostyringen, som er nedfelt i konsernets finanspolicy.

FINANSIERING OG KAPITALSTYRING

KONGSBERG virksomhet bærer preg av langsiktighet med forsvarsprosjekter som strekker seg over 3 til 5 år, samtidig som konsernet i alle forretningsområder har en langsiktig markedsstrategi. Dette krever trygghet i kapitaltilgangen over tid, og KONGSBERG har som mål å være klassifisert med god kredittverdighet (investments grade) av sine långivere og investorer.

Konsernet vil tilstrebe et årlig utbytte over tid på ca 30 prosent av konsernets årlige overskudd fra ordinær drift etter skatt.

KONGSBERG legger vekt på finansiell fleksibilitet, og har krav til kapitalstruktur for å balansere likviditets- og refinansieringsrisiko. Lån skal reforhandles i god tid før forfall, og gjennomsnittlig løpetid for løpende lån skal være minimum 2 år. KONGSBERG har som mål å ha et diversifisert sett av finansieringskilder. Dette betyr bruk av banker gjennom syndikerte lånefasiliteter og utstedelse av gjeldsinstrumenter i det norske kapitalmarkedet. Konsernet har tilfredsstillende kapitaltilgang i norske kroner på markedet og har således konkludert med at det ikke er behov for offisiell rating fra globalt kredittvurderingsselskap. Konsernet vurderes imidlertid av sine långivere, og er vurdert til BBB+ i den sist oppdaterte analysen.

Beløp i mill. kr	Total per 31.12.10	< 1 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	> 5 år
Rentebærende gjeld (obligasjonslån) :	800	-	300	500	-	-

Per 31.12.10 har KONGSBERG en syndikert lånefasilitet på 1 000 mill. kroner som er uttrukket og forfaller i juli 2013.

I henhold til betingelser på eksisterende lån skal KONGSBERG ha en moderat gjeldsgrad (netto rentebærende gjeld/EBITDA). Netto rentebærende gjeld skal ikke overstige 3 ganger EBITDA, men kan være opptil 3,5 ganger EBITDA i maksimalt 3 kvartaler. KONGSBERG har ingen andre betingelser enn gjeldsgrad i sine låneavtaler.

LIKVIDITETSRISIKO

For KONGSBERG forstås likviditetsrisiko som finansiell beredskap gjennom å sørge for at konsernet til enhver tid har finansieringsrammer og likviditet tilpasset drifts- og investeringsplaner. KONGSBERG har en sentralisert finansfunksjon som har overordnet ansvar for å styre konsernets likviditetsrisiko. I konsernets finanspolicy er det nedfelt krav til likviditetsreserve som sikrer at konsernet til enhver tid kan møte sine kontraktuelle betalingsforpliktelser. KONGSBERG benytter lånefasiliteter, kortsiktige sertifikatlån og konsernkontosystemet til å dekke kortsiktig likviditetsbehov. Kortsiktige lån skal ikke overstige de tilgjengelige lånerammer med løpetid lenger enn ett år. KONGSBERG har et konsernkontosystem som hovedsakelig alle datterselskaper er tilknyttet. Konsernkontosystemet optimaliserer tilgjengelighet og fleksibilitet i likviditetsstyringen. Konsernets likviditetsutvikling følges løpende basert på ukentlige rullerende likviditetsprognoser fra de største enhetene i konsernet, samt budsjett og segmentrapportering for større investeringer.

VALUTARISIKO

KONGSBERG har en stor andel av sine inntekter knyttet til eksportkontrakter, med en relativ liten andel innkjøp i samme valuta. Dette gjør at KONGSBERG har en betydelig valutaeksponering. Forretningsområdene dekker eksponeringen. Den sentraliserte finansfunksjonen formidler instrumenter som reduserer valutarisikoen. KONGSBERG har som policy å sikre alle kontraktfestede valutastrømmer (prosjektsikringer).

I tillegg har konsernet en valutapolicy der forventet ordreinngang sikres (prognosesikringer) i henhold til en matrise. Matrisen er konstruert slik at konsernet sikrer en kombinasjon av høyere andel av forventet ordreinngang lengre frem i tid på høyere kurser og lavere andel av forventet ordreinngang med kortere horisont på lavere kurser. På denne måten søker konsernet å dempe virkningene av valuta-svingninger på inntil 2 års sikt. Sikringsinstrumentene som benyttes er i hovedsak

terminkontrakter. Opsjoner benyttes i liten grad. I tillegg benyttes valutakonti i konsernkontosystemet til sikring av mindre beløp med korte løpetider.

I tillegg til finansielle instrumenter gjøres det operasjonelle tiltak, som for eksempel å sørge for kostnader i samme valuta som salgskontrakten, for å redusere valutaeksponeringen.

KONGSBERG har implementert et finanssystem for håndtering av alle valuta-transaksjoner. I tillegg er det etablert en egen risikostyringsfunksjon, med ansvar for å overvåke alle finansielle transaksjoner.

Det vises til note 20 B "Finansielle instrumenter – Valutarisiko og sikring av valuta" for ytterligere informasjon.

RENTERISIKO

Per 31.12.10 hadde KONGSBERG to obligasjonslån på til sammen 800 mill. kroner og en syndikert lånefasilitet på 1 000 mill. kroner som var uttrukket per 31.12.10.

KONGSBERG har som policy å vektlegge forutsigbarhet i forhold til rentekostnader i perioder der endringer i rentenivået har en vesentlig påvirkning på konsernets resultat. Styret blir forelagt en finansieringsplan hvert år der vurdering av renteeksponering inngår. Det vises til note 20 D "Finansielle instrumenter – renterisiko knyttet til lån" for ytterligere informasjon.

KREDITTRISIKO

Kredittrisiko forstås som risikoen for at konsernets kontraktuelle motpart ikke kan gjøre opp sin forpliktelse overfor KONGSBERG. Forretningsområdene dekker kredittrisiko.

Kredittrisiko knytter seg til kundefordringer, valuta- og renteterminkontrakter samt pengeplasseringer.

Konsernets finanspolicy stiller krav til finansinstitusjonenes kredittverdighet (rating) for at KONGSBERG skal kunne inngå finansielle avtaler.

Ved utgangen av 2010 hadde KONGSBERG 1 859 mill. kroner i brutto utestående fordringer, hvorav 1 516 mill. kroner utgjorde kundefordringer. Dette er fordringer med varierende grad av risiko, avhengig av kunde, løpetid og om det er avgitt betalingsgarantier eller lignende.

Historisk har KONGSBERG hatt beskjedne tap på fordringer. Kongsberg Defence Systems og Kongsberg Protech Systems har i stor grad statlige kunder, og er i liten grad eksponert for kredittrisiko. Kongsberg Maritime har i hovedsak kunder fra privat sektor og er mer eksponert for denne type risiko. Uroen i verdensøkonomien generelt og verfts- og rederinæringen spesielt, har ført til økt kredittrisiko i markedene Kongsberg Maritime retter seg mot. Det er foretatt avsetninger i Kongsberg Maritime for å ta hensyn til dette. Kongsberg Maritime har iverksatt operasjonelle tiltak for å redusere kreditteksponeringen. Kredittforsikring benyttes i beskjeden grad, men vurderes i enkelte tilfeller.

Konsernet har en policybeslutning om at det skal være en forsvarlig balanse mellom å oppnå økt salg til gode marginer og rentekostnader og risikoen for tap. Videre opererer store deler av konsernet etter tilpassede kreditthandbøker med tilhørende rutiner for inkasso. I forhold til motpartsrisiko har KONGSBERG satt strenge krav til kredittverdighet og satt begrensninger på aggregert kreditteksponering. Det vises til note 18 "Fordringer og kredittrisiko" for ytterligere informasjon.

MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL FINANSIELLE INVESTERINGER

Når KONGSBERG investerer i andre selskaper er dette basert på strategiske vurderinger. Verdien av konsernets finansielle investeringer er eksponert for svingninger i aksjemarkedet. Investeringene verdivurderes og følges opp sentralt. Det foretas jevnlig rapportering av verdiutviklingen. Det vises til note 16 "Aksjer tilgjengelige for salg" for ytterligere informasjon.

6 Driftssegmenter

For ledelsesformål er konsernet organisert i forretningsområder basert på bransjene hvor konsernet opererer, og har følgende tre rapporteringspliktige driftssegmenter:

Kongsberg Maritime leverer produkter og systemer for dynamisk posisjonering, navigasjon og automasjon til handelsskip og offshoreinstallasjoner, samt produkter og systemer for sjøbunnskartlegging, overvåking, treningssimulatorer og til fiskefartøy og fiskeriforskning. Forretningsområdet er blant markedslederne innen disse områdene. Land med stor offshorevirksomhet og verftsindustri er viktige markeder.

Kongsberg Defence Systems er Norges ledende leverandør av forsvars- og romfartsrelaterte systemer. Det norske forsvaret har over tid vært den største kunden. Løsninger utviklet i samarbeid med Det norske forsvaret er konkurransedyktige internasjonalt og har de siste årene oppnådd en økende eksportandel. All eksport av forsvarsprodukter godkjennes av norske myndigheter. En sentral del av markedsstrategien er allianser med store internasjonale forsvarsbedrifter. Kongsberg Defence Systems leverer systemer for kommando- og våpenkontroll, våpenstyring og overvåking, kommunikasjonsløsninger og missiler.

Kongsberg Protech Systems' hovedprodukt er våpenstyringssystemet Protector RWS for militært personell i pansrede kjøretøy. KONGSBERG er den klart største aktøren innen dette markedet. Systemet er solgt til mange land. Våpenstyringssystemet er et produkt som er etterspurt for en økende bredde av militære kjøretøy. US Army er forretningsområdets største kunde. I 2010

utgjorde driftsinntekter i tilknytning til US Army 4 909 mill. kroner. De resterende av konsernets aktiviteter vises i kolonnen "Øvrig/elimineringer". Disse aktivitetene inkluderer inntekter, kostnader, eiendeler, forpliktelser og andre elementer som ikke er fordelt til segmentene på et fornuftig grunnlag. Dette dreier seg i hovedsak om aksjeeierkostnader, enkelte felleskostnader og resultateffekter tilknyttet eiendommer som benyttes av andre enn konsernets egne enheter. Kongsberg Oil & Gas Technologies, som foreløpig er av begrenset omfang i forhold til konsernets aktivitet, inngår i denne kolonnen.

Finansieringen av forretningsområdene gir ikke nødvendigvis et riktig bilde av soliditeten til de enkelte forretningsområdene. Finansposter og netto rentebærende gjeld og kontanter er derfor ikke segmentert, men presentert for konsernet som helhet. Det samme gjelder for skattekostnader og balanseposter knyttet til utsatt skatt og betalbar skatt, da disse postene påvirkes av skattemessige overføringer mellom forretningsområdene.

Ledelsen følger opp driftssegmentenes driftsresultat regelmessig og benytter denne informasjonen til å foreta analyser av de ulike driftssegmentenes prestasjon-er samt foreta beslutninger om ressursallokering. Driftssegmentenes prestasjoner vurderes på driftsresultat og avkastning på sysselsatt kapital.

Informasjon om konsernets rapporteringspliktige driftssegmenter presenteres nedenfor.

Resultat	Kongsberg Maritime		Kongsberg Defence Systems		Kongsberg Protech Systems		Øvrig/elimineringer		Konsolidert	
Beløp i mill. kr	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Driftsinntekter fra eksterne kunder	6 224	6 592	3 028	2 491	5 665	4 123	580	610	15 497	13 816
Driftsinntekter - konserninternt	62	65	348	243	18	-	(428)	(308)	-	-
Totale inntekter	6 286	6 657	3 376	2 734	5 683	4 123	152	302	15 497	13 816
Driftsresultat før avskrivninger og amortiseringer (EBITDA)	1 108	936	319	223	1 064	493	(6)	(33)	2 485	1 619
Avskrivninger	(117)	(105)	(74)	(79)	(69)	(51)	(9)	(8)	(269)	(243)
Driftsresultat før amortiseringer (EBITA)	991	831	245	144	995	442	(15)	(41)	2 216	1 376
Amortiseringer	(32)	(33)	(36)	(51)	(3)	(1)	(32)	(28)	(103)	(113)
Driftsresultat (EBIT)	959	798	209	93	992	441	(47)	(69)	2 113	1 263
Segmenteiendeler	5 063	5 511	3 390	2 851	1 625	1 315	745	580	10 823	10 257
Segmentinvesteringer	171	104	243	255	118	107	16	30	548	496
Kortsiktige segmentforpliktelser og -avsetninger	2 776	2 881	2 389	2 376	1 301	790	261	190	6 727	6 237

1. Det er ingen forskjeller i målemetoder som brukes på segmentnivå sammenliknet med konsernregnskapet.
2. Transaksjoner mellom de ulike segmentene er eliminert ved konsolideringen. Transaksjoner mellom segmentene er basert på markedspriser.
3. De ulike driftssegmentenes driftsresultat inkluderer inntekter og kostnader fra transaksjoner med andre driftssegmenter i konsernet.
4. Segmenteieendeler inkluderer ikke aksjer tilgjengelige for salg, andre langsiktige eiendeler, derivater og betalingsmidler da disse eiendeler styres på konsernbasis.
5. Segmentforpliktelser inkluderer ikke utsatt skatt, betalbar skatt, rentebærende gjeld, andre langsiktige forpliktelser og avsetninger og derivater da denne type forpliktelser blir styrt på konsernbasis.
6. Investeringer består av tilgang av eiendom, anlegg og utstyr, immaterielle eiendeler og goodwill.

AVSTEMMING AV EIENDELER

Beløp i mill. kr	2010	2009
Segmenteiendeler	10 823	10 257
Aksjer tilgjengelige for salg	129	171
Andre langsiktige eiendeler	101	55
Derivater	805	740
Virkelig verdijusteringer knyttet til finansielle instrumenter	(541)	(320)
Betalingsmidler	2 660	1 463
Sum eiendeler	13 977	12 366

AVSTEMMING AV KORTSIKTIGE FORPLIKTELSE OG AVSETNINGER

Beløp i mill. kr	2010	2009
Kortsiktige segmentforpliktelser og -avsetninger	6 727	6 237
Kortsiktige derivater	173	200
Virkelig verdijusteringer knyttet til finansielle instrumenter	(326)	(256)
Betalbar skatt	598	538
Sum kortsiktige forpliktelser og avsetninger	7 172	6 719

►► GEOGRAFISK SEGMENT

Ved presentasjon av informasjon om geografi fordeles inntekter på grunnlag av kundenes geografiske plassering, mens for anleggsmidlene er det den fysiske plassering eller tilknytning gjennom oppkjøp som er lagt til grunn. Konsernets aktiviteter er i hovedsak fordelt på Norge, øvrige Europa, Amerika og Asia.

Inkludert i anleggsmidler er eiendom, anlegg og utstyr, immaterielle eiendeler og goodwill (ekskl. finansielle instrumenter, utsatt skattefordel, pensjonsmidler og rettigheter som følger av forsikringsavtaler).

Geografisk segment	Norge		Øvrige Europa		Amerika		Asia		Annet		Total	
Beløp i mill. kr	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Driftsinntekter fra eksterne kunder	2 415	2 783	3 126	2 873	6 783	5 160	2 899	2 852	274	148	15 497	13 816
Driftsinntekter i % av total	16 %	20 %	20 %	21 %	44 %	37 %	19 %	21 %	2 %	1 %	-	-
Anleggsmidler	3 785	3 440	71	77	626	629	135	91	1	1	4 618	4 238

Anleggsmidler består i denne oppstillingen av eiendom, anlegg og utstyr, goodwill og andre immaterielle eiendeler.

7 Varelager

Konsernets samlede varebeholdninger fordeler seg som følger:

Beløp i mill. kr	31.12.10	31.12.09
Råvarer	1 826	1 478
Varer i arbeid	733	662
Ferdigvarer	475	447
Sum	3 034	2 587
Periodens nedskrivning av varelager	68	67

8 Personalkostnader

Lønn og andre personalkostnader utgjør alle kostnader forbundet med avlønning av personell ansatt i konsernet.

Beløp i mill. kr	2010	2009
Lønn	3 049	2 921
Resultatavhengig del av lønn	123	82
Arbeidsgiveravgift	474	449
Pensjonskostnad ytelsesplaner (note 9)	49	78
Pensjonskostnad innskuddsplan (note 9)	165	147
Andre ytelser	143	110
Totale personalkostnader	4 003	3 787
En nærmere beskrivelse av resultatavhengig del av lønn til ledende ansatte er beskrevet i note 27 "Nærstående parter".		
Gjennomsnittlig antall årsverk		
Totalt	5 436	5 236

9 Pensjoner

KONGSBERG har en tjenestepensjonsordning som tilfredsstiller lovverket, og som består av en innskuddsordning og ytelsesordning. Tjenestepensjonsordningen gjelder alle ansatte i konsernet i Norge. Per 31.12.10 er det i Norge 3 954 ansatte som er tilknyttet ordningene. KONGSBERG bestreber seg på at flest mulig av de ansatte også i utlandet skal omfattes av tjenestepensjonsordningene.

INNSKUDDSORDNINGEN

Konsernet innførte innskuddsbasert pensjonsordning i 2007 for alle ansatte under 52 år per. 01.01.08. Innskuddssatsene er 0 prosent av lønnsgrunnlaget opp til 1G, 5 prosent av lønnsgrunnlaget mellom 1 og 6G, og 8 prosent av lønnsgrunnlaget fra 6G og opp til 12G. De ansatte kan påvirke forvaltningen av midlene gjennom tre investeringsvalg, med henholdsvis 30, 50 og 80 prosent aksjer i porteføljen. Konsernet har i tillegg en kollektiv, driftsbasert innskuddsordning for lønn mellom 12 og 15G. Bedriftens innskudd i denne ordningen er 18 prosent av den del av lønnsgrunnlaget som overstiger 12G, oppad begrenset til 15G. For ledende ansatte gjelder egne vilkår. Dette er beskrevet i note 27 "Nærstående parter". De ansatte har samme investeringsvalg i tilleggssordningen som i hovedordningen. KONGSBERGS selskaper i utlandet har i all vesentlighet innskuddsplaner. Per 31.12.10 var 3 117 ansatte i Norge og de fleste av de 1 727 ansatte i utlandet omfattet av disse planene. Innskuddet kostnadsføres når det påløper.

YTSELSESORDNINGEN

Ved overgang til innskuddsordning i 2007 ble ansatte som på overgangstidspunktet var 52 år og eldre fortsatt værende i ytelsesordningen. Ordningen er forsikret gjennom Vital – DnB NOR. Deler av pensjonen blir dekket ved utbetalinger fra Folketrygden. Slike utbetalinger beregnes ut fra Folketrygdens grunnbeløp (G) som årlig godkjennes av Stortinget. Pensjonsytelsen fra ytelsesordningen er bestemt ut fra antall opptjeningsår og lønnsnivå for den enkelte ansatte. Pensjonskostnaden fordeles over de ansattes opptjeningsår. Gitt dagens Folketrygd (per 31.12.10) og full opptjening gir ordningen ca 65 prosent av sluttlønn inklusive ytelse fra Folketrygden inntil fylte 77 år, deretter reduseres tjenestepensjonsdelen med 50 prosent. Konsernet har i tillegg en kollektiv, driftsbasert ytelsesordning for lønn mellom 12 og 15G. For ledende ansatte gjelder egne vilkår. Dette er beskrevet i note 27 "Nærstående parter". Den kollektive driftsbaserte ytelsesordningen tilsvarer ca 65 prosent av den del av lønnsgrunnlaget som overstiger 12G inntil fylte 77 år, deretter reduseres ytelsen til 50 prosent av den del av lønnsgrunnlaget som overstiger 12G. Denne tilleggssordningen ble lukket i forbindelse med overgang til innskuddsbasert pensjon i 2007.

Det ble i 2008 innført nye regler for fratreden med etterlønn for nyansatte ledere i konsernledelsen. Reglene innebærer fratreden med etterlønn senest fra 65 år, men med gjensidig rett for selskapet og ansatt i konsernledelsen å kreve fratreden med etterlønn fra 63 år. Ytelsen er 65 prosent av årslønn, forutsatt minimum 15 års opptjening. Dersom ansatte fratrer mellom 63 og 65 år vil det imidlertid gi redusert pensjonsopptjening for den innskuddsbaserte alderspensjon som gjelder fra fylte 67 år.

Ved beregning av de fremtidige pensjoner i ytelsesordningen er følgende forutsetninger lagt til grunn:

Økonomiske forutsetninger	31.12.10	31.12.09
Diskonteringsrente	3,75 %	4,0 %
Forventet avkastning	5,00 %	6,0 %
Lønnsregulering	3,25 %	3,5 %
G-regulering	3,75 %	3,5 %
Pensjonsregulering	0,75 %	1,0 %
Demografiske forutsetninger	31.12.10	31.12.09
Dødelighet	K 2005	K 2005
Uførhet	IR 73	IR 73
Frivillig avgang	4,5 % for alle aldre	4,5 % for alle aldre

K 2005 er utarbeidet av Finansnæringens Hovedorganisasjon, og tar for seg tariffer for dødelighet. IR 73 tar for seg tabeller for forventet uførhet. Risikoen for død og uførhet baserer seg på offentlige tabeller og observasjoner for uførhet i KONGSBERG. Sannsynligheten for at en ansatt i en gitt aldersgruppe blir ufør eller dør innen ett år, samt forventet levealder er følgende:

Alder	Uføreprosent		Dødsprosent		Forventet levealder	
	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne
20	0,1	0,2	-	-	80	84
40	0,3	0,4	0,1	0,1	80	84
60	1,4	1,8	0,6	0,5	82	85
80	-	-	6,2	4,5	87	89

Uføretariffen IR 73 er valgt ut fra at denne tariffen er den beste tilnærmingen til uførestatistikken for KONGSBERG. Dette er basert på KONGSBERGS historikk der ca 25 prosent av uførepensjonen er blitt tilbakebetalt gjennom en internasjonal pool.

Årets pensjonskostnad fremkommer slik:

Beløp i mill. kr	2010	2009
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	92	79
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	59	56
Forutsatt avkastning på pensjonsmidlene	(80)	(68)
Amortisering planendringer	-	1
Tidligere års opptjening for 12G ordning	6	-
Periodisert arbeidsgiveravgift	11	10
	88	78
Oppgjør av gammel AFP pensjonsordning	(39)	-
Årets netto pensjonskostnad	49	78
Kostnader ved innskuddsplaner Norge	146	130
Kostnader ved innskuddsplaner utlandet	19	17

►► Endring av netto balanseført pensjonsforpliktelse

Beløp i mill. kr	2010			2009		
	Fondert	Ufondert	Totalt	Fondert	Ufondert	Totalt
<i>Endringer i brutto pensjonsforpliktelse:</i>						
Brutto pensjonsforpliktelse 01.01.	1 367	261	1 628	1 211	243	1 454
Netto endring i arbeidsgiveravgift	(2)	(1)	(3)	-	3	3
Nåverdien av årets opptjening	70	27	97	58	21	79
Rentekostnad av pensjonsforpliktelse	54	6	60	48	8	56
Aktuariell tap/gevinst	(4)	16	12	97	1	98
Oppgjør av gammel AFP pensjonsordning	-	(34)	(34)	-	-	-
Utbetalinger av pensjoner/fripoliser	(49)	(26)	(75)	(47)	(15)	(62)
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	1 436	249	1 685	1 367	261	1 628
<i>Endringer i brutto pensjonsmidler:</i>						
Virkelig verdi pensjonsmidler 01.01.	1 287	-	1 287	1 129	-	1 129
Forventet avkastning på pensjonsmidler	80	-	80	68	-	68
Aktuariell tap/gevinst	(35)	-	(35)	4	-	4
Premieinnbetalinger	86	-	86	133	-	133
Utbetalinger av pensjoner/fripoliser	(49)	-	(49)	(47)	-	(47)
Virkelig verdi pensjonsmidler 31.12.	1 369	-	1 369	1 287	-	1 287
Netto pensjonsforpliktelse	(67)	(249)	(316)	(80)	(261)	(341)
Ikke innregnede planendringer	-	-	-	-	1	1
Netto balanseført pensjonsforpliktelse 31.12.	(67)	(249)	(316)	(80)	(260)	(340)

Prosentvis fordeling av pensjonsmidlene på investeringskategorier per 31.12.10 og tidligere var:

	2010	2009	2008	2007	2006
Anleggsobligasjoner	33 %	36 %	29 %	28 %	30 %
Pengemarked	11 %	8 %	14 %	7 %	5 %
Obligasjoner	15 %	23 %	30 %	21 %	20 %
Aksjer	21 %	14 %	4 %	25 %	30 %
Eiendom	18 %	17 %	17 %	16 %	13 %
Annet	2 %	2 %	6 %	3 %	2 %
Bokført avkastning pensjonsmidler	6,2 %	4,7 %	1,9 %	11,8 %	7,5 %
<i>Beløp i mill. kr</i>					
Netto forpliktelse 01.01.	(340)	(323)	(336)	(747)	(665)
Netto endring i arbeidsgiveravgift	3	(3)	2	50	(11)
Innregnet pensjonskostnad	(78)	(68)	(74)	(132)	(112)
Oppgjør pensjonsordning	34	-	-	299	-
Premiebetalinger	86	133	167	160	129
Premiebetalinger, planendringer	-	-	-	-	14
Utbetalinger	26	15	16	10	7
Nedbemanning	-	-	-	-	-
Kjøp/salg	-	-	-	-	(3)
Overgang til bruttometoden	-	-	-	1	-
Aktuariell tap/gevinst	(47)	(94)	(98)	23	(106)
Netto balanseført pensjonsforpliktelse 31.12.	(316)	(340)	(323)	(336)	(747)

Aktuariell tap/gevinst er innregnet i oppstilling over totalresultat.

►► HISTORISK INFORMASJON

Beløp i mill. kr	2010	2009	2008	2007	2006
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	1 685	1 628	1 454	1 289	1 799
Virkelig verdi pensjonsmidler 31.12.	1 369	1 287	1 129	950	1 049
Netto pensjonsforpliktelse 31.12.	(316)	(341)	(325)	(339)	(750)
Estimatavvik pensjonsforpliktelse 31.12.	12	98	89	8	76
Estimatavvik pensjonsmidler 31.12.	(35)	4	(9)	31	(30)
Akkumulerte estimatavvik innregnet i oppstilling over totalresultat	(409)	(370)	(293)	(210)	(230)

Selskapet deltar i LO/NHO-ordningen som innebærer at alle ansatte kan velge å gå av med førtidspensjon fra og med 62 år. Denne ordningen ble i februar 2010 vedtatt avviklet og det var kun mulig å gå av med førtidspensjon etter den gamle ordningen frem til 31.12.10. Gevinsten ved avviklingen av ordningen er inntektsført i 2010, og presentert som en reduksjon av lønnskostnader. En gjenværende avsetning gjelder selskapets egenandel for personer som er førtidspensjonister i den gamle ordningen. Ved avviklingen av den gamle AFP-ordningen viste det seg å være en betydelig underdekning i ordningen. Denne underdekningen må medlemsbedriftene dekke opp gjennom fortsatt innbetaling av premier for de kommende fem årene. Selskapets andel av denne underdekningen er estimert og avsatt for i regnskapet.

Som erstatning for den gamle AFP-ordningen er det etablert en ny AFP-ordning. Den nye AFP-ordningen er, i motsetning til den gamle, ikke en førtidspensjonsordning, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut den nye AFP-ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og den gir ytterligere opptjening ved arbeid fram til 67 år. Den nye AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalingen kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regn-

skapet. Det betales ikke premie i den nye ordningen før i 2011, og da er premien fastsatt til 1,4 prosent av samlede utbetalinger mellom 1G og 7,1G til bedriftens arbeidstakere (estimert til 27 mill. kroner). Det er ikke fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke for de kommende årene.

Årets pensjonskostnad er beregnet på grunnlag av de økonomiske og aktuariemessige forutsetninger ved årets begynnelse. Brutto pensjonsforpliktelser er beregnet på grunnlag av de økonomiske og aktuariemessige forutsetninger ved årets slutt. I beregningen av bruttoverdi av pensjonsmidlene er det forutsatt en avkastning på 5 prosent som var forventningen per 31.12.10. Den faktiske avkastningen ble 6,8 prosent, men dette blir først hensyntatt i de balanseførte verdiene i 2011.

Forventet pensjonspremieinnbetaling til ytelsesordninger er for 2011 ca 80 mill. kroner.

Pensjonsytelsene er basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Netto pensjonsforpliktelser er fastsatt basert på aktuarieregninger, som bygger på forutsetninger blant annet knyttet til diskonteringsrente, fremtidig lønnsvekst, pensjonsreguleringer, forventet avkastning på pensjonsmidlene og ansatte turnover. Disse forutsetningene oppdateres årlig. Diskonteringsrenten fastsettes med utgangspunkt i den langsiktige statsobligasjonsrenten som reflekterer tidshorisonten for oppgjør av pensjonsforpliktelsen for ytelsesordningen.

Balansen viser netto pensjonsforpliktelser inklusive arbeidsgiveravgift.

SENSITIVITETSANALYSE PENSJONSBEREGNING

Følgende estimater er basert på fakta og omstendigheter per 31.12.10, forutsatt at alle andre parametre er konstante. Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene.

Endring i pensjon	Diskonteringsrente		Årlig lønnsvekst/ grunnbeløp		Årlig regulering av pensjoner		Fratredelsesrate	
Endring i % er prosentpoeng	1 %	-1 %	1 %	-1 %	1 %	-1 %	1 %	-1 %
Pensjonsforpliktelse (PBO)	20-22 %	20-22 %	10-12 %	10-12 %	15-17 %	15-17 %	2-3 %	2-3 %
Periodens netto pensjonskostnader	22-24 %	22-24 %	18-20 %	18-20 %	10-12 %	10-12 %	2-3 %	2-3 %

10 Eiendom, anlegg og utstyr

<i>Beløp i mill. kr</i>	<i>Maskiner og anlegg</i>	<i>Driftsløsøre</i>	<i>Tomter, bygg og annen fast eiendom</i>	<i>Totalt</i>
<i>Anskaffelseskost</i>				
01.01.09	643	1 241	1 464	3 348
Tilgang	139	196	103	438
Avgang	(5)	(5)	(10)	(20)
Tilgang ved kjøp av virksomhet	-	-	16	16
Omregningsdifferanser	(11)	(21)	(34)	(66)
Sum anskaffelseskost 31.12.09	766	1 411	1 539	3 716
Tilgang	60	211	153	424
Avgang	(1)	(120)	(13)	(134)
Omregningsdifferanser	(1)	5	6	10
Sum anskaffelseskost 31.12.10	824	1 507	1 685	4 016
<i>Akkumulerte av- og nedskrivninger</i>				
01.01.09	281	857	347	1 485
Årets avskrivninger	36	146	61	243
Avgang	(4)	(4)	(2)	(10)
Omregningsdifferanser	(7)	(12)	(12)	(31)
Sum akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.09	306	987	394	1 687
Årets avskrivninger	45	161	63	269
Avgang	(1)	(116)	(8)	(125)
Omregningsdifferanser	(2)	4	1	3
Sum akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.10	348	1 036	450	1 834
Balanseført verdi 31.12.09	460	424	1 145	2 029
Balanseført verdi 31.12.10	476	471	1 235	2 182
Utnyttbar levetid	3-10 år	3-10 år	10-33 år ¹⁾	-
Årlig leie av ikke balanseført eiendom, anlegg og utstyr	2	5	187	194

1) Tomter som inngår i gruppen har ubegrenset levetid, og blir heller ikke avskrevet.

11 Immaterielle eiendeler

Beløp i mill. kr	Goodwill	Teknologi	Aktivert egenutvikling	Andre immaterielle eiendeler	Total
Anskaffelseskost					
01.01.09	2 157	605	152	52	2 966
Tilgang	-	-	54	-	54
Kjøp av virksomheter	(12)	-	-	-	(12)
Tilgang	-	-	-	(16)	(16)
Omregningsdifferanser	(61)	(46)	-	2	(105)
Sum anskaffelseskost 31.12.09	2 084	559	206	38	2 887
Tilgang	-	-	124	-	124
Kjøp av virksomheter ¹⁾	114	45	-	32	191
Omregningsdifferanser	5	11	-	-	16
Sum anskaffelseskost 31.12.10	2 203	615	330	70	3 218
Akkumulerte amortiseringer og nedskrivninger					
01.01.09	420	128	26	13	587
Amortiseringer og nedskrivninger	-	62	36	15	113
Avgang	-	-	-	(16)	(16)
Omregningsdifferanser	(1)	(5)	-	-	(6)
Sum akkumulerte amortiseringer og nedskrivninger 31.12.09	419	185	62	12	678
Amortiseringer og nedskrivning	-	61	33	9	103
Omregningsdifferanser	3	(2)	-	-	1
31.12.10	422	244	95	21	782
Balanseført verdi 31.12.09	1 665	374	144	26	2 209
Balanseført verdi 31.12.10	1 781	371	235	49	2 436
Utnyttbar levetid	-	8-10 år	5 år	8-10 år	-
Gjenværende utnyttbar levetid	-	1-9 år	3-5 år	4-9 år	-

1) Kjøp av virksomhet gjelder i hovedsak kjøp av 100 prosent av aksjene i Odfjell Consulting AS. For foreløpig merverdiallokering se note 29 "Kjøp av virksomhet".

Med unntak av goodwill, som ikke amortiseres, er amortiseringen av immaterielle eiendeler enten lineært over utnyttbar levetid eller i henhold til produserte enheter.

FORSKNING OG UTVIKLING FØRT OVER RESULTATET

Hoveddelen av konsernets forskning og utvikling gjøres via kundefinansierte prosjekter.

Kostnader knyttet til egenfinansiert forskning og utvikling:

Beløp i mill. kr	2010			2009		
	Produkt-vedlikehold	Utviklingskostnader	Totalt	Produkt-vedlikehold	Utviklingskostnader	Totalt
Kongsberg Maritime	103	384	487	93	378	471
Kongsberg Defence Systems	17	81	98	9	69	78
Kongsberg Protech Systems	79	11	90	15	45	60
Øvrige	6	26	32	4	28	32
Sum	205	502	707	121	520	641

BALANSEFØRING AV EGENUTVIKLING

Utviklingsprosjekter hvor kundene finansierer utviklingen blir ikke aktivert, men KONGSBERG søker å oppnå eierrettigheter til det utviklede produktet. Underveis i utviklingsfasen for egenfinansierte prosjekter besluttes det, basert på teknisk suksess og markedsvurderinger, hvorvidt man skal ferdigstille utviklingen og starte balanseføring av gjenværende utviklingsutgifter.

Pågående aktiviseringer er relatert til utvikling av kartsystemer i Kongsberg Defence Systems.

I Kongsberg Protech Systems er årets aktiverte egenutvikling hovedsakelig knyttet til utviklingen av et nytt produktkonsept i RWS-familien, Medium Calibre RWS.

Egenfinansierte utviklingsprosjekter hos Kongsberg Maritime inneholder i utgangspunktet mange prosjekter med begrenset totalomfang. Det er vurdert at disse utviklingsprosjektene ikke tilfredsstiller kriteriene for aktivisering av utvikling. For mange av prosjektene er det usikkerhet knyttet til om prosjektet er teknologisk gjennomførbart og hvordan den endelige løsningen blir. Så lenge det er usikkerhet om endelig teknologisk løsning, er det også vanskelig å estimere markedsmessig verdi. Det vil derfor først være sent i utviklingsprosjektet at kriterier for aktivisering blir oppfylt. Gjenværende kostnader vil ofte være ubetydelige. Det er i Kongsberg Maritime pågående utviklingsprosjekter innen produktområdet dynamisk posisjonering (DP) hvor kriteriene er innfridd og det gjennomføres aktivisering.

12 Test av verdifall på goodwill og immaterielle eiendeler

GOODWILL

Goodwill anskaffet gjennom oppkjøp er allokert til konsernets driftssegmenter og blir fulgt opp og testet samlet for den gruppe av kontantstrømgenererende enheter som inngår i driftssegmentet. Goodwill følges opp for grupper av kontantstrømgenererende enheter som er lik det som er definert som driftssegment i henhold til IFRS 8 Driftssegmenter.

Goodwill er tilordnet driftssegmenter som følger:

Beløp i mill. kr	31.12.10	31.12.09
Kongsberg Maritime	1 314	1 287
Kongsberg Defence Systems	132	134
Øvrig virksomhet	335	244
Sum balanseført goodwill	1 781	1 665

Goodwill fra øvrig virksomhet er tilknyttet Kongsberg Oil & Gas Technologies.

Konsernet tester goodwill og immaterielle eiendeler for nedskrivning årlig eller oftere dersom det er indikasjoner på verdifall.

Konsernet har benyttet bruksverdi for å fastsette gjenvinnbart beløp av de kontantstrømgenererende enhetene. For å fastsette bruksverdien er det benyttet diskontert pengestrømsmetode. Forventet kontantstrøm bygger på forretningsområdenes budsjetter og langtidsplaner, som er godkjent av styret og konsernledelsen. Budsjetter og langtidsplaner dekker en periode på fem år (eksplisitt prognoseperiode). Godkjente budsjetter og langtidsplaner blir justert for kontantstrømmer relatert til investeringer, restruktureringer, fremtidige produktforbedringer og utvikling der dette er vurdert som vesentlig for verditesten. Etter de fem årene med konkrete planer fastsettes enhetenes kontantstrømmer ved ekstrapolering. Ved inngang til ekstrapoleringsperioden forutsettes enheten å være i en stabil fase. I beregningene av bruksverdi har konsernet benyttet forventede kontantstrømmer etter skatt og tilsvarende diskonteringssetter etter skatt. Gjenvinnbart beløp ville ikke ha blitt vesentlig påvirket dersom kontantstrømmer før skatt og diskonteringssett før skatt var benyttet. Diskonteringssett før skatt er fastsatt ved bruk av en iterativ metode, og er vist i egen tabell.

Forutsetninger lagt til grunn er basert på historiske resultater og observerbare markedsdata.

NØKKELFORUTSETNINGER

Diskonteringssett

Diskonteringssettene er basert på en vektet gjennomsnittlig kapitalkostnad (WACC) metodikk der egenkapitalkostnaden og gjeldskostnaden er vektet i henhold til estimert kapitalstruktur. Diskonteringssettene reflekterer markedets avkastningskrav per tidspunkt for testen i den bransje den kontantstrømgenererende enheten sammenlignes med. Estimert kapitalstruktur er basert på gjennomsnittlig kapitalstruktur i bransjen den kontantstrømgenererende enheten opererer i og en vurdering av hva som er en fornuftig og forsvarlig langsiktig kapitalstruktur. Ved estimering av egenkapitalkostnaden er CAPM-modellen benyttet. I henhold til CAPM består egenkapitalkostnaden av risikofri rente samt en individuell risikopremie. Risikopremien er enhetens systematiske risiko (beta) multiplisert med markedets risikopremie. Risikofri rente er estimert basert på en 10-årig norsk statsobligasjonsrente og er basert på at alle kontantstrømmer er omregnet til norske kroner. Gjeldskostnaden representerer en forventet langsiktig etter skatt rente for sammenlignbar gjeld og består av risikofri rente og en rentespread.

Fortjenestemargin (EBITDA)

Fortjenestemarginer er basert på historisk nivå justert for forventninger om fremtiden. Driftsresultat før avskrivninger og amortiseringer (EBITDA) legges til grunn i beregningen.

Vekstrate

Vekstrater i den eksplisitte prognoseperioden er basert på ledelsens forventninger til markedsutviklingen i de markedene hvor virksomheten drives. Konsernet benytter stabile vekstrater til å ekstrapolere kontantstrømmene utover fem år. Den langsiktige vekstraten utover fem år er ikke høyere enn forventet langsiktig vekst i bransjen der virksomheten drives.

Markedsandeler

For enheter som opererer i markeder hvor det er relevant å måle markedsandeler er det forventet at etablerte posisjoner generelt vil opprettholdes, men at det kan komme økninger og svekkelser innen enkeltområder.

NØKKELFORUTSETNINGER PER KONTANTSTRØMGENERERENDE ENHET

	Kongsberg Maritime	Kongsberg Defence Systems	Øvrig virksomhet
<i>Nøkkelforutsetninger</i>			
Diskonteringssett før skatt (%)	13,3	11,3	12,6
Diskonteringssett etter skatt (%)	10,0	8,3	10,0
Langsiktig nominell vekstrate (%)	2,0	2,0	2,0
Inflasjon (%)	2,0	2,0	2,0

NEDSKRIVNING

Det er ikke gjennomført nedskrivning av goodwill i 2010 (eller i 2009).

SENSITIVITETSANALYSE

Det vil alltid være knyttet usikkerhet til estimering av bruksverdi. I forbindelse med nedskrivningstest av goodwill er det gjennomført sensitivitetsanalyser av hver enkelt kontantstrømgenererende enhet. For samtlige enheter vil en først være i nedskrivningssituasjon ved betydelige endringer i nøkkelforutsetningene og disse endringene er vurdert å være utenfor det intervallet som vurderes å være sannsynlig.

13 Finansinntekter og finanskostnader

<i>Beløp i mill. kr</i>	2010	2009
Renteinntekter fra eiendeler til amortisert kost	30	4
Derivater til virkelig verdi over resultatet	17	15
Andre finansinntekter	2	5
Gevinst ved salg av aksjer tilgjengelig for salg	-	76
Finansinntekter	49	100
Rentekostnader fra forpliktelser til amortisert kost	41	69
Agiokostnader	8	12
Diskontering langsiktige avsetninger	5	4
Andre finanskostnader	11	26
Nedskrivning av aksjer tilgjengelig for salg	-	12
Nedskrivning av eiendeler til amortisert kost	-	71
Finanskostnader	65	194
Netto finansposter innregnet i resultatet	(16)	(94)

Gevinst ved salg av aksjer i 2009 er knyttet til salg av aksjer i Roxar ASA. Nedskrivning av finansielle eiendeler til amortisert kost i 2009 er primært knyttet til nedskrivning av lån gitt i forbindelse med salget av fritidsbåtvirksomheten.

14 Skatt

SKATTEKOSTNAD

<i>Beløp i mill. kr</i>	2010	2009
Betalbar skatt	630	561
Endring utsatt skatt	(33)	(220)
Skattekostnad	597	341

AVSTEMMING FRA NOMINELL TIL Effektiv SKATTESATS

<i>Beløp i mill. kr</i>	2010	2009
Resultat før skatt	2 097	1 169
Skatt beregnet til skattesats 28 % av resultat før skatt	587	327
Effekt av skattesatsforskjeller og ikke hensyntatte skattefordeler i utlandet	6	12
Skatteeffekt av gevinst/tap ved salg aksjer og nedskrivning av aksjer		(3)
Andre permanente forskjeller	4	5
Skattekostnad	597	341
Effektiv skattesats	28,5 %	29,2 %

For anleggskontrakter er det lagt til grunn at skattemessig inntektsføring skjer når ansvar og risiko overdras til kunden. Betalbar skatt vil som følge av dette svinge over tid. ►►

►► EIENDEL UTSATT SKATT OG UTSATT SKATT FORPLIKTELSE

<i>Beløp i mill. kr</i>	31.12.10	31.12.09
<i>Eiendel utsatt skatt</i>		
Pensjoner	88	95
Avsetninger	626	477
Netto derivater	-	-
Eiendel utsatt skatt – brutto	714	572
<i>Utsatt skatt forpliktelse</i>		
Goodwill, eiendom, anlegg og utstyr	267	253
Prosjekter under utførelse	818	760
Netto derivater	175	149
Utsatt skatt forpliktelse – brutto	1 260	1 162
Netto regnskapsført utsatt skatt forpliktelse	(546)	(590)

Endring i utsatt skatt som er innregnet i oppstilling over totalresultat:

<i>Beløp i mill. kr</i>	31.12.10	31.12.09
Pensjoner	(15)	(30)
Kontantstrømsikring	(17)	508
Sum	(32)	478
Tilgang utsatt skatt ved oppkjøp	21	-

Utdeling av utbytte til morselskapets aksjeeiere påvirker verken selskapets betalbare eller utsatte skatt.

15 Resultat per aksje

<i>Beløp i mill. kr</i>	2010	2009
<i>Årets resultat som tilfaller innehavere av aksjer</i>		
Resultat etter skatt	1 500	828
Ikke-kontrollerende interessers andel av resultatet	5	8
Årets resultat/utvannet resultat som tilfaller innehavere av ordinære aksjer	1 495	820

Gjennomsnittlig vektet antall utestående aksjer 31.12. i mill. aksjer (note 22 "Aksjekapital"):

<i>Antall aksjer</i>	2010	2009
Gjennomsnittlig vektet antall utestående aksjer 01.01.	120,00	120,00
Gjennomsnittlig vektet antall aksjer 31.12.	120,00	120,00

<i>Beløp i kr</i>	2010	2009
Årets resultat per aksje	12,46	6,83
Årets resultat per aksje, utvannet	12,46	6,83

16 Aksjer tilgjengelige for salg

Aksjer tilgjengelige for salg

Beløp i mill. kr	31.12.10	31.12.09
Børsnoterte aksjer	77	126
Unoterte aksjer (OTC-listen)	10	5
Andre aksjer	42	40
Aksjer tilgjengelige for salg	129	171

Aksjer tilgjengelige for salg er regnskapsført til virkelig verdi. Børsnoterte aksjer per 31.12.10 består av aksjer i Kitron ASA (19 prosent eierandel). Aksjene er innregnet til børskurs. KONGSBERG har en person i styret, men det er konkludert med at dette ikke anses som tilstrekkelig til å kunne demonstrere at betydelig innflytelse foreligger.

Aksjer notert på OTC-listen består av Remora ASA. I prosent av total markedsverdi utgjør børsnoterte og unoterte aksjer (OTC) 67 prosent av aksjer tilgjengelige for salg.

Endring i virkelig verdi for aksjer, som ikke er nedskrivning, er innregnet i oppstilling over totalresultatet. Når det foreligger nedskrivning innregnes denne i resultatet. Virkelig verdi for børsnoterte aksjer er redusert i løpet av 2010 med 44 millioner kroner.

VIKELIG VERDI PÅ AKSJER

Aksjene skal verdsettes til markedsverdi på balansedagen. Markedsverdien fremkommer som følger:

- 1) Siste omsatte kurs på børs eller siste omsatte kurs på OTC-listen (Norges Fondsmeglerforbunds liste)
- 2) Pris på siste aksjetransaksjoner som salg/kjøp eller emisjoner for aksjer som ikke er notert
- 3) Verdsettelse basert på diskontert kontantstrøm
- 4) Anskaffelseskost som estimat på markedsverdi. Dette gjelder investeringer uten vesentlig verdi

SENSITIVITETSANALYSE PÅ INVESTERINGER I AKSJER

En endring i kursene på de børsnoterte aksjene og OTC-noterte aksjene med 10 prosent vil medføre en økning/-reduksjon av merverdien på 8 mill. kroner som innregnes i oppstilling over totalresultatet per 31.12.10 (13 mill. kroner basert på balanseførte verdier 31.12.09).

17 Andre langsiktige eiendeler

Beløp i mill. kr	31.12.10	31.12.09
Lån til ansatte	32	29
Andre langsiktige eiendeler	69	26
Sum andre langsiktige eiendeler	101	55

18 Fordringer og kredittrisiko

Beløp i mill. kr	31.12.10	31.12.09
Brutto kundefordringer	1 516	1 637
Avsetning tap kundefordringer	(165)	(209)
Netto kundefordringer	1 351	1 428
Andre fordringer	305	186
Forskudd til leverandører	38	34
Sum fordringer	1 694	1 648

► EKSPONERING FOR KREDITTRISIKO

For redegjørelse av KONGSBERGS kredittisiko og håndtering av denne se note 5 "Styring av kapital og finansiell risiko".

Balanseført verdi av finansielle eiendeler representerer maksimal kreditteksponering:

Beløp i mill. kr	Note	31.12.10	31.12.09
Brutto fordringer	18	1 859	1 857
Andre langsiktige eiendeler	17	101	55
Betalingsmidler	21	2 660	1 463
Valutaterminkontrakter og rente- bytteavtaler som er brukt som sikring:	20 A	805	740
Total eksponering for kredittisiko		5 425	4 115

Brutto kundefordringer fordelt på region:

Beløp i mill. kr	31.12.10	31.12.09
Norge	158	224
Øvrige Europa	448	421
Amerika	483	607
Asia	385	311
Andre land	42	74
Totalt	1 516	1 637

Brutto kundefordringer fordelt på kundetype:

Beløp i mill. kr	31.12.10	31.12.09
Offentlige institusjoner	547	528
Private selskaper	969	1 109
Totalt	1 516	1 637

TAP VED VERDIFALL

Aldersfordelte kundefordringer og avsetning for tap på kundefordringer:

Beløp i mill. kr	31.12.10		31.12.09	
	Brutto	Avsetning tap på kundefordringer	Brutto	Avsetning tap på kundefordringer
Ikke forfalt	633	-	866	-
Forfalt 1-30 dager	433	(2)	332	(1)
Forfalt 31-90 dager	231	(1)	206	(36)
Forfalt 91-180 dager	85	(28)	62	(53)
Forfalt mer enn 180 dager	134	(134)	171	(119)
Totalt	1 516	(165)	1 637	(209)

Historisk sett har konsernet hatt beskjedne tap på kundefordringer, og kreditttrisikoen er historisk sett vurdert som lav. Uroen i verdensøkonomien har imidlertid ført til at risikoen for tap på krav har økt. For ytterligere informasjon om konsernets kredittisiko vises det til note 5 "Styring av kapital og finansiell risiko".

Uroen i verdensøkonomien og risikoen for at kunder ikke er i stand til å betjene sine forpliktelser, kan medføre ytterligere avsetningsbehov.

Endring i avsetning tap på kundefordringer:

Beløp i mill. kr	2010	2009
Avsetning 01.01.	(209)	(144)
Konstaterte tap	10	22
Avsatt	(41)	(108)
Oppløst	79	29
Omregningsdifferanse	(4)	(8)
Avsetning 31.12.	(165)	(209)

19 Prosjekter under utførelse

Konsernets aktivitet består i stor grad av utvikling og produksjon av produkter og systemer på basis av inngåtte ordrer. Konsernet rapporterer balanseførte verdier knyttet til anleggskontrakter til brutto. Bruttobeløp til gode fra kunder for kontraktsarbeid (prosjekter under utførelse) er klassifisert som en eiendel, og bruttobeløp skyldig til kunder for kontraktsarbeid (forskudd fra kunder) og periodiserte prosjektkostnader er klassifisert som en eiendel eller en forpliktelse.

Prosjekter under utførelse er nettobeløpet av akkumulerte opptjente driftsinntekter minus akkumulert fakturering for alle løpende kontrakter der akkumulerte driftsinntekter overstiger akkumulert fakturering. Forskudd fra kunder er nettobeløpet av akkumulerte opptjente driftsinntekter minus akkumulert fakturering for alle løpende kontrakter der akkumulert fakturering overstiger akkumulerte driftsinntekter.

Periodiserte prosjektkostnader er nettobeløpet av variable kostnader påløpt i henhold til prosjektets fullføringsgrad minus akkumulerte direktekostnader bokført på prosjektet.

Beløp i mill. kr	31.12.10	31.12.09
Prosjekter under utførelse	539	1 071
Forskudd fra kunder	(1 849)	(2 116)
Prosjektperiodiseringer eiendel	397	393
Prosjektperiodiseringer forpliktelse	(1 204)	(1 299)
Netto prosjekter under utførelse	(2 117)	(1 951)

Konsernet har anleggskontrakter innenfor tre av forretningsområdene. Innenfor Kongsberg Maritime og Kongsberg Oil & Gas Technologies er hoveddelen av prosjektene av kortere varighet enn to år, og inntekten på de enkelte prosjektene utgjør hver for seg en begrenset andel av de samlede inntekter. For Kongsberg Defence Systems er prosjektene av lengre varighet og samlede inntekter for de enkelte prosjektene utgjør vesentlige beløp i forhold til konsernets aktivitet.

Oppsummering av vesentlige kontraktsdata fremgår nedenfor:

Beløp i mill. kr	2010	2009
Samlet ordre	27 851	29 273
Årets driftsinntekter	6 205	6 091
Akkumulerte driftsinntekter	17 677	17 842
Akkumulerte variable kostnader	12 979	12 502
Gjenstående driftsinntekter	10 173	11 430
Mottatte forskudd	1 849	2 116
Gjenstående variabel kost på tapsprosjekter	125	55

ESTIMATUSIKKERHET

Inntektsføringen av kontraktene skjer i takt med beregnet fremdrift. Fremdrift beregnes normalt som påløpte tilvirkningskostnader i forhold til forventede totale ►►

►► tilvirkningskostnader. I enkelte tilfeller beregnes fremdrift som en funksjon av påløpte timekostnader, eller oppnådde milepæler. Kontraktenes inntekter er avtalt. Forventede totale tilvirkningskostnader estimeres basert på en kombinasjon av erfaringstall, systematiske estimeringsprosedyrer, oppfølging av effektivitetsmål og beste skjønn. Normalt vil en stor andel av totale tilvirkningskostnader være antall gjenværende timer som ansatte må bruke for å utvikle eller ferdigstille prosjektet. Usikkerheten i estimatene påvirkes av prosjektets varighet og tekniske kompleksitet. Det er etablert prinsipper for kategorisering av prosjekter i forhold til teknologisk kompleksitet og utviklingsinnhold. Dette danner grunnlaget for vurdering av risiko og resultatuttak i prosjektene. Prosjektene evalueres minimum hvert kvartal.

I 2003 inngikk KONGSBERG en kontrakt med Det ungarske forsvaret om leveranse av militære radioer. Det ble, på bakgrunn av at Det ungarske forsvaret reduserte behovet for radioer, innledet forhandlinger om å redusere kontraktens volum. Forhandlingene har ikke ført frem og KONGSBERG har derfor anlagt voldgiftssak mot Det ungarske forsvarsdepartementet. Det er avholdt rettsmøter i 2010 og det er fortsatt usikkerhet knyttet til utfallet av saken.

Usikkerheten i verftsindustrien, og risikoen for kanselleringer og kundens manglende evne til å oppfylle kontraktens bestemmelser, kan medføre ytterligere nedskrivningsbehov. Kontraktene og rettspraksis sikrer at pådratte kostnader kan kreves dekket dersom kunden velger å kansellere kontrakter. Situasjonen følges nøye, og det er igangsatt tiltak for å redusere eksponeringen for kanselleringer.

20 Finansielle instrumenter

A) DERIVATER

Beløp i mill. kr	31.12.10	31.12.09
<i>Omløpsmidler</i>		
Merverdi valutatermin, kontantstrømsikringer	314	427
Merverdi valutaopsjon, kontantstrømsikringer	-	2
Merverdi valutaterminer, prosjektsikringer	483	308
Merverdi lånesikringer	8	3
Sum derivater omløpsmidler	805	740
<i>Langsiktige forpliktelser</i>		
Rentebytteavtaler knyttet til salg og tilbakeleie	6	9
Sum derivater langsiktige forpliktelser	6	9
<i>Kortsiktige forpliktelser</i>		
Mindreverdi valutatermin kontantstrømsikringer	45	72
Mindreverdi valutaterminer, prosjektsikringer	120	125
Rentebytteavtale og lånesikring	8	3
Sum derivater kortsiktige forpliktelser	173	200

B) VALUTARISIKO OG SIKRING AV VALUTA

For redegjørelse om KONGSBERGS valutarisiko og håndtering av denne se note 5 "Styring av kapital og finansiell risiko".

KONGSBERGS eksponering for valutarisiko knyttet til balanseførte kunde- fordringer og leverandørgjeld i amerikanske dollar (USD) og euro (EUR) var som følger, basert på nominelle beløp:

Beløp i mill.	31.12.10		31.12.09	
	USD	EUR	USD	EUR
Kundefordringer	168	55	167	77
Leverandørgjeld	(34)	(10)	(18)	(5)
Netto balanse-eksponering	134	45	149	72
Valutaterminkontrakter				
prosjektsikringer	801	305	568	397

Oppgitte valutaterminkontrakter nevnt ovenfor skal sikre alle kontraktfestede valutastrømmer. Det betyr at valutaterminene i tillegg til å sikre balanseførte kundefordringer i utenlandsk valuta også skal sikre gjenstående fakturering på inngåtte kontrakter. KONGSBERG er også eksponert mot andre valutaer, men dette er ubetydelig sammenlignet med eksponeringen i USD og EUR.

Vesentlige valutakurser benyttet i konsernregnskapet gjennom året:

	Gjennomsnittlig kurs		Spotkurs per 31.12.	
	2010	2009	2010	2009
USD	5,97	6,29	5,86	5,75
EUR	8,05	8,74	7,81	8,29

Valutasikring

Per 31.12. hadde konsernet følgende sikringer av utenlandsk valuta, fordelt på sikringskategori:

2010	Bruttoverdi i NOK per					Gj.snittlig
	31.12.10 basert på avtalte kurser	Netto mer(+)/ mindreverdi(-) i NOK 31.12.10	Total sikret beløp i USD 2010	Gj.snittlig sikret kurs i USD 31.12.10	Total sikret beløp i EUR 31.12.10	sikret kurs i EUR 31.12.10
Beløp i mill.						
Sikringskategori						
Terminforretninger, kontantstrømsikringer ¹⁾	3 437	269	318	6,43	162	8,60
Prosjektsikringer (verdisikring) ³⁾	7 307	363	801	6,08	305	8,60
Lånesikringer (verdisikring) ³⁾	586	8	76	5,98	-	7,84
Samlet	11 330	640	1 195		467	

►► 2009

2009	Bruttoverdi i NOK per		Total sikret beløp i USD 2009	Gj.snittlig sikret kurs i USD 31.12.09	Total sikret beløp i EUR 31.12.09	Gj.snittlig sikret kurs i EUR 31.12.09
	31.12.09 basert på avtalte kurser	Netto mer(+)/ mindreverdi(-) i NOK 31.12.09				
Beløp i mill.						
Sikringskategori						
Terminforretninger, kontantstrømsikringer ¹⁾	6 318	355	645	6,32	259	8,63
Valutaopsjoner kontantstrømsikringer ²⁾	271	2	45		-	-
Sum prognosesikringer	6 589	357	690		259	
Prosjektsikringer (verdisikring) ³⁾	6 608	183	568	5,96	397	8,70
Lånesikringer (verdisikring) ³⁾	634	3	83	5,80	1	8,40
Samlet	13 831	543	1 341		657	

1) Mer- eller mindreverdi knyttet til sikringseffektive kontantstrømsikringer (terminforretninger og valutaopsjoner) innregnes i oppstilling over totalresultat. Den del som ikke er sikringseffektiv blir innregnet over resultatet.

2) Valutaopsjonene i 2009 er tunnelopsjoner ("risk reversal"), hvor KONGSBERG har kjøpt salgsoptionsjener i USD til gjennomsnittlig kurs 5,81 og solgt kjøpsopsjoner til gjennomsnittlig kurs rundt 6,22. Samlet vil verdien av opsjonene bli positiv når USD faller og negativ ved kursoppgang.

3) Verdier i tabellen knyttet til verdi basert på avtalte kurser og netto mer/mindreverdi inkluderer også andre valutaer enn USD og EUR. Lånesikringer er valutasikringer knyttet til lån i utenlandsk valuta.

Virkelig verdi på valutaterminer er i tillegg til valutakursen 31.12. påvirket av fremtidige rentepunkter. De fremtidige rentepunktene innenfor de ulike tidsintervallene mottas fra Reuters som igjen henter informasjon fra ulike markedsaktører. Det vises forøvrig til note 4 "Virkelig verdi" og note 20 G "Finansielle instrumenter, Vurdering av virkelig verdi".

Sensitivitetsanalyse

En styrkning av norske kroner mot USD og EUR per 31. desember 2010 på 10 prosent (20 prosent i 2009) ville ha økt totalresultatet med beløp nevnt nedenfor. Analysen forutsetter at øvrige variabler holdes konstante. Da KONGSBERG har en sikringsstrategi som i hovedsak sikrer alle kontraktfestede valutastrømmer og fordringer i utenlandsk valuta, vil ikke en valutaendring fullt ut påvirke lønnsomheten i inngåtte kontrakter. Eventuell endring i verdi på valutaopsjonene er ikke hensyntatt i tabellen nedenfor.

Beregnet egenkapitaleffekt (etter skatt): ¹⁾

Beløp i mill. kr	31.12.10	31.12.09
USD	134	537
EUR	91	310
Totalt	225	847

1) Kontantstrømsikringer (prognosesikringer) er vurdert til å være 100 prosent effektive, og all effekt fra en valutakursendring vil således føres mot oppstilling over totalresultat. For prosjektsikringer vil verken oppstilling over totalresultat eller resultat bli påvirket så lenge sikringene er 100 prosent effektive.

En tilsvarende svekkelse av norske kroner mot ovenstående valutaer ville hatt samme beløpsmessig effekt, men med motsatt fortegn, og med forutsetninger om at alle variabler holdes konstante.

C) KONTANTSTRØMSIKRINGER

Oversikt over periodene hvor kontantstrømmer knyttet til derivater som er kontantstrømsikringer (prognosesikringer og rentesikringer) forventes å oppstå:

Beløp i mill. kr	31.12.10					31.12.09				
	Balanse- ført beløp	Forventet kontant- strøm	2011	2012	2013	Balanse- ført beløp	Forventet kontant- strøm	2010	2011	2012
<i>Valutaterminkontrakter</i>										
Eiendeler	314	321	262	59	-	427	440	265	175	-
Forpliktelser	(45)	(46)	(46)	-	-	(72)	(74)	(56)	(18)	-
<i>Valutaopsjoner</i>										
Eiendeler	-	-	-	-	-	2	2	2	-	-
Samlet	269	275	216	59	-	357	368	211	157	-

►► Oversikt over periodene hvor kontantstrømmer knyttet til derivater som er kontantstrømsikringer (prognosesikringer og rentesikringer) forventes å påvirke resultatet:

Beløp i mill. kr	31.12.10				31.12.09			
	Balanse- ført beløp	Forventet kontant- strøm	2011	2012 og senere	Balanse- ført beløp	Forventet kontant- strøm	2010	2011 og senere
<i>Valutaterminkontrakter</i>								
Eiendeler	314	321	186	135	427	440	232	208
Forpliktelser	(45)	(46)	(27)	(19)	(72)	(74)	(39)	(35)
<i>Valutaopsjoner</i>								
Eiendeler	-	-	-	-	2	2	2	-
Totalt	269	275	159	116	357	368	195	173

D) RENTERISIKO KNYTTET TIL LÅN

Langsiktig rentebærende lån og lånerammer per 31.12:

Beløp i mill. kr	2010					2009				
	Forfall	Nominell rente	Rest- løpetid	Nominelt beløp	Balanse- ført verdi	Forfall	Nominell rente	Rest- løpetid	Nominelt beløp	Balanse- ført verdi
Obligasjonslån KOG 05	14.04.14	6,35 %	3,3	500	500	14.04.14	5,9 %	4,3	500	500
Obligasjonslån KOG 04	30.03.12	3,10 %	1,2	300	300	30.03.12	2,7 %	2,2	300	300
Andre lån				47	47				29	29
Sum lån				847	847				829	829
Lånefasilitet (utrukket låneramme)	01.07.13			1 000	-	01.07.13			1 000	-

Lånefasilitet per 31.12.10 er en syndikert lånefasilitet på til sammen 1 000 mill. kroner. Avtalen er inngått med fire banker: DnB NOR, Nordea, SEB og Fokus Bank. Avtalen er gjort gjennom Norsk Tillitsmann og har løpetid frem til 2013. Rente-betingelser er 3 mnd NIBOR + margin som er avhengig av forholdet mellom netto rentebærende lån/EBITDA og kan være fra 0,20 prosent til 0,575 prosent. Lånefasilitetene krever at netto rentebærende gjeld ikke skal overstige 3 ganger EBITDA, men kan være opp til 3,5 gang i maksimalt 3 kvartaler. Kravene i låneavtalene er oppfylt.

Obligasjonslånene er utstedt i norske kroner og notert på Oslo Børs. Rente-betingelsene er 3 mnd NIBOR + 3,75 prosent for lån pålydende 500 mill. kroner, og 3 mnd NIBOR + 0,50 prosent for obligasjonslån pålydende 300 mill. kroner. Lånene er balanseført til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode.

Andre lån er mindre låneopptak i enkelte av konsernets datterselskaper i lokale banker.

Rentebytteavtaler (flytende til fast rente):

Beløp i mill. kr	Forfall	Rentesats	Mer(+)/ mindre-verdi(-)		Mer(+)/ mindre-verdi(-)	
			Beløp 2010	31.12.10	Beløp 2009	31.12.09
Rentebytteavtale ¹⁾	02.11.11	6,3 %	150	(6)	150	(9)
Sum rentebytteavtaler			150	(6)	150	(9)

1) KONGSBERG har inngått rentebytteavtaler fra flytende til fast rente for et nominelt beløp på 150 mill. kroner. Avtalene ble inngått i tilknytning til husleieavtaler inngått ved salg- og tilbakeleieavtaler som omtalt i note 26 "Salg og tilbakeleie". Verdiendringen på rentebytteavtalen innregnes over resultatregnskapet.

Sensitivitetsanalyse av kontantstrøm for instrumenter med variabel rente

En endring av renten med 50 basispunkter (bp) på balansedagen ville ha økt (reduert) egenkapitalen og resultatet med beløpene vist nedenfor. Analysen forutsetter at øvrige variabler holdes konstante. Analysen er utført på samme grunnlag som for 2009.

Effekt av rentøkning på 50 bp:

Beløp i mill. kr	31.12.10 Resultatet	31.12.09 Resultatet
Plasseringer med flytende rente	7	4
Lån med variabel rente	(4)	(4)
Rentebytteavtaler	3	2
Kontantstrømsensitivitet (netto)	6	2

►► E) LIKVIDITETSRIKISKO

Tabellen viser forfall i henhold til kontrakt for finansielle forpliktelser inkludert rentebetalinger. Forpliktelser som offentlige avgifter og skatter er ikke finansielle forpliktelser og derfor ikke inkludert. Det samme gjelder forskuddsbetalinger fra kunder og periodisering av prosjekter:

Per 31.12.10	Balanseført beløp	Kontrakt- messige kontant- strømmer	2011	2012	2013	2014	2015 og senere
<i>Beløp i mill. kr</i>							
<i>Finansielle forpliktelser som ikke er derivater</i>							
Usikrede obligasjonslån	800	(916)	(41)	(334)	(32)	(509)	-
Andre lån og langsiktige forpliktelser	47	(47)	(32)	(5)	(3)	(2)	(5)
Leverandører	861	(861)	(861)	-	-	-	-
<i>Finansielle forpliktelser som er derivater</i>							
Valutaderivater (brutto mindreverdi)	165	(168)	(138)	(20)	(9)	-	-
Rentebytteavtale	6	(6)	(6)	-	-	-	-
Totalt	1 879	(1 998)	(1 078)	(359)	(44)	(511)	(5)

Per 31.12.09	Balanseført beløp	Kontrakt- messige kontant- strømmer	2010	2011	2012	2013	2014
<i>Beløp i mill. kr</i>							
<i>Finansielle forpliktelser som ikke er derivater</i>							
Usikrede obligasjonslån	800	(945)	(38)	(38)	332	(30)	(508)
Andre lån og langsiktige forpliktelser	29	(29)	(29)	-	-	-	-
Leverandører og andre kortsiktige forpliktelser	665	(665)	(665)	-	-	-	-
<i>Finansielle forpliktelser som er derivater</i>							
Valutaderivater (brutto mindreverdi)	200	(206)	(123)	(83)	-	-	-
Rentebytteavtale	9	(9)	(5)	(4)	-	-	-
Totalt	1 703	(1 854)	(860)	(125)	332	(30)	(508)

F) OPPSUMMERING FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE

Finansielle eiendeler og forpliktelser fordelt på ulike kategorier for regnskapsmessig behandling av disse per 31.12.10.

2010	Derivater benyttet som sikring	Derivater som ikke kvalifiserer for sikring	Lån og fordringer	Tilgjengelig for salg	Andre finansielle forpliktelser	Total	Virkelig verdi
<i>Beløp i mill. kr</i>							
<i>Eiendeler - anleggsmidler</i>							
Investering i aksjer tilgjengelig for salg	-	-	-	129	-	129	129
Andre langsiktige eiendeler	-	-	101	-	-	101	101
<i>Eiendeler - omløpsmidler</i>							
Derivater	805	-	-	-	-	805	805
Fordringer	-	-	1 694	-	-	1 694	1 694
Betalingsmidler	-	-	2 660	-	-	2 660	2 660
<i>Finansielle forpliktelser - langsiktige</i>							
Rentebærende lån	-	-	847	-	-	847	853
Derivater	-	6	-	-	-	6	6
Andre langsiktige forpliktelser	-	-	-	-	92	92	92
<i>Finansielle forpliktelser - kortsiktige</i>							
Derivater	173	-	-	-	-	173	173
Leverandører	-	-	-	-	861	861	861

►► 2009

Beløp i mill. kr	Derivater benyttet som sikring	Derivater som ikke kvalifiserer for sikring	Lån og fordringer	Tilgjengelig for salg	Andre finansielle forpliktelser	Total	Virkelig verdi
<i>Eiendeler - anleggsmidler</i>							
Investering i aksjer tilgjengelig for salg	-	-	-	171	-	171	171
Andre langsiktige eiendeler	-	-	55	-	-	55	55
<i>Eiendeler - omløpsmidler</i>							
Derivater	740	-	-	-	-	740	740
Fordringer	-	-	1 648	-	-	1 648	1 648
Betalingsmidler	-	-	1 463	-	-	1 463	1 463
<i>Finansielle forpliktelser - langsiktige</i>							
Rentebærende lån	-	-	-	-	829	829	860
Derivater	-	9	-	-	-	9	9
Andre langsiktige forpliktelser	-	-	-	-	25	25	25
<i>Finansielle forpliktelser - kortsiktige</i>							
Derivater	200	-	-	-	-	200	200
Leverandører	-	-	-	-	665	665	665

Kontantstrømsikring - sikringsreserve

	2010	2009
Inngående balanse	343	(963)
<i>Endringer i mer/(mindre) verdi i perioden</i>		
- Valutaterminer, opsjonskontrakter og utsatt gevinst ¹⁾	(25)	1 882
- Rentebytteavtaler	-	3
Skatt på poster innregnet direkte i oppstilling over totalresultat	16	(508)
<i>Innregnet gevinst/tap i perioden</i>		
- Valutaterminer, opsjonskontrakter og utsatt gevinst ¹⁾	(34)	(71)
Utgående balanse sikringsreserve ²⁾	300	343

1) Utsatt gevinst på kontantstrømsikringer utgjør 133 mill. kroner per 31.12.10 (161 mill. kroner per 31.12.09) henført til prosjekter. Gevinsten oppstår når terminene til prognosesikringene blir realisert og nye terminer inngås for prosjektene. Eventuell gevinst/tap som oppstår, blir utsatt og realiseres i takt med fremdrift.

2) Netto effekt fra kontantstrømsikring før skatt, ført over oppstilling over totalresultatet, utgjør 60 mill. kroner i 2010 (1 814 mill. kroner i 2009).

G) VURDERING AV VIRKELIG VERDI

Følgende tabell viser konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi

Beløp i mill. kr	2010			2009		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
<i>Eiendeler</i>						
Investeringer i aksjer tilgjengelig for salg	87	-	42	131	-	40
Derivative finansielle eiendeler	-	805	-	-	740	-
Sum eiendeler til virkelig verdi	87	805	42	131	740	40
<i>Forpliktelser</i>						
Derivative finansielle forpliktelser	-	179	-	-	209	-
Sum forpliktelser til virkelig verdi	-	179	-	-	209	-

De forskjellige nivåene har blitt definert som følger:

Nivå 1: Virkelig verdi måles ved bruk av kvoterte priser fra aktive markeder for identiske finansielle instrumenter. Ingen justering foretas med hensyn til disse prisene.

Nivå 2: Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og bygger seg

minst mulig på konsernets egne estimater. Klassifisering i nivå 2 forutsetter at alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi er observerbare data.

Nivå 3: Virkelig verdi måles ved bruk av vesentlige data som ikke er basert på observerbare markedsdata.

21 Betalingsmidler

Nominelt beløp i mill. kr	31.12.10	31.12.09
Kortsiktig plassering i pengemarkedet	1 800	807
Bankinnskudd, driftskonti	860	656
Sum	2 660	1 463

Bankinnskudd inneholder midler tilknyttet trukket forskuddstrekk fra ansatte. Det er stillet bankgaranti for disse midlene tilsvarende 188 millioner kroner. Likviditetsstyringen i konsernet håndteres av konsernets sentrale finansfunksjon.

22 Aksjekapital

AKSJEKAPITAL

Aksjekapitalen består per 31.12.10 av 120 000 000 aksjer, hver pålydende kr 1,25.

UTVIKLING I AKSJEKAPITAL

Type utvidelse	Dato	Antall aksjer	Pålydende	Beløp i mill. kr	Korr. faktor	Aksjekapital i mill. kr
Børsintroduksjon	13.12.93	5 850 000	20	117		117
Rettet emisjon mot ansatte	1996	6 000 000	20	3		120
Aksjesplitt	1997	24 000 000	5		1:4	120
Emisjon	1999	30 000 000	5	30		150
Aksjesplitt	2009	120 000 000	1,25		1:4	150

OVERSIKT OVER DE STØRSTE AKSJEIERNE PER 31.12.10

Aksjeeiere	Antall aksjer	%-andel
Staten v/ Nærings- og handelsdepartementet	60 001 600	50,00 %
Folketrygdfondet	10 874 111	9,06 %
Arendals Fossekompani ASA	9 552 796	7,96 %
MP Pensjon	4 812 800	4,01 %
Skagen Vekst	3 238 100	2,70 %
Orkla ASA	2 700 000	2,25 %
Verdipapirfondet Odin Norge	2 288 453	1,91 %
Verdipapirfondet Odin Norden	2 143 904	1,79 %
JP Morgan Chase Bank - nominee	2 003 742	1,67 %
Odin Offshore	930 000	0,78 %
Sum	98 545 506	82,12 %
Øvrige (eierandel < 0,78 %)	21 454 494	17,88 %
Totalt antall aksjer	120 000 000	100,00 %

FORDELING AV AKSJEIERE ETTER BEHOLDNINGSTØRRELSE

Antall aksjer	Antall eiere	Antall aksjer	Beholdning %
1 - 1 000	4 875	1 679 048	1,40 %
1 001 - 10 000	1 495	3 993 498	3,33 %
10 001 - 100 000	179	5 570 287	4,64 %
100 001 - 1 000 000	42	11 141 661	9,28 %
1 000 001 - 10 000 000	7	26 739 795	22,28 %
Over 10 000 000	2	70 875 711	59,06 %
Sum	6 600	120 000 000	100,00 %

Av de 6 600 aksjeeiere per 31.12.10 var 585 utenlandske, med en samlet beholdning på 7,50 prosent.

EGNE AKSJER

KONGSBERG har per 31.12.10 en beholdning på 16 740 egne aksjer. Aksjene er kjøpt i henhold til fullmakt gitt på ordinær generalforsamling, som gir rom for tilbakekjøp av inntil fem prosent av utestående aksjer.

	Antall
Beholdning egne aksjer per 31.12.09	2 590
Kjøp av egne aksjer	392 934
Egne aksjer avhendet til ansatte	378 784
Beholdning egne aksjer per 31.12.10	16 740

Avhendelsen av egne aksjer er ført til markedsverdi på salgstidspunktet, mens rabatten til de ansatte er kostnadsført som lønn med 8,7 mill. kroner eksklusive arbeidsgiveravgift i 2010 og 8,8 mill. kroner eksklusive arbeidsgiveravgift i 2009.

Utbytte	2010	2009
Betalt utbytte i mill. kr	240	165
Betalt utbytte i kr per aksje	2,00	1,38

Styret har foreslått et utbytte for 2010 på 450 mill. kroner. Dette tilsvarer kr 3,75 per aksje.

23 Avsetninger

LANGSIKTIGE AVSETNINGER

Beløp i mill. kr	Salg og tilbakeleie
01.01.10	128
Avsatt	34
Effekt av diskontering	(1)
Oppløst	(29)
Benyttet avsetning	(15)
31.12.10	117

Langsiktige avsetninger

KONGSBERG har i perioden 1999 til 2007 solgt deler av eiendomsmassen i Kongsberg Teknologipark. Eiendommene er leid tilbake på langsiktige kontrakter som utløper i perioden 2014 til 2025. I forbindelse med salg og tilbakeleie ble det inngått fremleie-avtaler til lavere leie enn summen av innleie, eier- og rehabiliteringskostnader for de tilbakeleide byggene. Dette netto tapet er vurdert å være en tapskontrakt i henhold til IAS 37, og nåverdien av fremtidig tap er avsatt i regnskapet. Det er i tillegg foretatt avsetning knyttet til leiebortfall. Gjenstående avsetningsbehov vurderes årlig. Effekt av diskontering er kostnadsført som finanskostnader.

Garantiaavsetninger

Garantiaavsetninger er avsetninger for garantikostnader på avsluttede leveranser. Ubenyttede garantiaavsetninger løses opp ved utløp av garantiperioden. Garantiaavsetningene er estimert basert på en kombinasjon av erfaringstall, konkrete beregninger og beste skjønn. Økningen i garantiaavsetninger er en naturlig følge av konsernets vekst. Garantiperiodene varierer fra ett til to år innenfor Kongsberg

KORTSIKTIGE AVSETNINGER:

Beløp i mill. kr	Garanti	Andre	Sum
01.01.10	514	50	564
Avsatt	329	383	709
Oppløst	(101)	-	(98)
Benyttet avsetning	(122)	(18)	(140)
31.12.10	620	415	1 035

Maritime. Garantiperiodene innenfor Kongsberg Defence Systems og Kongsberg Protech Systems kan strekke seg normalt fra ett til fem år, men kan for Kongsberg Defence Systems i enkelte tilfeller være inntil 30 år.

Andre avsetninger

Avsetninger regnskapsføres når konsernet har en forpliktelse som følge av en tidligere hendelse, det er sannsynlig at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av denne forpliktelsen og beløpets størrelse kan måles pålitelig.

Avsetninger gjelder forhold hvor det er uenighet med kontraktspartene, usikkerhet knyttet til produktansvar eller produkter som er i en tidlig livssyklus. Økningen gjenspeiler i hovedsak konsernets volumvekst på produkter i en tidlig livssyklus og økt usikkerhet knyttet til produktansvar. Vurderingene er basert på en kombinasjon av erfaringstall, tekniske evalueringer og beste skjønn. Det gjøres evalueringer av estimatene hvert kvartal. Det er betydelig usikkerheter knyttet til disse avsetningene med hensyn til beløp og tid.

24 Andre kortsiktige forpliktelser

ANDRE KORTSIKTIGE FORPLIKTELSE

Beløp i mill. kr	31.12.10	31.12.09
Leverandørgjeld	861	665
Skyldige offentlige avgifter	210	263
Betalbar skatt	598	538
Avsatte feriepenger	298	281
Forpliktelser knyttet til resultatavhengig del av lønn	226	172
Andre poster	718	621
Totalt	2 911	2 540

25 Pantstillelser og garantier

PANTSTILLELSER

Konsernets låneavtaler, både obligasjonlåneavtalene og avtalen om syndikert kredittfasilitet, er basert på negativ pant.

FORSKUDD- OG GJENNOMFØRINGSGARANTIER

Konsernets selskaper har stilt garantier for forskudd og gjennomføring i tilknytning til prosjekter. Garantiene er utstedt av norske og utenlandske banker og forsikringsselskaper. Kongsberg Gruppen ASA står ansvarlig for alle garantiene.

Beløp i mill. kr	31.12.10	31.12.09
Forskudd og gjennomføringsgarantier overfor kunder	2 600	2 307

Kongsberg Gruppen ASA har ukommiterte rammeavtaler om garantistillelser med banker og forsikringsselskaper.

26 Salg og tilbakeleie

KONGSBERG har i perioden 1999 til 2007 solgt deler av eiendomsmassen i Kongsberg Teknologipark. Eiendommene er leid tilbake på langsiktige kontrakter som utløper i perioden 2014 til 2025. Tilbakeleiekontraktene er ansett som operasjonelle leieavtaler.

I tillegg til leiebeløpene er KONGSBERG ansvarlig for visse kostnader knyttet til avgifter og vedlikehold av eiendommene. Utleiekontraktene har en varighet fra tre måneder til 15 år. Med unntak av eiendommene som ble solgt i 2007 er eiendommene i hovedsak utleid til eksterne leietakere. Avsetninger knyttet til dette er omtalt i note 23 "Avsetninger".

Beløp i mill. kr	Salgsår	Årlig leie	Leiebeløp	Leiebeløp	Gjenværende	Leiebeløp -	Veiet gjennomsnittlig
		2011	2012 - 2016	utover 2016	periode innleie	utleie 2011	utleieperiode
Avtale 1 - til sammen 28 000 m² industri/kontor	1999	30	96	-	4 år	35	4 år
Avtale 2 - til sammen 38 000 m² industri/kontor	2001	33	174	75	8 år	34	2 år
Avtale 3 - til sammen 6 000 m² industri/kontor	2002	6	32	4	7 år	6	3 år
Avtale 4 - til sammen 10 000 m² industri/kontor	2006	16	86	89	11 år	18	11 år
Avtale 5 - til sammen 39 000 m² industri/kontor	2007	54	289	526	14 år	54	14 år
Totalt		139	677	694		147	

For avtale 1, 3 og 4 har konsernet forkjøpsrett etter markedsforhold. Konsernet har rett til forlengelse av leieperioden for fem år av gangen for alle leieavtalene. Leiebeløpet er fast med 2,5 prosent årlig justering på leie for avtale 1, leiebeløpet er fast med 2,25 prosent årlig justering på leie for avtale 2 og 3. Avtale 4 og 5 justeres med 100 prosent av endringen i konsumprisindeksen, som er forutsatt lik 2 prosent årlig. Leien for avtale 1 påvirkes også av rentenivå hvor 100 prosent er basert på flytende rente etter en reforhandling i 2010. Utleien justeres årlig i henhold til konsumprisindeks.

Avtale 5 ble inngått i forbindelse med det gjennomførte eiendomssalget i 2007. Kongsberg Maritime AS har inngått en langsiktig leieavtale for hele innleieperioden. Leieavtalen består av to bygg og leiebeløpene justeres årlig i henhold til konsumprisindeks. Konsernet har rett til forlengelse av leieperioden for fem år av gangen til eksisterende vilkår.

27 Nærstående parter

ERKLÆRING OM FASTSETTELSE AV LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Styret foreslår at retningslinjene beskrevet nedenfor legges til grunn for 2011.

HOVEDPRINSIPPER FOR SELSKAPETS LEDERLØNSPOLITIKK

Prinsippene om lønn til ledende ansatte fastsettes av styret. Styret gjennomfører årlig en evaluering av konsernsjefens lønn og betingelser, samt konsernets resultatlønsordning for ledere. Styrets kompensasjonsutvalg forbereder sakene for styret. Konsernsjefen fastsetter godtgjørelsen til øvrige medlemmer av konsernledelsen etter konsultasjon med styrets leder.

Lederlønningene i Kongsberg Gruppen ASA og konsernselskaper ("KONGSBERG") fastsettes ut fra følgende hovedprinsipper:

- Lederlønnen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende – selskapet skal tiltrekke seg og beholde dyktige ledere
- Lederlønnen skal være motiverende – lønnen skal være slik sammensatt at den motiverer for ekstra innsats for stadig forbedring av virksomheten og selskapets resultater
- Lønnsystemet skal oppfattes som forståelig og akseptabelt både internt i KONGSBERG og eksternt
- Lønnsystemet skal være fleksibelt – slik at tilpasning kan skje når behovene endres

Godtgjørelsen til konsernledelsen skal reflektere deres ansvar for styring, resultater og bærekraftig utvikling av KONGSBERG, og hensynta virksomhetens størrelse og kompleksitet. Ordningene skal forøvrig være transparente og i tråd med prinsipper for god Eierstyring og selskapsledelse.

Andre selskaper i konsernet skal følge hovedprinsippene for lederlønnspolitikken. Det er et mål å koordinere lønnspolitikken i konsernet og de ordningene som benyttes for variable ytelser.

ELEMENTER I LEDERLØNNEN – FASTLØNN OG VARIABLE YTELSER

Utgangspunktet for lønnsfastsettelsen er det samlede nivået av fastlønn og variable ytelser. Fastlønn består av grunnlønn samt faste naturalytelser og pensjonsavtaler. Variable ytelser består av resultatavhengig lønn samt aksjeoppgam. Det gjøres regelmessig målinger mot relevante markeder for å sikre at den totale kompensasjonen er konkurransedyktig, men ikke ledende.

Grunnlønn

Grunnlønnen skal normalt være hovedelementet i ledernes lønn. Den vurderes normalt en gang i året.

Faste naturalytelser

Ledende ansatte vil normalt tildeles naturalytelser som er vanlige for sammenlignbare stillinger, så som fri telefon, fri bredbåndssopkobling, aviser, firmabil/bilordning og parkering. Det gjelder ingen særskilte begrensninger for hvilke naturalytelser som kan avtales.

Pensjonsordninger

Ledende ansatte skal normalt ha pensjonsordninger som sikrer dem en pensjonsutbetaling som står i forhold til lønnsnivået de har i arbeid. I hovedsak oppfylles dette ved medlemskap i KONGSBERGS kollektive hovedpensjonsordning for lønn inntil 12G.

Konsernets kollektive hovedpensjonsordning er innskuddsbasert. Innskuddene er 0 prosent av lønn mellom 0 og 1G, 5 prosent av lønn fra 1 til 6G og 8 prosent av lønn fra 6 til 12G. Midlene kan valgfritt fordeles mellom tre spareprofiler med henholdsvis 30, 50 og 80 prosent aksjer. Ordningen ble innført per 01.01.08. Arbeidstakere som var 52 år eller eldre på konverteringstidspunktet ble stående i en lukket ytelsesplan.

Ledere med grunnlønn over 12G har i tillegg pensjonsopptjening for den del av lønnen som overstiger 12G gjennom en driftsbasert innskuddsordning. Innskuddet er 18 prosent av den del av grunnlønnen som overstiger 12G, og investeringsvalgene de samme som i hovedordningen. Medlemmer som var 52 år eller eldre per 01.01.08 ble stående i en lukket, driftsbasert ytelsesplan. Det er innført et tak på pensjonsgivende lønn (maksimalt pensjonsgrunnlag) på kr 2 750 000, som inflasjonsjusteres i tråd med konsumprisindeksen per 01.01.09 og deretter 01.01. hvert år.

To av direktørene i konsernledelsen er tilknyttet de gamle ytelsesplanene. Konsernsjefen har en egen avtale om alderspensjon ved 67 år, som inklusive folketrygden (forutsatt full opptjening) og KONGSBERGS tjenstepensjon gir en ytelse på kroner 1 200 000 fra 67 til 77 år og kroner 1 000 000 fra 77 år og livet ut. Beløpene inflasjonsjusteres per 01.01. med basis i konsumprisindeksen per 15.11.07.

Det er inngått og kan inngås avtaler om tidligere fratreden. KONGSBERG ønsker imidlertid å begrense bruken av slike avtaler. KONGSBERG innførte med virkning fra 01.01.09 nye regler for fratreden med etterlønn (tidligpensjon), i tråd med Statens eierskapsmelding. Reglene innebærer mulighet for fratreden fra 65 år, men med gjensidig rett for KONGSBERG og ansatte i konsernledelsen til å kreve fratreden med etterlønn fra 63 år. Ytelsen er 65 prosent av årslønn, forutsatt minimum 15 års opptjening. Dersom en ansatt fratrer mellom 63 og 65 år vil det imidlertid gi redusert pensjonsopptjening i den innskuddsbaserte alderspensjon som gjelder fra fylte 67 år.

Tre av direktørene i konsernledelsen har eldre avtaler om fristilling fra arbeidsplikt fra fylte 60 år. Forutsatt minst 10 års opptjeningstid er ytelsen 90 prosent av lønn fra 60 år, med 10 prosent nedtrapping per år til 60 prosent av lønn fra 63 til 67 år. Tilsvarende har tre andre konserndirektører avtaler om at de kan fratre fra 62 år. Forutsatt minst 15 års opptjeningstid er ytelsen 65 prosent av lønn frem til fylte 67 år. Disse eldre ordningene ble avviklet henholdsvis i 2006 og 2008.

Konsernsjefen har en avtale om fratreden med etterlønn på kroner 1 400 000 per år fra fylte 65 år til 67 år. Konsernsjefen og KONGSBERG kan gjensidig kreve fratreden med etterlønn fra 63 eller 64 år, og da med henholdsvis kroner 1 300 000 eller kroner 1 350 000 per år frem til fylte 65 år. Beløpene inflasjonsjusteres per 01.01. med basis i konsumprisindeksen.

Resultatavhengig del av lønn

KONGSBERGS øverste ledelse og viktigste beslutningstakere skal på en direkte måte ha sine økonomiske interesser knyttet til utvikling og forbedring av KONGSBERG. Med dette formål vedtok styret i 2006 en resultatlønsordning som omfatter ca 90 ledere. Målet med ordningen er at ledere som presterer bra over tid skal oppnå en gjennomsnittlig resultatlønn på 20–30 prosent av fastlønn. Resultatlønn inngår ikke i pensjonsgrunnlaget. Prøveordningen videreføres i 2011.

Resultatlønsordningen baseres på tre uavhengige komponenter – endring i EBITA, oppnådd driftsmargin (hvis over 10 prosent) og personlige, ikke-finansielle mål. Ordningen skiller mellom beregnet resultatlønn som inngår i en resultatlønsbank (banken) for den enkelte deltaker og utbetalt resultatlønn som utbetales fra banken. Årets beregnede resultatlønn, positiv eller negativ, godskrives banken hvorefter 1/3 av eventuell positiv saldo utbetales når regnskapet er endelig godkjent av styret.

Endring i årets EBITA, justert for 10 prosent kalkulatorisk rente på endret kapitalbruk (justert EBITA), er den tyngste driver i resultatlønsordningen. Måling skjer vektet på eget ansvarsområde og overordnede nivåer. Beregnet resultatlønn blir således positiv ved fremgang i justert EBITA. Ved tilbakegang i justert EBITA kan beregnet resultatlønn bli negativ og spise av tidligere opparbeidet bank.

Årlig opptjening til bank kan maksimalt utgjøre 75 prosent av grunnlønn, mens årlig utbetaling maksimalt kan utgjøre 50 prosent av grunnlønn. Banken vil ikke bli utbetalt ved fratredelse ut av konsernet før pensjonering. Banken virker utjevne over tid, stimulerer til langsiktighet og gjør at deltakerne ikke bare har oppside, men også nedside.

Resultatlønsordningen vurderes årlig av kompensasjonsutvalget og styret for å påse at den virker etter hensikten og nødvendige justeringer foretas.

Godtgjørelse som er knyttet til aksjer eller utviklingen av aksjekursen

Ledende ansatte har mulighet til å delta fullt ut i KONGSBERGS rabatterte aksjespareordning på samme vilkår som for alle ansatte i konsernet. KONGSBERG har ingen ordning for tildeling av aksjeopsjoner eller andre instrumenter knyttet til selskapets aksjer. Det er ingen planer om å innføre slike ordninger.

Sluttvederlagsordninger

For å ivareta KONGSBERGS behov for til enhver tid å sikre at sammensetningen av ledere er i overensstemmelse med virksomhetens behov er det inngått og kan inngås avtaler om sluttvederlagsordninger f.eks etterlønn. Sluttvederlagsordninger skal søkes utformet slik at de vil oppfattes som akseptable internt og eksternt. Avtalen skal ikke gi rett til sluttvederlag som i verdi overstiger lønn og godtgjørelser i mer enn 12 måneder utover oppsigelsestiden. Det er inngått slike avtaler for direktørene i konsernledelsen innenfor rammen av arbeidsmiljøloven. Konsern-

- sjefen har en avtale som ivaretar KONGSBERGS behov for å kunne be konsernsjefen fratre umiddelbart dersom dette anses å være i KONGSBERGS interesse. Ut over den gjensidige oppsigelsestiden på 6 måneder kan konsernsjefen opprettholde full lønn inntil eventuell inntreden i ny stilling, begrenset oppad til 12 måneder og forutsatt at det er KONGSBERG som ønsker at han fratrer.

REDEGJØRELSE FOR REGNSKAPSÅRET 2010

Lederlønnspolitikken er for regnskapsåret 2010 blitt gjennomført i tråd med ovennevnte og retningslinjene som ble behandlet av KONGSBERGS ordinære generalforsamling i 2010.

Etter ordinært lønnsoppgjør den 01.07.10 er konsernsjefens grunnlønn oppregulert med 3,2 prosent til kroner 3 420 000 per år. I tillegg kommer resultatavhengig lønn, som beskrevet over, som ga en utbetaling på kroner 1 024 348 i 2010.

I konsernregnskapet for 2010 er det beregnet resultatavhengig lønn for 61 mill. kroner (57 prosent av lønnsmassen for deltakerne i ordningen) eksklusive arbeidsgiveravgift. Det er i løpet av 2010 utbetalt 31 mill. kroner (34 prosent av lønnsmassen for deltakerne i ordningen) eksklusive arbeidsgiveravgift, i resultatavhengig lønn til ledende ansatte. Det er ikke inngått eller endret noen avtaler om godtgjørelser som har vesentlige virkninger for KONGSBERG eller aksjeeierne i det foregående regnskapsår.

GODTGJØRELSE OG ANDRE FORDELER SPESIFISERT PÅ MEDLEMMENE AV KONSERNLEDELSEN FOR 2010 OG 2009 ¹⁾

	År	Lønn inklusive feriepenger	Utbetalt resultat- avhengig del av lønn inkl ferie- penger ²⁾	Andre fordeler innberettet i regnskaps- året ³⁾	Sum utbetalte ytelser	Årets pensjons- opptjening ⁴⁾	Utestående beløp billån i kr	Antall aksjer
<i>Konsernledelse</i>								
Walter Qvam, konsernsjef	2010	3 397	1 024	232	4 653	1 930	-	4 566
	2009	3 326	675	145	4 146	1 894	506 825	4 240
Arne Solberg, finansdirektør	2010	1 729	833	217	2 779	183	488 580	30 842
	2009	1 690	791	235	2 716	265	543 384	30 516
Stig Trondvold, konserndirektør, Forretningsutvikling	2010	1 747	813	393	2 953	588	501 600	14 142
	2009	1 656	758	444	2 858	784	564 300	13 816
Johnny Løcka, konserndirektør konsernfunksjoner, begynte i stillingen 01.01.10	2010	1 239	537	405	2 181	457	629 031	326
	2009							
Even Aas, konserndirektør, Samfunnskontakt	2010	1 303	633	287	2 223	355	-	10 350
	2009	1 270	597	283	2 150	249	-	10 024
Sum lønn og godtgjørelse til ledelsen i morselskapet	2010	9 415	3 840	1 534	14 789	3 513	1 619 211	60 226
Sum lønn og godtgjørelse til ledelsen i morselskapet	2009	7 942	2 821	1 107	11 870	3 192	1 614 509	58 596
<i>Torfinn Kildal, adm. direktør, Kongsberg Maritime, sluttet i stillingen 30.09.10</i>								
	2010	1 776	1 091	207	3 074	311	-	19 282
	2009	2 362	1 049	234	3 645	394	-	33 956
<i>Geir Håøy, adm. direktør, Kongsberg Maritime, begynte i stillingen 01.10.10</i>								
	2010	425	-	58	483	81	-	-
<i>Harald Ånnestad, adm. direktør, Kongsberg Defence Systems</i>								
	2010	1 861	723	675	3 259	816	543 400	2 942
	2009	1 770	504	528	2 802	210	606 100	2 616
<i>Egil Haugsdal, adm. direktør, Kongsberg Protech Systems</i>								
	2010	1 898	878	735	3 511	904	611 330	6 958
	2009	1 807	670	617	3 094	289		6 632
<i>Pål Helsing, adm. direktør, Kongsberg Oil & Gas Technologies, begynte i stillingen 01.11.09</i>								
	2010	1 870	-	281	2 151	493	-	-
	2009	338		20	358	94	-	-
Sum lønn og godtgjørelse til konsernledelsen	2010	17 245	6 532	3 490	27 267	6 118	2 773 941	89 408
Sum lønn og godtgjørelse til konsernledelsen	2009	14 219	5 044	2 506	21 769	4 179	2 220 609	101 800

1) Godtgjørelse og andre fordeler til medlemmene av konsernledelsen er basert på deres periode som ansatt i konsernledelsen.

2) Utbetalt resultatavhengig del av lønn for 2010 utgjør 1/3 av saldo i resultatlønnbank, som er kostnadsført i perioden 2006-2009. Resultatavhengig del av lønn kostnadsføres det året den er beregnet og overført til resultatlønnbank. Resterende del av beregnet resultatavhengig del av lønn utbetales i senere år, men er betinget av fortsatt ansettelse i selskapet og blir påvirket av fremtidig måloppnåelse. Årets beregnede og kostnadsførte resultatavhengige lønn utgjør totalt 13,0 mill. kroner for 2010 (7,9 mill. kroner for 2009). Feriepenger for utbetalt resultatavhengig lønn året før.

3) Andre fordeler enn kontanter gjelder kostnadsført rabatt på aksjer gitt i forbindelse med aksjeprogrammet gitt til alle ansatte, telefon/ADSL, bilordninger og kompensasjon for skattepliktig del av pensjon og forsikringer, samt andre trekkpliktige ytelser.

4) Det er i 2010 foretatt en etterberegning av en ITP (innskudds tjenstepensjonsordning) driftsordning for alle ansatte med lønn over 12G. Dette har medført en kostnadsføring i 2010 også for årene 2007-2009 med til sammen 1,4 mill. kroner. Dette er inkludert i årets pensjonsopptjening for 2010 i tabellen ovenfor for de personer denne etterberegningen påvirker.

► AKSJER EID AV, OG GODTGJØRELSE TIL STYRETS MEDLEMMER

Styret	År	Antall aksjer	Fast styre- godtgjørelse	Godtgjørelse for utvalgsmøter	Total styre- godtgjørelse	Antall styremøter *)
Finn Jebsen, styreleder	2010	20 000 gjennom selskapet Fateburet AS	359 333	20 550	379 883	8
	2009	20 000 gjennom selskapet Fateburet AS	345 333	25 533	370 866	10
Benedicte Berg Schilbred, nestleder	2010	70 000 gjennom selskapet Odd Berg AS	195 333	0	195 333	8
	2009	70 000 gjennom selskapet Odd Berg AS	183 500	0	183 500	10
Erik Must ¹⁾ , styremedlem	2010	524 600 eid personlig og gjennom selskapet Must Invest AS	177 500	17 150	194 650	8
	2009	524 600 eid personlig og gjennom selskapet Must Invest AS	164 833	21 000	185 833	10
John Giverholt, styremedlem	2010	3 200	177 500	46 500	224 000	8
	2009	3 200	164 833	34 400	199 233	9
Anne-Lise Aukner, styremedlem fra 07.05.09	2010	-	177 500	39 700	217 200	6
	2009	-	112 333	0	112 333	5
Kai Johansen, styremedlem	2010	-	177 500	40 050	217 550	7
	2009	-	164 833	0	164 833	10
Roar Marthiniussen, styremedlem	2010	4 026	177 500	17 150	194 650	8
	2009	13 400	164 833	21 000	185 833	9
Helge Lintvedt, styremedlem fra 07.05.09	2010	-	177 500	0	177 500	8
	2009	-	112 333	0	112 333	6
Siri Beate Hatlen, styremedlem frem til 07.05.09	2010	-	0	0	0	0
	2009	-	52 500	22 050	74 550	4
Audun Solås, styremedlem frem til 07.05.09	2010	4	0	0	0	0
	2009	4	52 500	30 100	82 600	4
Samlet godtgjørelse til styret	2010		1 619 666	181 100	1 800 766	
Samlet godtgjørelse til styret	2009		1 517 831	154 083	1 671 914	

1) Erik Must er styreformann i Arendals Fossekompagni ASA som eier 9 552 796 aksjer i Kongsberg Gruppen ASA

*) Det er avholdt 8 styremøter i 2010 (10 styremøter i 2009)

TRANSASJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

Staten som største eier

Staten ved Nærings- og handelsdepartementet er KONGSBERGS største eier (50,001 prosent av aksjene i Kongsberg Gruppen ASA). Staten ved Forsvarsdepartementet utgjør en viktig kunde for konsernet. Salg til Forsvaret er regulert av EØS-avtalen og Anskaffelsesregelverket for Forsvaret, som sikrer likeverdig behandling av alle tilbydere. KONGSBERGS tilgodehavende overfor statlige kunder er 47 mill. kroner per 31.12.10, mens gjeldsposter overfor statlige leverandører utgjør 0,8 mill. kroner per 31.12.10. KONGSBERG har i 2010 fakturert statlige kunder med 803 mill. kroner. Varer og tjenester kjøpt fra statlige leverandører i 2010 utgjør 55 mill. kroner.

Det er i 2010 inngått en avtale om statlig garanti med Nærings- og handelsdepartementet i forbindelse med bygging av komposittfabrikk. Garantien er gitt på vilkår dersom norske myndigheter beslutter ikke å anskaffe kampfly. Rammen på garantien er på inntil 737 mill. kroner med en kontragaranti på 240 mill. kroner ved et eventuelt tilbakekjøp av bygg og anlegg.

28 Godtgjørelse til revisor

Beløp i 1 000 kr	2010				2009			
	Morselskap	Datter-selskaper i Norge	Datter-selskaper i utlandet	Sum 2010	Morselskap	Datter-selskaper i Norge	Datter-selskaper i utlandet	Sum 2009
<i>Konsernrevisor Ernst & Young</i>								
Lovpålagt revisjon	580	4 110	895	5 585	900	5 980	1 415	8 295
Andre attestasjonstjenester	-	721	-	721	-	413	-	413
Skatterådgivning	-	109	-	109	-	202	49	251
Andre tjenester utenfor revisjonen	-	30	-	30	-	-	69	69
Sum honorar Ernst & Young	580	4 970	895	6 445	900	6 595	1 533	9 028
<i>Andre revisorer</i>								
Beregnet revisjonshonorar	-	132	631	763	-	300	726	1 026

29 Kjøp av virksomhet

KONGSBERG inngikk 19. august 2010 en avtale om å kjøpe 100 prosent av aksjene i selskapet Odfjell Consulting AS. Selskapet inngår i forretningsområdet Kongsberg Oil & Gas Technologies som rapporteres under øvrig virksomhet. Odfjell Consulting AS tilbyr tjenester innen integrert riggteknologi og rådgivning. Ervervelsen av selskapet tilfører strategisk og operasjonell ekspertise til KONGSBERGS produkter og tjenester. KONGSBERG vil som følge av oppkjøpet kunne tilby sine kunder et komplett utvalg av tjenester for å optimere oppstrømsvirksomheter. Selskapet har etter

oppkjøpet endret navn til Kongsberg Drilling Management Solutions AS.

Kjøpet ble sluttført 16. september 2010 og anskaffelseskost er estimert til 150 mill. kroner. Anskaffelseskost består av et kontantvederlag og et estimert tilleggsvederlag som utløses ved innfrielse av gitte kriterier knyttet til lønnsomheten og markedsutviklingen i selskapet for årene 2011 og 2012. Maksimalt tillegg til estimert anskaffelseskost, hvis alle kriterier innfris, har en nåverdi på 53 mill. kroner.

Foreløpig merverdiallokering:

<i>Beløp i mill. kr</i>	<i>Innregnede verdier ved overtakelse</i>	<i>Justeringer av virkelig verdi</i>	<i>Bokført verdi før oppkjøp</i>
Teknologi	44	42	2
Kunderelasjoner	32	32	
Øvrige eiendeler	15		15
Gjeld	(32)	(21)	(11)
Netto identifiserbare eiendeler og forpliktelser	59	53	6
Goodwill ved kjøp	91		
Totalt vederlag inkludert kontanter og estimert tilleggsvederlag	150		
Estimert tilleggsvederlag	(61)		
Kontanter overtatt	(10)		
Netto utgående kontantstrøm	79		

Beregningen av virkelig verdi på teknologirettighetene bygger på fremtidige inntekter knyttet til teknologi. Virkelig verdi av kunderelasjonene er også beregnet basert på fremtidig inntjening. Goodwill er residualen, og er hovedsakelig relatert til kompetanse, kapasitet og synergier.

Forventet utnyttbar levetid er ni år for både teknologi og kunderelasjonene.

Dersom overtakelsen av virksomhetene hadde vært med virkning fra og med 01.01.10, ville det i 2010 ikke ha vært av vesentlig betydning for konsernets totale omsetning eller for det konsoliderte årsresultatet.

30 Oversikt over konsernselskaper

Følgende selskaper er konsolidert

Selskapsnavn	Hjemland	Eierandel i prosent 31.12.10	Eierandel i prosent 31.12.09
KONGSBERG GRUPPEN ASA	Norge	Mor	Mor
Kongsberg Defence & Aerospace AS	Norge	100	100
Kongsberg Spacetec AS	Norge	100	100
Kongsberg Satellite Services AS	Norge	50	50
Kongsberg Oil & Gas Technologies AS	Norge	100	100
Kongsberg Drilling Management Solutions AS	Norge	100	-
Havtroll AS	Norge	Fusjonert	100
Havtroll Teknikk AS	Norge	Fusjonert	100
Kongsberg Teknologipark AS	Norge	100	100
Kongsberg Næringsseiendom AS	Norge	100	100
Kongsberg Næringsparkutvikling AS	Norge	100	100
Kongsberg Næringsbygg 2 AS	Norge	100	100
Kongsberg Næringsbygg 3 AS	Norge	100	100
Kongsberg Næringsbygg 5 AS	Norge	100	100
Kongsberg Næringsbygg 6 AS	Norge	100	100
Kongsberg Næringsbygg 7 AS	Norge	100	100
Kongsberg Seatex AS	Norge	100	100
Vehicle Tracking and Information Systems AS	Norge	100	100
Nerion AS	Norge	100	100
Kongsberg Maritime AS	Norge	100	100
Lodic AS	Norge	55	55
Kongsberg Norcontrol IT AS	Norge	100	100
SeaFlex AS	Norge	Fusjonert	100
Kongsberg SIM AS	Norge	Fusjonert	100
Kongsberg Maritime Engineering AS	Norge	100	100
Portside AS	Norge	100	-
Kongsberg Maritime Srl.	Italia	100	100
Simrad Srl.	Italia	100	100
Kongsberg Maritime Holland BV	Nederland	100	100
Kongsberg Shipmedics Sp.zo.o.	Polen	100	51
Kongsberg Defence Sp.zo.o.	Polen	100	100
Simrad Spain SL	Spania	100	100
Kongsberg Maritime Sweden AB	Sverige	100	100
Kongsberg Defence Oy	Finland	100	100
Kongsberg Maritime GmbH	Tyskland	100	100
Kongsberg Intellifield GmbH	Østerrike	Avviklet	100
Kongsberg Reinsurance Ltd.	Irland	100	100
Kongsberg Norcontrol IT Ltd.	Storbritannia	100	100
Seatex Ltd.	Storbritannia	100	100
Kongsberg Maritime Holding Ltd.	Storbritannia	100	100
Kongsberg Maritime Ltd.	Storbritannia	100	100
Simrad Leasing Ltd.	Storbritannia	100	100
Kongsberg Process Simulation Ltd.	Storbritannia	100	100
Kongsberg Intellifield Ltd.	Storbritannia	100	100

Selskapsnavn	Hjemland	Eierandel i prosent 31.12.10	Eierandel i prosent 31.12.09
GeoAcoustics Ltd.	Storbritannia	100	100
Kongsberg Hungaria Engineering Service Development and Trading Llc	Ungarn	100	100
KM Tech Llc	Russia	100	
Gallium Visual Systems Inc.	Canada	100	100
Kongsberg Maritime Simulation Ltd.	Canada	100	100
Kongsberg Maritime Canada Ltd.	Canada	100	100
Kongsberg Mesotech Ltd.	Canada	100	100
Kongsberg Defence Corporation	Canada	100	-
Gallium Visual Systems Corp	USA	100	100
Kongsberg Maritime Simulation Inc.	USA	100	100
Simrad North America Inc.	USA	100	100
Kongsberg Maritime Inc.	USA	100	100
Kongsberg Underwater Technology Inc.	USA	100	100
Kongsberg Defense Corporation Inc.	USA	100	100
Kongsberg Oil & Gas Technologies Inc.	USA	100	100
GeoAcoustics Inc.	USA	100	100
Seaflex Riser Technology Inc.	USA	100	100
GlobalSim Inc.	USA	100	100
Hydroid Inc.	USA	100	100
Kongsberg Maritime do Brasil S.A.	Brasil	80	80
Kongsberg Maritime Training do Brasil S.A.	Brasil	100	
Kongsberg Asia Pacific Ltd.	Kina	100	100
Kongsberg Maritime Hoi Tung Holding Ltd.	Kina	90	90
- Kongsberg Maritime China (Shanghai) Ltd.	Kina	100	100
- Kongsberg Maritime China (Zhenhjiang) Ltd.	Kina	56,2	56,2
- Kongsberg Maritime China (Jiangsu) Ltd.	Kina	100	100
Kongsberg Maritime Ship Systems	Sør-Korea	100	100
Kongsberg Maritime Korea Ltd.	Sør-Korea	96,9	96,9
Kongsberg Norcontrol IT Pte.	Singapore	100	100
Kongsberg Maritime Pte. Ltd.	Singapore	100	100
GeoAcoustics Asia Pacific Pte. Ltd.	Singapore	100	100
Kongsberg Process Simulation Pvt. Ltd.	India	100	100
GeoAcoustics India	India	100	100
Kongsberg Maritime India Pvt. Ltd.	India	70	70
SRD Engineering Pvt.	India	100	100
Kongsberg Oil & Gas Technologies Pvt. Ltd.	India	100	-
Kongsberg Defence Ltd.	Saudi Arabia	100	-
Kongsberg Maritime Middle East DMCCO	Dubai	70	-
Kongsberg Norcontrol IT Pty. Ltd.	Sør-Afrika	100	100
Kongsberg Protech Systems Australia Pty Ltd.	Australia	100	

Resultat og balanse

Kongsberg Gruppen ASA

RESULTATREGNSKAP 01.01. – 31.12.

Beløp i mill. kr	Note	2010	2009
Driftsinntekter		177	208
Lønnskostnad	4, 5	(96)	(93)
Avskrivning		(2)	(2)
Annen driftskostnad	4	(125)	(83)
Driftsresultat		(46)	30
Renter fra konsernselskaper		57	83
Gevinst/Tap ved salg av aksjer		-	80
Nedskrivning aksjer/fordring		-	(80)
Valutakursgevinst/(-tap)		4	4
Renter til konsernselskaper		(26)	(29)
Annen rentekostnad		(26)	(54)
Andre finanskostnader		(2)	(3)
Mottatt konsernbidrag		700	400
Netto finansposter		707	401
Ordinært resultat før skattekostnad		661	431
Skattekostnad	6	(187)	(117)
Årsresultat		474	314
<i>Disposisjoner og egenkapitaloverføringer:</i>			
Foreslått utbytte		(450)	(240)

BALANSE PER 31.12.

Beløp i mill. kr	Note	2010	2009
EIENDELER			
<i>Anleggsmidler</i>			
Utsatt skattefordel	6	55	47
Varige driftsmidler		7	5
Aksjer i datterselskaper	3	2 215	2 215
Andre aksjer		79	75
Langsiktige fordringer på datterselskaper		1 516	1 375
Andre langsiktige fordringer		45	8
Sum anleggsmidler		3 917	3 725
<i>Omløpsmidler</i>			
Fordringer på datterselskaper		806	596
Betalingsmidler		1 800	800
Sum omløpsmidler		2 606	1 396
Sum eiendeler		6 523	5 121
EGENKAPITAL OG GJELD			
<i>Egenkapital</i>			
Aksjekapital		150	150
Sum innskutt egenkapital		150	150
Annen egenkapital		1 103	1 084
Sum opptjent egenkapital		1 103	1 084
Sum egenkapital	2	1 253	1 234
<i>Langsiktig gjeld</i>			
Pensjonsforpliktelser	5	163	145
Gjeld til kredittinstitusjoner	7	800	800
Langsiktig gjeld til datterselskaper		1 891	987
Annen langsiktig gjeld		29	22
Sum langsiktig gjeld		2 883	1 954
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Avsatt utbytte		450	240
Annen kortsiktig gjeld		273	220
Kassekreditt		1 664	1 473
Sum kortsiktig gjeld		2 387	1 933
Sum egenkapital og gjeld		6 523	5 121

Kontantstrømoppstilling

Kongsberg Gruppen ASA

Beløp i mill. kr	2010	2009
Resultat før skatt	661	431
Utbytte og gevinst ved salg av aksjer	-	(80)
Avskrivninger	2	2
Nedskrivning/tap finansielle eiendeler	-	80
Betalte skatter	(105)	(3)
Endring tidsavgrensninger, m.v.	(45)	(106)
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	513	324
<i>Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter</i>		
Kjøp av varige driftsmidler	(4)	(1)
Innbetalinger ved salg av aksjer	-	210
Utbetalinger ved kjøp av aksjer	(4)	(196)
Netto kontantstrøm fra (brukt i) investeringsaktiviteter	(8)	13
<i>Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter</i>		
Økning av lån	-	500
Nedbetaling av lån	-	(1 400)
Utbetaling av utbytte	(240)	(165)
Netto inn-/utbetaling av kjøp/salg av egne aksjer	(9)	11
Endring mellomværende konsernselskaper	553	310
Endring kassakreditt	191	1 207
Netto kontantstrøm fra (brukt i) finansieringsaktiviteter	495	463
Netto økning/(reduksjon) i betalingsmidler	1 000	800
Betalingsmidler i begynnelsen av året	800	-
Betalingsmidler ved årets slutt	1 800	800

Noter

Kongsberg Gruppen ASA

1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet for Kongsberg Gruppen ASA er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk i Norge.

DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAPER

Datterselskaper og tilknyttede selskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Investeringene er vurdert til anskaffelseskost med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Det er foretatt nedskrivning til virkelig verdi når verdifall skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående og det må anses nødvendig etter god regnskapsskikk. Nedskrivninger er reversert når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede. Utbytte og andre utdelinger er inntektsført samme år som det er avsatt i datterselskapet.

KLASSIFISERING OG VURDERING AV BALANSEPOSTER

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost med fradrag for avskrivninger, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

FORDRINGER

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt.

KORTSIKTIGE PLASSERINGER

Kortsiktige plasseringer (aksjer og andeler vurdert som omløpsmidler) vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi på balansedagen. Mottatt utbytte og andre utdelinger fra selskapene inntektsføres som annen finansinntekt.

PENSJONER

Innskuddsordningen

Konsernet innførte innskuddsbasert pensjonsordning i 2007 for alle ansatte under 52 år per 01.01.08. Ansatte som var 52 år og eldre på overgangstidspunktet ble fortsatt værende i ytelsesordningen. Innskuddet kostnadsføres når det påløper.

Ytelsesordningen

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser beregnes etter lineær opptjening basert på forventet sluttlønn. Beregningen er basert på en rekke forutsetninger herunder diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra Folketrygden, fremtidig avkastning på pensjonsmidler samt aktuariemessige forutsetninger om dødelighet og frivillig avgang. Pensjonsmidler er vurdert til virkelig verdi og fratrasket i netto pensjonsforpliktelser i balansen.

SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med 28 prosent på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattemessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli nyttiggjort.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Betalingsmidler omfatter kontantbeholdning, bankinnskudd og andre kortsiktige likvide plasseringer.

2 Egenkapitalavstemming

Beløp i mill. kr	Aksjekapital	Overkursfond	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital per 31.12.08	150	832	171	1 153
Årets resultat	-	-	314	314
Overkursfond	-	(832)	832	-
Egne aksjer	-	-	11	11
Utbytte for 2009	-	-	(240)	(240)
Estimatavvik pensjoner	-	-	(4)	(4)
Egenkapital per 31.12.09	150	-	1 084	1 234
Årets resultat	-	-	474	474
Utbytte for 2010	-	-	(450)	(450)
Estimatavvik pensjoner	-	-	(5)	(5)
Egenkapital per 31.12.10	150	-	1 103	1 253

Øvrig informasjon om selskapets aksjekapital er gitt i note 22 "Aksjekapital" til konsernregnskapet.

3 Aksjer i datterselskap

<i>Beløp i mill. kr</i>	<i>Anskaffelses- tidspunkt</i>	<i>Forretnings- kontor</i>	<i>Eier-/stemme- andel %</i>	<i>Balanseført verdi 31.12.</i>
Kongsberg Defence & Aerospace AS	1997	Kongsberg	100	506
Kongsberg Teknologipark AS	1987	Kongsberg	100	5
Kongsberg Holding AS	1987	Kongsberg	100	-
Kongsberg Basetec AS	1992	Kongsberg	100	106
Kongsberg Maritime AS ¹⁾	1992	Kongsberg	89	1 101
Kongsberg Forsvar AS	1995	Kongsberg	100	-
Norsk Forsvarsteknologi AS	1987	Kongsberg	100	-
Kongsberg Næringseiendom AS	1997	Kongsberg	100	198
Kongsberg Næringsparkutvikling AS	2005	Kongsberg	100	48
Kongsberg Næringsbygg 2 AS	2006	Kongsberg	100	25
Kongsberg Næringsbygg 3 AS	2006	Kongsberg	100	24
Kongsberg Næringsbygg 5 AS	2007	Kongsberg	100	68
Kongsberg Næringsbygg 6 AS	2007	Kongsberg	100	130
Kongsberg Næringsbygg 7 AS	2007	Kongsberg	100	-
Nerion AS	2002	Trondheim	100	-
Kongsberg Hungaria KFT ²⁾	2003	Budapest	10	-
Kongsberg Reinsurance Ltd.	2001	Dublin	100	4
Sum				2 215

1) De resterende aksjene i Kongsberg Maritime AS er eid av Kongsberg Basetec AS med 11 prosent.

2) De resterende aksjene i Kongsberg Hungaria KFT er eid av Kongsberg Defence & Aerospace AS med 90 prosent.

4 Lønnskostnader og godtgjørelser

Vedrørende lønn og godtgjørelse til konsernledelsen og styrets medlemmer vises det til note 27 "Nærstående parter" i konsernregnskapet.

GODTGJØRELSE TIL REVISOR

<i>Beløp i 1 000 kr</i>	<i>2010</i>	<i>2009</i>
<i>Konsernrevisor Ernst & Young:</i>		
Lovpålagt revisjon	580	900
Sum honorar Ernst & Young	580	900

LØNSKOSTNADER

<i>Beløp i mill. kr</i>	<i>2010</i>	<i>2009</i>
Lønn	56	51
Arbeidsgiveravgift	12	11
Pensjon	12	13
Andre ytelser	16	18
Totale lønnskostnader	96	93

5 Pensjoner

KONGSBERG har en tjenestepensjonsordning, som består av en innskuddsordning og ytelsesordning. Tjenestepensjonsordningen gjelder alle ansatte i konsernet i Norge.

INNSKUDDSORDNINGEN

Konsernet innførte innskuddsbasert pensjonsordning i 2007 for alle ansatte under 52 år per 01.01.08. Innskuddssatsene er 0 prosent av lønnsgrunnlaget opp til 1G, 5 prosent av lønnsgrunnlaget mellom 1 og 6G, og 8 prosent av lønnsgrunnlaget fra 6G og opp til 12G. De ansatte kan påvirke forvaltningen av midlene gjennom tre investeringsvalg, med henholdsvis 30, 50 og 80 prosent aksjer i porteføljen. Konsernet har i tillegg en kollektiv, driftsbasert innskuddsordning for lønn mellom 12 og 15G. Bedriftens innskudd i denne ordningen er 18 prosent av den del av lønnsgrunnlaget som overstiger 12G, oppad begrenset til 15G. For ledende ansatte gjelder egne vilkår. Dette er beskrevet i note 27 "Nærstående parter". De ansatte har samme investeringsvalg i tilleggsordningen som i hovedordningen. Innskuddet kostnadsføres når det påløper.

YTSELSESORDNINGEN

Ved overgangen til innskuddsordning i 2007 ble ansatte som på overgangstidspunktet var 52 år og eldre fortsatt værende i ytelsesordningen. Ytelsesordningen er forsikret gjennom Vital – DnB NOR. Deler av pensjonen blir dekket ved utbetalinger fra Folketrygden. Slike utbetalinger beregnes ut fra Folketrygdens grunnbeløp (G) som årlig godkjennes av Stortinget. Pensjonsytelsen fra ytelsesordningen er bestemt ut fra antall opptjeningsår og lønnsnivå for den enkelte ansatte. Pensjonskostnaden fordeles over de ansattes opptjeningsstid. Gitt dagens Folketrygd (per 31.12.10) og full opptjening gir ordningen ca 65 prosent av sluttlønn inklusive ytelse fra Folketrygden inntil fylte 77 år, deretter reduseres tjenestepensjonsdelen med 50 prosent. Konsernet har i tillegg en kollektiv, driftsbasert ytelsesordning for lønn mellom 12 og 15G. For ledende ansatte gjelder egne vilkår. Dette er beskrevet i note 27 "Nærstående parter". Den kollektive driftsbaserte ytelsesordningen tilsvarer ca 65 prosent av den del av lønnsgrunnlaget som overstiger 12G inntil fylte 77 år, deretter reduseres ytelsen til 50 prosent av den del av lønnsgrunnlaget som overstiger 12G. Denne tilleggsordningen ble lukket i forbindelse med overgang til innskuddsbasert pensjon i 2007.

Styret vedtok i 2008 nye regler for fratreden med etterlønn, som er i henhold til Statens eiermelding. De nye reglene innebærer fratreden med etterlønn senest fra 65 år, men med gjensidig rett for selskapet og ansatte i konsernledelsen å kreve fratreden med etterlønn fra 63 år. Ytelsen er 65 prosent av årslønn, forutsatt minimum 15 års opptjening. Dersom ansatt fratrer mellom 63 og 65 år vil det imidlertid gi redusert pensjonsopptjening for den innskuddsbaserte alderspensjon som gjelder fra fylte 67 år.

Årets pensjonskostnad er beregnet på grunnlag av de økonomiske og aktuariemessige forutsetninger ved årets begynnelse. Brutto pensjonsforpliktelser er beregnet på grunnlag av de økonomiske og aktuariemessige forutsetninger ved årets slutt.

Ved beregning av de fremtidige pensjoner i ytelsesordningen er følgende forutsetninger lagt til grunn:

	31.12.10	31.12.09
Diskonteringsrente	3,75 %	4,0 %
Forventet avkastning	5,00 %	6,0 %
Lønnsregulering	3,25 %	3,5 %
G-regulering	3,75 %	3,5 %
Pensjonsregulering	0,75 %	1,0 %
Frivillig avgang	4,50 %	4,5 %

Årets pensjonskostnad fremkommer slik:

Beløp i mill. kr	2010	2009
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	4	5
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	4	5
Forutsatt avkastning på pensjonsmidlene	(1)	(1)
Periodisert arbeidsgiveravgift	1	1
Årets netto pensjonskostnad	8	10
Kostnader ved innskuddsplaner	4	3

Endring av netto balanseført pensjonsforpliktelser:

Beløp i mill. kr	2010	2009
Sum brutto pensjonsforpliktelser	(175)	(153)
Brutto verdi av pensjonsmidlene	32	24
Netto pensjonsforpliktelser	(143)	(129)
Ikke resultatførte planendringer	-	1
Arbeidsgiveravgift	(20)	(17)
Netto balanseførte pensjonsforpliktelser/midler	(163)	(145)

6 Skatt

SKATTEKOSTNAD

Beløp i mill. kr	2010	2009
Betalbar skatt	193	105
Endring utsatt skatt	(6)	12
Skattekostnad	187	117

Beløp i mill. kr	2010	2009
Resultat før skatt	661	431
Skatt beregnet til skattesats 28 % av resultat før skatt	185	121
Gevinst ved salg av virksomhet	-	(36)
Nedskrivning av aksjer	-	31
Andre permanente forskjeller	2	1
Skattekostnad	187	117

UTSATT SKATT OG UTSAIT SKATTEFORDEL

Beløp i mill. kr	2010	2009
Pensjon	46	41
Annet	9	6
Regnskapsført utsatt skattefordel	55	47

Endring i utsatt skatt som er regnskapsført rett mot egenkapitalen er som følger:

Beløp i mill. kr	31.12.10	31.12.09
Pensjoner	(2)	(2)
Sum	(2)	(2)

7 Langsiktig rentebærende lån og lånerammer

Per 31.12.10 hadde konsernet følgende lån og lånerammer:

Beløp i mill. kr	Forfall	Nom. rente 2010	Rest. løpetid 2010	Nom. beløp	Balanse- ført verdi
Obligasjonslån KOG 05	14.04.14	6,35 %	3,3	500	500
Obligasjonslån KOG 04	30.03.12	3,10 %	1,2	300	300
Sum lån				800	800
Lånefasilitet (uttrukket låneramme)	01.07.13			1 000	0

Lånefasilitet per 31.12.10 er en syndikert lånefasilitet på til sammen 1 000 mill. kroner. Avtalen er inngått med fire banker: DnB NOR, Nordea, SEB og Fokus Bank. Avtalen er gjort gjennom Norsk Tillitsmann og har løpetid frem til 2013. Rentebetingelser er 3 mnd NIBOR + margin som er avhengig av forholdet mellom netto rentebærende lån/EBITDA og kan være fra 0,20 prosent til 0,575 prosent. Lånefasilitetene krever at netto rentebærende gjeld ikke skal overstige 3 ganger EBITDA, men kan være opptil 3,5 ganger i maksimalt 3 kvartaler. Kravene i låneavtalene er oppfylt.

Obligasjonslånene er utstedt i norske kroner og notert på Oslo Børs. Rentebetingelsene er 3 mnd NIBOR + 3,75 prosent for lån pålydende 500 mill. kroner, og 3 mnd NIBOR + 0,50 prosent for obligasjonslån pålydende 300 mill. kroner. Lånene er balanseført til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode.

All opplåning i konsernet er sentralisert til Kongsberg Gruppen ASA og håndteres av konsernets sentrale finansfunksjon.

8 Garantier

Kongsberg Gruppen ASA har i perioden 1999 til 2007 solgt deler av eiendommassen i Kongsberg Teknologipark. Eiendommene er leid tilbake på langsiktige kontrakter som utløper i perioden 2014 til 2025. Tilbakeleiekontraktene er ansett som operasjonelle leieavtaler.

I tillegg til leiebeløpene er Kongsberg Gruppen ASA ansvarlig for visse kostnader knyttet til avgifter og vedlikehold av eiendommene. Utleiekontraktene har en varighet fra tre måneder til 15 år. Med unntak av eiendommene som ble solgt i 2007 er eiendommene i hovedsak utleid til eksterne leietakere. Avsetninger knyttet til dette er omtalt i note 23 "Avsetninger" til konsernregnskapet.

Samlet leiebeløp som morselskapet har garantert for, knyttet til salg og tilbakeleieavtalene, er 1 510 mill. kroner.

FORSKUDD- OG GJENNOMFØRINGSGARANTIER

Konsernets selskaper har stilt garantier for forskudd og gjennomføring i tilknytning til prosjekter. Garantiene er utstedt av norske og utenlandske banker og forsikringsselskaper. Kongsberg Gruppen ASA står ansvarlig for alle garantiene.

Beløp i mill. kr	2010	2009
Forskudd og gjennomføringsgarantier overfor kunder	2 600	2 307

Kongsberg Gruppen ASA har ukommiterte rammeavtaler om garantistillelser med banker og forsikringsselskaper.

Revisjonsberetning for 2010

Til generalforsamlingen i Kongsberg Gruppen ASA

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS
Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Oslo Atrium, P.O.Box 20, NO-0051 Oslo
Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf.: +47 24 00 24 00
Fax: +47 24 00 24 01
www.ey.no
Medlemmer av Den norske Revisorforening

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Kongsberg Gruppen ASA, som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av balanse per 31. desember 2010, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger. Konsernregnskapet består av oppstilling over finansiell stilling per 31. desember 2010, resultatregnskap, oppstillinger over totalresultat og endring i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og konsernsjef er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge for selskapsregnskapet og i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU for konsernregnskapet, og for slik intern kontroll og konsernsjef finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon om selskapsregnskapet og vår konklusjon om konsernregnskapet.

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Konklusjon om selskapsregnskapet

Etter vår mening er selskapsregnskapet for Kongsberg Gruppen ASA avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2010 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Konklusjon om konsernregnskapet

Etter vår mening er konsernregnskapet for Kongsberg Gruppen ASA avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2010 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret og konsernsjef har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 4. april 2011

ERNST & YOUNG AS

Anders Gøbel

statsautorisert revisor

Virksomhetsstyring

Ansvarlig samspill mellom eiere, styret og ledelse

KONGSBERG har som mål å ivareta og øke interessentenes verdier gjennom å drive lønnsom, vekstorientert industriell utvikling i et langsiktig og internasjonalt perspektiv. God eierstyring og selskapsledelse skal sikre størst mulig verdiskaping og redusere risikoen ved virksomheten, samtidig som selskapets ressurser skal utnyttes på en effektiv og bærekraftig måte. Konsernet skal nå sine mål gjennom å videreutvikle førsteklasses kompetansemiljøer og levere ledende systemer, produkter og tjenester i sine internasjonale markedssegmenter og gjennom å drive virksomheten etisk, miljømessig og samfunnsmessig ansvarlig. KONGSBERG er notert på Oslo Børs og er underlagt

norsk verdipapirlovgivning og børsreglement.

HVA LEGGER VI I BEGREPET

Konsernets verdigrunnlag og etiske retningslinjer er grunnleggende premisser for KONGSBERGS eierstyring og selskapsledelse. Eierstyring og selskapsledelse omhandler problemstillinger og prinsipper knyttet til rollefordelingen mellom styringsorganene i et selskap, og det ansvar og den myndighet som er tillagt hvert av organene. God eierstyring og selskapsledelse kjennetegnes ved et ansvarlig samspill mellom eiere, styret og ledelse sett i et langsiktig, verdiskapende og bærekraftig perspektiv.

Det krever et effektivt samarbeid, definert ansvars- og rollefordeling mellom aksjeeiere, styret og daglig ledelse, respekt for selskapets øvrige interessenter og en åpen og ærlig kommunikasjon med omverdenen.

HVORDAN HAR TEMAET VÆRT

BEHANDLET I 2010

Temaet eierstyring og selskapsledelse er gjenstand for årlige vurderinger og diskusjoner i konsernets styre. Blant annet blir konsernets styringsdokumenter gjennomgått og revidert årlig, og teksten til dette kapitlet i årsrapporten blir grundig behandlet i styret.

KONGSBERG POLICY

KONGSBERG skal følge "Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse" av 7. desember 2004 – sist revidert 21.10.10. Konsernets etterlevelse og eventuelle avvik fra anbefalingen skal kommenteres og gjøres tilgjengelig for konsernets interessenter.

Ovennevnte er besluttet i konsernets styre. Den norske stat, som eier 50,001 prosent av konsernet, legger også til grunn at alle selskaper hvor staten har eierandel, følger anbefalingen. I og med at staten har en eierandel på 50,001 prosent, forholder konsernet seg også til Stortingsmelding nr. 13 (2006/2007)

– "Eiermeldingen", statens 10 eierprinsipper for god eierstyring og til OECDs retningslinjer vedrørende statlig eierskap og eierstyring. Disse retningslinjene er gjengitt på konsernets nettsider; www.kongsberg.com

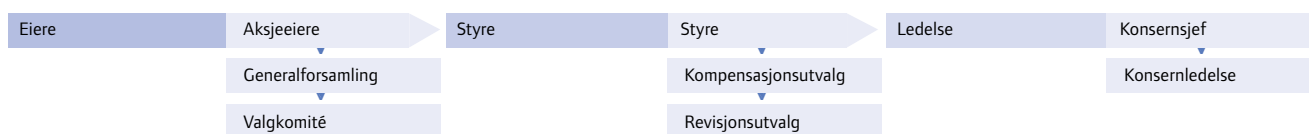
Følgende elementer er bærende i KONGSBERG's policy innenfor området eierstyring og selskapsledelse:

- KONGSBERG skal føre en åpen, pålitelig og relevant kommunikasjon med omverdenen om selskapets virksomhet og forhold knyttet til eierstyring og selskapsledelse.

- KONGSBERG skal ha et styre som er selvstendig og uavhengig av konsernets ledelse.
- Det skal legges vekt på at det ikke foreligger interessekonflikter mellom eiere, styret og administrasjonen.
- KONGSBERG skal ha en klar arbeidsdeling mellom styret og administrasjonen.
- Alle aksjeeiere skal behandles likt.

Konsernets samfunnsansvar ses på som en integrert del av prinsippene for god eierstyring og selskapsledelse. Det er i tråd med statens syn slik det fremkommer i "Eiermeldingen".

KONGSBERGS MODELL FOR EIERSTYRING OG SELSKAPsledelse

Generalforsamlingen velger fem eierrepresentanter til styret etter innstilling fra valgkomiteen. Velges for to år.

Overordnet ansvar for strategi og forvaltning av selskapet. Gir råd og fører tilsyn med daglig ledelse.

Strategi og operativ ledelse.

VEDTEKTER FOR KONGSBERG GRUPPEN ASA

Senest revidert på ordinær generalforsamling 11. mai 2010

§ 1 Selskapets navn er Kongsberg Gruppen ASA. Selskapet er et allmennaksjeselskap.

§ 2 Selskapets forretningskontor er i Kongsberg.

§ 3 Kongsberg Gruppen ASA er et selskap med formål å drive teknologisk og industriell virksomhet innen maritime, forsvar og tilknyttede områder. Selskapet kan delta i og eie andre selskaper.

§ 4 Selskapets aksjekapital er kr 150 000 000,-, fordelt på 120 000 000 aksjer pålydende kr 1,25. Selskapets aksjer skal være registrert i Verdipapirsentralen.

§ 5 Styret skal ha fra 5-8 medlemmer. Inntil 5 medlemmer og inntil 2 varamedlemmer velges av generalforsamlingen. 3 medlemmer og varamedlemmer for disse velges ved direkte valg av og blant de ansatte etter forskrifter fastsatt i medhold av aksjelovens bestemmelser om de ansattes representasjon i allmennaksjeselskapers styre.

§ 6 Selskapets firma tegnes av styrets leder alene, eventuelt nestleder og et av styremedlemmene i fellesskap.

§ 7 Generalforsamlinger holdes i Kongsberg eller i Oslo, og innkalles skriftlig med minst 21 dagers varsel.

Dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen trenger ikke sendes til aksjeeierne dersom dokumentene er gjort tilgjengelige for aksjeeierne på selskapets internettsider. Dette gjelder også dokumenter som etter lov skal inntas i eller vedlegges innkallingen til generalforsamlingen. En aksjeeier kan likevel kreve å få tilsendt dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen.

§ 8 Den ordinære generalforsamlingen skal:

1. Godkjenne årsregnskapet og årsberetningen, herunder utdeling av utbytte.
2. Behandle andre saker som etter lov eller vedtektene hører under generalforsamlingen.
3. Velge aksjonærenes medlemmer og varamedlemmer til selskapets styre.
4. Velge medlemmene til valgkomitéen.
5. Velge én eller flere revisorer etter forslag fra generalforsamlingen.
6. Fastsette styrets godtgjørelse og godkjenne godtgjørelse til revisor.
7. Behandle styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte.

I innkallingen kan fastsettes at aksjeeiere som ønsker å delta i generalforsamlingen, skal melde seg innen en frist som angis i innkallingen. Fristen kan ikke utløpe

tidligere enn fem dager før generalforsamlingen.

Generalforsamlingens møter ledes av styrets leder, eller om han har forfall, av nestleder. Har begge forfall, velger generalforsamlingen en møteleder.

§ 9 Valgkomiteen består av 3 medlemmer som skal være aksjeeiere eller representanter for aksjeeierne. Medlemmene av valgkomiteen, herunder lederen, velges av den ordinære generalforsamlingen. Valgkomiteen avgir innstilling til generalforsamlingen om valg av medlemmer til valgkomiteen. Funksjonstiden er 2 år. Etter innstilling fra styret fastsetter generalforsamlingen godtgjørelsen til valgkomiteens medlemmer.

Valgkomiteen avgir sin innstilling til generalforsamlingen om valg av, og godtgjørelse til, medlemmer og varamedlemmer til styret. Styrets leder uten å ha stemmerett, innkalles til minst ett møte i valgkomiteen før valgkomiteen avgir sin endelige innstilling.

Norsk anbefaling

Nedenfor gjennomgås i detalj hvert enkelt punkt i den norske anbefalingen. Gjennomgangen tar utgangspunkt i siste reviderte versjon av anbefalingen fra 21.10.10. For fullstendig oversikt over anbefalingen med kommentarer, se Oslo Børs: www.oslobors.no/ob/cg eller NUES (norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse): www.nues.no

AVVIK FRA ANBEFALNINGEN

Etter konsernets egen vurdering har vi avvik fra anbefalingen på to hovedpunkter: Punkt 6: Det er to avvik innen dette punktet. Normalt har ikke hele styret deltatt på generalforsamlingen. Saker til behandling i generalforsamlingen har til nå ikke skapt behov for dette. Styrets leder er alltid til stede for å svare på eventuelle spørsmål. Det andre avviket refererer til vedtekstens § 8, som fastslår at generalforsamlingens møter ledes av styrets leder. Dette er et avvik i forhold til anbefalingen om uavhengig møteledelse. Punkt 10: Punktet har blitt utvidet slik at internkontrollen også skal omfatte selskapets arbeid med samfunnsansvar. Vår internkontroll omfatter blant annet arbeidet med anti-korrupsjon. Det gjenstår likevel arbeid knyttet til internkontroll og de øvrige områder som er definert inn under begrepet samfunnsansvar. Det er satt i gang arbeid for å utbedre disse manglene.

Beskrivelsen er i hovedtrekk strukturert etter anbefalingen. I tillegg er det, slik det anbefales, gitt en høyere detaljeringsgrad på enkelte punkter. Punkt 16, "Ledelsen og interne prosedyrer", omfattes ikke av anbefalingen. Vi har valgt å ta dette med, da vi anser det som et svært sentralt punkt i diskusjonen rundt eierstyring og selskapsledelse.

1. REDGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Konsernet har utarbeidet en egen policy for eierstyring og selskapsledelse, og styret

har besluttet at "Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse" skal følges.

Konsernet har ved inngangen til 2011 utviklet og tatt i bruk et revidert sett av verdier. Omtale og klargjøring av konsernets verdier og verdigrunnlag finnes på konsernets nettsider; www.kongsberg.com og i konsernets rapport om samfunnsansvar for 2010.

Konsernets etiske retningslinjer ble revidert høsten 2010. Se nærmere beskrivelse i rapport om samfunnsansvar for 2010.

Styret har vedtatt en egen policy for samfunnsansvar. Denne er gjengitt på konsernets nettsider og i rapport om samfunnsansvar 2010. I rapporten omtales blant annet de områder innen samfunnsansvar konsernet har hatt fokus på i 2010, og mål satt for 2011. I løpet av 2011 vil det bli utarbeidet en egen strategi for samfunnsansvar knyttet opp mot konsernets policy innen området.

2. VIRKSOMHETEN

Kongsberg Gruppen ASA er et selskap med formål å drive teknologisk og industriell virksomhet innen maritime, forsvar og tilknyttede områder. Selskapet kan delta i og eie andre selskaper. Ovennevnte fremgår av selskapets vedtekter § 3.

3. SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

Egenkapital

Konsernets egenkapital 31.12.10 var på 4 881 (3 726) millioner kroner, hvilket utgjorde 34,9 (30) prosent av totalkapitalen.

NUES-PRISEN Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) deler årlig ut en pris for beste redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse i årsrapporten. For 2009 endret NUES kriteriene slik at de fremhever selskaper med god rapportering innen utvalgte teamer. KONGSBERG ble fremhevet under flere av de valgte temaene. KONGSBERG vant prisen både i 2007 og 2004, som forøvrig var første gang prisen ble delt ut.

talen. Styret anser dette å være tilfredsstillende. Selskapets behov for soliditet vurderes til enhver tid i lys av selskapets mål, strategi og risikoprofil.

Utbyttepolitikk

Konsernet vil tilstrebe et årlig utbytte over tid på ca 30 prosent av konsernets årlige overskudd fra ordinær drift, etter skatt. Generalforsamlingen fastsetter det årlige utbyttet, basert på forslag fra styret. Forslaget er den øverste grense for hva generalforsamlingen kan vedta.

For 2009 ble det utbetalt et utbytte på kr 2,00 per aksje, og styret foreslår overfor generalforsamlingen at utbyttet for 2010 blir kr 3,75 per aksje.

Kapitalforhøyelse

Det foreligger ikke emisjonsfullmakter gitt til styret.

Kjøp av egne aksjer

Generalforsamlingen kan gi styret fullmakt til å kjøpe opptil 10 prosent av egne aksjer. På den ordinære generalforsamlingen

11.05.10 fikk styret fullmakt til å kjøpe egne aksjer for inntil et høyeste pålydende beløp på kr 7 500 000. Dette utgjør 5 prosent av aksjekapitalen. Fullmakten kan benyttes flere ganger og gjelder frem til neste ordinære generalforsamlingen, likevel senest til 30. juni 2011. Styrets erverv av egne aksjer kan etter denne fullmakten bare skje mellom en minstepris på kr 25 og en høyeste pris på kr 200 per aksje. Konsernet eier per 31.12.10 til sammen 16 740 (2 590) aksjer i eget selskap.

Aksjene er innkjøpt til aksjespareordning for samtlige ansatte, men kan også avhendes i markedet. Aksjene tilbys alle ansatte til redusert pris (-20 prosent), og har en bindingstid på ett år fra det tidspunktet de ble ervervet.

4. LIKEBEHANDLING AV AKSJEIEIERE OG TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE *Aksjeklasse*

Konsernets aksjer består kun av A-aksjer. Vedtektene inneholder ingen begrensninger i forhold til stemmerett. Alle aksjer har lik rett.

Transaksjoner i egne aksjer

Styrets fullmakt til erverv av egne aksjer forutsetter at ervervet skal skje i markedet. Avhendelse av ervervede aksjer skal kunne skje i markedet, som oppgjør ved kjøp av virksomhet, samt til aksjeordning for konsernets ansatte.

Transaksjoner med nærstående

Styret har vurdert at det i 2010 ikke har forekommet transaksjoner mellom selskapet og aksjeeier, styremedlem, ledende ansatte eller nærstående av disse som kan betegnes som ikke uvesentlige transaksjoner. Se forøvrig note 27.

Retningslinjer for styremedlemmer og ledende ansatte

Konsernets etiske retningslinjer omtaler temaet under punktet interessekonflikt. Tilsvarende gjelder for styrets instruks punkt 8 – uavhengighet og inhabilitet.

Staten som kunde og aksjeeier

Den norske stat har en eierandel på 50,001 prosent av KONGSBERG og er samtidig en betydelig kunde, spesielt med hensyn til leveranser til Det norske forsvaret. Forholdet til Forsvaret er av rent forretningsmessig art og berøres ikke av eierforholdet.

Konsernet avholder kvartalsvise møter med staten, representert ved Nærings- og handelsdepartementet. Temaene som tas opp på disse møtene, er først og fremst konsernets økonomiske utvikling og orientering om strategiske spørsmål knyttet til KONGSBERG. Statens forventninger til avkastning og utbytte blir også kommunisert. Disse "én til én"-møtene med staten er på linje med hva som er vanlig mellom et aksjeselskap og dets største aksjeeiere. Møtene håndteres innenfor rammen som er gitt i selskaps- og verdipapirlovgivningen, ikke minst med tanke på likebehandling av aksjeeierne. En gang i året er samfunnsansvar hovedtema i disse møtene.

Kravet om likebehandling av aksjeeierne begrenser muligheten for utveksling av informasjon mellom selskapet og departementet. Staten som aksjeeier får vanligvis ikke tilgang til mer informasjon enn det som er offentlig tilgjengelig for andre aksjeeiere. Det forhindrer imidlertid ikke at det kan tas opp forhold som er av samfunnsmessig betydning. Under spesielle omstendigheter hvor statens medvirkning er påkrevd og regjeringen må innhente fullmakt fra Stortinget, vil det

tidvis være nødvendig å gi departementet innsideinformasjon. I slike tilfeller er staten underlagt alminnelige regler for behandling av slik informasjon.

5. FRI OMSETTELIGHET

Aksjene er fritt omsettelige, med unntak av ansattes kjøp av aksjer til redusert pris, se punkt 3. Vedtektene har ingen begrensninger på omsetteligheten.

6. GENERALFORSAMLING

Gjennom generalforsamlingen er aksjeeierne sikret deltakelse i organet som er den øverste myndighet i selskapet. Selskapets vedtekter vedtas her. Aksjeeiere som representerer minimum 5 prosent av aksjene, kan kreve ekstraordinær generalforsamling.

Innkalling

Generalforsamlingen blir normalt avholdt innen 1. juni hvert år. I 2011 er datoen fastsatt til 9. mai. Innkalling sendes normalt ut tre uker i forkant. Det er én uke tidligere enn lovens minimumskrav (to uker). Saksdokumentene inklusive valgkomiteens begrunnede innstilling dersom nye medlemmer skal velges eller eksisterende er på valg, er tilgjengelig på konsernets nettsider minimum 21 dager før generalforsamlingen avholdes. Det legges vekt på at saksdokumentene inneholder all nødvendig informasjon slik at aksjeeierne kan ta stilling til alle saker som skal behandles. Selskapets vedtekter fastslår at påmeldingsfristen ikke kan utløpe tidligere enn fem dager før avholdelse av generalforsamlingen. Det er et mål å legge denne fristen tettest mulig opp til møtedato.

Alle aksjeeiere som er registrert i verdipapirsystemet (VPS) mottar innkallingen og har rett til å fremme forslag og avgi

stemme direkte eller via fullmakt. Finanskalender blir offentliggjort på konsernets nettsider.

Deltakelse

Påmeldingen skjer via skriftlig tilbakemelding, telefaks eller internett. Styret ønsker å legge forholdene til rette slik at flest mulig av aksjeeierne gis anledning til å delta. Aksjeeiere som ikke kan møte, blir oppfordret til å stille med fullmektig, og det er lagt til rette for at fullmaktene knyttes til hver enkelt sak som behandles. Det er oppnevnt en person som kan stemme for aksjeeierne som fullmektig. På generalforsamlingen deltar representanter fra styret, minst én representant for valgkomiteen og revisor. Fra administrasjonen deltar som et minimum konsernsjef og finansdirektør.

I 2010 ble generalforsamlingen avholdt 11. mai, og 78,2 prosent (68,1) av den samlede aksjekapital var representert. Til sammen 72 (46) aksjeeiere var til stede eller representert ved fullmakt.

Dagsorden og gjennomføring

Dagsorden fastsettes av styret, hvor hovedpunktene følger av vedtektenes § 8. Samme paragraf fastslår også at generalforsamlingens møter ledes av styreleder. Konsernsjefen gjennomgår status for konsernet. Protokollen fra generalforsamlingen gjøres tilgjengelig på konsernets nettsider www.kongsberg.com

7. VALGKOMITÉ

Valgkomiteens oppgave er å avgi innstilling til generalforsamlingen om valg av aksjeeiervalgte styremedlemmer. Innstilling på styreleder skal angis særskilt.

Komiteen består av tre medlemmer som skal være aksjeeiere eller representanter for aksjeeierne. Generalforsamlingen velger samtlige medlemmer til valgkomiteen, herunder lederen. Det er valgkomiteen selv som innstiller overfor generalforsamlingen om valg av medlemmer til komiteen. Funksjonstiden er to år. Valgkomiteens

godtgjørelse fastsettes av generalforsamlingen etter innstilling fra styret. Ovennevnte fremgår av konsernets vedtekter § 9. Komiteen arbeider under instruks fra generalforsamlingen. Denne ble sist revidert på ordinær generalforsamling 8. mai 2007.

Sammensetning

Nåværende komité ble valgt på ordinær generalforsamling 11.05.10 og består av:

- Knut J. Utvik, avdelingsdirektør, Nærings- og handelsdepartementet (gjenvalg)
- Alexandra Morris, porteføljeforvalter ODIN Forvaltning (ny)
- Sverre Valvik, administrerende direktør, Arendals Fossekompani ASA (gjenvalg). Valvik er valgt til leder av komiteen.

Ingen av komiteens medlemmer er representant for daglig ledelse eller styret. Flertallet av medlemmene anses å være uavhengig av daglig ledelse og styret. Sverre Valvik er administrerende direktør i Arendals Fossekompani ASA, hvor KONGSBERGS styremedlem Erik Must indirekte har en betydelig eierandel. Valgkomiteen anses å ha en sammensetning som reflekterer interessene til aksjeeierfellesskapet.

Informasjon om valgkomiteen, skjema for å gi innspill på kandidater til styret og frister er gjort tilgjengelig på konsernets nettsider www.kongsberg.com.

8. STYRE – SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

Styrets sammensetning

Styret består av åtte medlemmer, og har i dag følgende sammensetning; Finn Jebesen (styreleder), Benedicte Berg Schilbred (nestleder), Anne-Lise Aukner, Erik Must, John Giverholt, Roar Marthiniusen, Kai Johansen og Helge Lintvedt. De tre sistnevnte er valgt av og blant de ansatte. Detaljert informasjon om det enkelte styremedlem finnes på våre nettsider www.kongsberg.com.

Det legges vekt på at det samlede styret skal ha kompetanse innen styrearbeid og selskapets hovedvirksomhet.

I tillegg skal styrets medlemmer ha kapasitet til å utføre sine oppgaver. Ifølge selskapets vedtekter skal antall styremedlemmer være mellom fem og åtte. Konsernsjefen er ikke styremedlem.

Styret velges for to år av gangen. Generalforsamlingen velger styrets leder. Det fremgår av instruks for valgkomiteen. Finn Jebesen er valgt til styrets leder.

Styrets uavhengighet

Alle aksjeeiervalgte styremedlemmer anses som selvstendige og uavhengige av konsernets administrative ledelse. Tilsvarende gjelder i forhold til vesentlige forretningsforbindelser. Arendals Fossekompani ASA, hvor Erik Must direkte og indirekte har en betydelig eierandel, hadde ved årsskiftet en eierandel i Kongsberg Gruppen ASA på 7,96 (7,96) prosent. Styret gir uttrykk for at det er positivt at langsiktige aksjeeiere er representert i styret. Det blir lagt vekt på at det ikke skal foreligge interessekonflikter mellom eiere, styret, administrasjonen og selskapets øvrige interessenter.

Blant de aksjeeiervalgte styremedlemmene er det tre menn og to kvinner, det vil si en kvinneandel på 40 prosent.

Valg av styre

Generalforsamlingen velger de fem aksjeeiervalgte representantene til styret. Valgkomiteen utarbeider en innstilling på aksjeeieres kandidater til styret i forkant av valget. Innstillingen blir sendt aksjeeierne sammen med innkallingen til generalforsamlingen. Vedtak om styrets sammensetning skjer ved simpelt flertall. Staten eier i dag i overkant av 50 prosent av aksjene, og kan i prinsippet utøve kontroll over valget av aksjeeiernes styremedlemmer. Tre av styrets medlemmer velges ved direktevalg av og blant de ansatte i konsernet. Medlemmene velges for to år av gangen med mulighet for gjenvalg.

Styremedlemmenes aksjeholdning

De aksjeeiervalgte styremedlemmene har per 31.12.10 følgende beholdning av aksjer i konsernet: Finn Jebsen, styrets leder, eier 20 000 (20 000) aksjer gjennom sitt heleide selskap Fateburet AS. Benedicte Berg Schilbred, styrets nestleder, eier 70 000 (70 000) aksjer gjennom selskapet Odd Berg AS. Erik Must eier 124 600 (124 600) aksjer personlig og 400 000 (400 000) aksjer gjennom Must Invest AS. John Giverholt eier 3 200 (3 200) aksjer personlig.

De ansattvalgte styremedlemmene har følgende beholdning av KONGSBERG aksjer per 31.12.10 Roar Marthiniussen eier 4 026 (13 400 aksjer) personlig.

9. STYRETS ARBEID

Styrets oppgaver

Styret har det overordnede ansvaret for forvaltning av konsernet og for å føre tilsyn med daglig ledelse og konsernets virksomhet. Dette innebærer at styret har ansvaret for å etablere kontrollsystemer og ansvaret for at konsernet drives i samsvar med fastsatt verdigrunnlag, etiske retningslinjer og eiernes forventninger til en samfunnsansvarlig drift. Styret skal først og fremst ivareta alle aksjeeiernes interesser, men det har også et ansvar for selskapets øvrige interesser.

Hovedoppgavene består i å bidra til at konsernet blir konkurransedyktig, og at det utvikler seg og skaper verdier. Videre skal styret delta i utformingen av, og vedta konsernets strategi, utføre nødvendige kontrollfunksjoner og sikre at konsernet er tilfredsstillende ledet og organisert. Styret setter mål for finansiell struktur og vedtar selskapets planer og budsjetter. Saker av stor strategisk eller økonomisk betydning for konsernet blir behandlet i styret. Oppgavene er ikke statiske, og fokuseringen

vil være avhengig av konsernets behov i øyeblikket. Styret ansetter konsernsjef, etablerer vedkommendes arbeidsinstruks og fullmakter, og foretar lønnsfastsettelse.

Styreinstruks

Styrets instruks er omfattende og ble sist revidert 11.02.11. Instruksen omfatter følgende punkter; innkalling til styremøte, innkallingsfrist, forutgående saksbehandling, styremøtet, styrets beslutninger, føring av protokoll, styrets kompetanse og saker som skal styrebehandles, styrets og daglig leders arbeidsdeling, forholdet mellom datterselskap og morselskap, uavhengighet og inhabilitet, hovedprinsipper for styrets arbeid ved en eventuell selskapsovertakelse, fortrolighet og taushetsplikt, forholdet til lovgivning, vedtekter og instruks.

Styret kan i enkeltsaker vedta å fravike instruksen.

Instruks for konsernsjefen

Det er gjennomført en klar arbeidsdeling mellom styret og daglig ledelse. Styreleder har ansvaret for at styrearbeidet gjennomføres på en effektiv og korrekt måte i henhold til de oppgaver styret har.

Konsernsjefen har ansvaret for selskapets operative ledelse. Styret har utarbeidet en egen instruks for konsernsjefen, sist revidert 17.02.10.

Finansiell rapportering

Styret mottar månedlige økonomirapporter hvor selskapets økonomiske og finansielle status kommenteres. Rapporten er en finansiell fremstilling på hva som har skjedd i konsernets operative og administrative funksjoner i gjeldende periode. I forbindelse med driftsrapportering gjennomføres det møter i de enkelte enhetene hvor driften gjennomgås. Forretningsområdene

presenterer sine driftsrapporter for konsernledelsen i et separat møte etter at rapportering er foretatt

Økonomirapporten danner grunnlag for intern styring og kommunikasjon om status og nødvendige tiltak. Rapporten blir gjennomgått på styremøter som grunnlaget for den finansielle rapporteringen.

Møteinnkalling og møtebehandling

Styret fastsetter hvert år faste styremøter. Normalt avholdes det åtte møter. I tillegg blir det innkalt til ekstra møter etter behov. I 2010 ble det avholdt åtte (ni) styremøter. Styremøtene hadde 95 (97) prosent møtedeltakelse i 2010.

Alle styrets medlemmer mottar regelmessig informasjon om selskapets operasjonelle og finansielle utvikling i god tid før de fastsatte styremøtene. I tillegg mottar styremedlemmene månedlige driftsrapporter. Selskapets forretningsplan, strategi og risiko er regelmessig gjenstand for gjennomgang og vurdering av styret. Styrets medlemmer har fri tilgang til å konsultere konsernets toppledere dersom de føler behov for det. Styret utarbeider og fastsetter en årlig plan med fastlagte temaer for styremøtene. Normalt er det konsernsjefen som foreslår agendaen til hvert enkelt styremøte. Den endelige agendaen blir besluttet i samråd mellom konsernsjef og styrets leder.

På styremøtene deltar foruten styremedlemmene selv; konsernsjef, finansdirektør, konserndirektør for samfunnskontakt og juridisk direktør (styresekretær). Øvrige deltakere blir innkalt etter behov.

Styret vedtar saker av signifikant betydning for konsernet. Dette dreier seg blant annet om godkjenning av års- og kvartalsregnskaper, strategi og strategiske planer, godkjenning av betydelige invest-

eringer (normalt over 30 millioner kroner) og godkjenning av oppkjøp og salg av virksomheter.

Nye styremedlemmer orienteres om konsernets gjeldende strategi og historiske forhold relatert til konsernets aktuelle situasjon.

Taushetsplikt – kommunikasjon mellom styret og aksjeeiere

Styrets forhandlinger og protokoller er i prinsippet konfidensielle, med mindre styret bestemmer noe annet eller at det er åpenbart at det ikke er behov for slik behandling. Dette følger av styreinstruksen.

Kompetanse

Hele styret har gjennomført program for å gi medlemmer innsikt i konsernets aktivitet. I den forbindelse gjennomføres det reiser til ulike deler av konsernets virksomhet. Formålet med reisene er å øke styrets innsikt i de forretningsmessige aktiviteter i området. I løpet av 2010 har styret besøkt våre enheter i Washington, Johnstown og Cape Cod i USA, og Horten i Norge.

Habilitet

Styret forholder seg til reglene om inhabilitet slik de fremgår av Allmennaksjeloven (ASAL) § 6–27 og i styrets egen instruks. I 2010 har et styremedlem avstått på grunn av inhabilitet i tre saker.

Bruk av styrekomiteer

Styret opprettet i 2005 to underutvalg, et revisjonsutvalg og et kompensasjonsutvalg.

For begge utvalgene gjelder at de virker som saksforberedende organer for styret og er bare ansvarlig overfor det samlede styret i selskapet og har kun innstillende myndighet overfor dette.

Styrets revisjonsutvalg

Revisjonsutvalget har oppgaver blant annet i forhold til regnskapsrapportering,

ekstern revisor, internkontroll og risikostyring. I 2010 har utvalget hatt fokus på selskapets risikostyring. Utvalget er sammensatt av to aksjeeiervalgte styremedlemmer og ett styremedlem fra de ansattevalgte. Eksternrevisor deltar normalt på møtene. Konsernsjef og øvrige styremedlemmer har rett til å delta etter eget ønske. I løpet av 2010 ble det avholdt seks (åtte) møter.

Medlemmer: John Giverholt (leder), Anne-Lise Aukner, Kai Johansen. Mandat for revisjonsutvalget finnes på konsernets nettsider www.kongsberg.com.

Styrets kompensasjonsutvalg

Utvalget har oppgaver knyttet til konsernsjefens betingelser, prinsipielle spørsmål knyttet til lønnsnivå, bonussystem, pensjonssystemvilkår, ansettelsesavtaler og liknende for ledende ansatte, samt øvrige forhold tilnyttet kompensasjon som utvalget finner er av særlig betydning for konsernet. Utvalget er sammensatt av styrets leder, ett aksjeeiervalgt styremedlem og ett ansattevalgt styremedlem. Konsernsjefen har rett til å delta i utvalgets møter når han ønsker, unntatt ved behandling av hans personlige forhold. I løpet av 2010 ble det avholdt tre (tre) møter.

Medlemmer: Finn Jebesen, Erik Must, Roar Marthiniussen. Mandat for kompensasjonsutvalget finnes på konsernets nettsider www.kongsberg.com.

Styrets egevaluering

Hvert år har styret et utvidet møte der styret evaluerer sitt og konsernsjefens arbeid. I denne forbindelse vurderer også styret seg selv i forhold til anbefaling for eierstyring og selskapsledelse. Styret har så langt ikke funnet det hensiktsmessig å benytte eksterne personer i egevalueringen. Styrets egevaluering gjøres tilgjengelig for valgkomiteen. Det gjennomføres årlige, individuelle samtaler mellom styrets leder og de øvrige styremedlemmene.

10. RISIKOSTYRING OG INTERN KONTROLL

Styret og internkontroll

KONGSBERG bygger sitt internkontroll- og risikostyringssystem for finansiell rapportering på det internasjonale anerkjente rammerverket COSO.

Konsernet har etablert en desentralisert styringsmodell med delegert resultatansvar. Kontrollmiljøet er derfor distribuert i henhold til konsernets styringsmodell, og det er den enkelte enhets ansvar å påse at det er tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å gjennomføre en forsvarlig internkontroll. Det er etablert et overordnet styringsdokument hvor krav til til internkontroll er beskrevet og gir rammebetingelser for enhetenes ansvar.

Administrasjonen utarbeider månedlige økonomirapporter som oversendes og gjennomgås av styremedlemmene. I tillegg utarbeides kvartalsvise økonomirapporter. Ved avleggelse av konsernets finansielle kvartalsrapport gjennomgår revisjonsutvalget rapporten i forkant av styremøtet. Revisor deltar ved behov i revisjonsutvalgets møter og møter hele styret ved avleggelse av årsregnskapet.

I konsernets årsberetning beskrives selskapets finansielle stilling og risikoaspekter på en grundig måte

Konsernets modell for internkontroll for finansiell rapportering gjennomgås jevnlig, siste gang i 2010, for å sikre at dette er riktig avstemt og organisert ift konsernets utvikling. Risikostyringen i konsernet er en integrert del i mål- og resultatstyringen. Internkontroll knyttet til vårt verdigrunnlag og retningslinjer for etikk og samfunnsansvar er under kontinuerlig utvikling, og implementeres i konsernets virksomheter fortløpende. Det er igangsatt prosjekter på prioriterte temaer innenfor området i 2010, med hovedvekt på anti-korrupsjon og samfunnsansvar i leverandørkjeden. Konsernet har opprettet compliance funksjoner både på konsern-nivå og i forretningsområdene. På samme måte som for finansiell rapportering er internkontrollen

etablert i henhold til en desentralisert styringsmodell. KONGBERGS compliance-program koordineres og overvåkes fra konsern-nivå, og rapporteres til styret. Fra og med 2011 vil status på konsernets arbeid med samfunnsansvar også bli rapportert til styret.

Konsernet har et etisk råd hvis formål er å bidra til høy etisk bevissthet, god atferd og å sikre et godt omdømme for KONGBERG.

Styret foretar en årlig gjennomgang av overordnede risikoforhold, i tillegg til kvartalsvis gjennomgang av mer operative risiki. HMS-forhold gjennomgås kvartalsvis av styret. Styret foretar også en årlig gjennomgang av viktige styringsdokumenter i konsernet for å sikre at disse er oppdaterte og dekker relevante områder.

11. GODTGJØRELSE TIL STYRET

Generalforsamlingen fastsetter årlig styrets godtgjørelse. Forslag til godtgjørelse fremsettes av leder for valgkomiteen. For 2010 utgjorde den totale godtgjørelsen til styret kr 1 619 666 (1 517 831). Godtgjørelsen fordeler seg som følger: Styreleder kr 359 333 (345 333), styrets nestleder kr 195 333 (183 500), øvrige styremedlemmer kr 177 500 (164 833).

I tillegg mottar revisjonsutvalgets medlemmer kr 8 150 (7 800) per møte, maksimalt kr 40 750 (39 000) per år. Utvalgets leder mottar kr 9 300 (8 900) per møte, maksimalt kr 46 500 (44 500) per år. Kompensasjonsutvalgets medlemmer mottar kr 5 800 (5 550) per møte, maksimalt kr 29 000 (27 750) per år. Utvalgets leder mottar kr 6 950 (6 650) per møte, maksimalt kr 34 750 (33 250) per år.

Styremedlemmenes honorarer er ikke knyttet til resultat, opsjonsprogram eller liknende. Ingen av styrets aksjeeiervalgte medlemmer har oppgaver for selskapet ut over styrevervet, og ingen har avtale om pensjonsordning eller etterlønn fra selskapet.

12. GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Retningslinjer

Styret har utarbeidet egne retningslinjer for fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte. Konsernsjefens betingelser fastsettes av styret. Styret gjennomfører årlig en grundig vurdering av lønn og annen godtgjørelse til konsernsjef. Vurderingen baseres på markedsundersøkelser for tilsvarende stillinger.

Strukturen i belønningssystemet for de øvrige medlemmene av konsernledelsen fastsettes av styret, og legges frem for generalforsamlingen til orientering. Betingelsene fastsettes av konsernsjefen etter konsultasjon med styrets leder.

Styrets holdninger når det gjelder lederlønn, er at de skal være konkurransedyktige og motiverende, men ikke ledende når det gjelder nivå.

Belønningssystemet består av basislønn, bonus-, pensjons-, etterlønnordning og naturaltelser.

Resultatavhengig godtgjørelse

Styret vedtok et nytt bonussystem for ledende ansatte i 2006. Resultatavhengig godtgjørelse er knyttet til resultatutvikling, resultatmargin og ikke-finansielle mål. Nærmere beskrivelse av systemet er gitt i note 27 (28) i konsernets regnskap. Totalt har konsernet ca 90 (82) ledere som omfattes av et belønningssystem med et individuelt prestasjonsselement.

Betingelser

Godtgjørelse til konsernledelsen og styret er beskrevet i note 27.

13. INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

Årsregnskap og årsberetning – periodisk rapportering

Konsernet legger normalt frem et foreløpig årsregnskap i februar. Fullstendig regnskap sammen med årsberetning og årsrapport sendes aksjeeiere og øvrige interessenter i mars/april. Ut over dette rapporteres regnskapstall kvartalsvis. Konsernets finans-

kalender gjøres kjent gjennom konsernets internettsider og i årsrapporten.

Konsernets rapport om samfunnsansvar finnes på konsernets nettsider (pdf utgave), sammen med øvrig informasjon knyttet til samfunnsansvar, samt i et begrenset antall papirkopier. Rapporten er verifisert av tredjepart.

Det er en selvfølge at alle aksjeeiere blir behandlet likt.

Annen markedsinformasjon

Det arrangeres åpne investorpresentasjoner i forbindelse med at års- og kvartalsresultater for konsernet blir lagt frem. Her gjennomgår konsernsjefen resultater og kommenterer markeder og fremtidsutsikter. På disse presentasjonene deltar også konsernets finansdirektør, tidvis også øvrige medlemmer fra konsernledelsen.

Presentasjonene i forbindelse med års- og kvartalsresultater gjøres tilgjengelige på konsernets nettsider samtidig med presentasjonen. Års- og halvårsresultat presenteres også via webcast. Ut over dette holdes det løpende dialog og presentasjoner for analytikere og investorer.

Konsernet anser det som svært viktig å informere eiere og investorer om konsernets utvikling og økonomiske og finansielle status. Det blir lagt vekt på at aksjemarkedet får lik og samtidig informasjon. I samtale med aksjeeiere og analytikere legges varsomhetsprinsippet i forhold til forfordeling av informasjon til grunn.

Konsernet har vært tildelt Informasjonsmerket og Engelskmerket av Oslo Børs siden 2004. Styret har utarbeidet egne retningslinjer for kontakt med aksjeeiere utenfor generalforsamlingen.

14. SELSKAPSOVERTAKELSE

Konsernet har ingen forsvarsmekanismer mot aksjeoppkjøp i sine vedtekter, og har heller ikke iverksatt andre tiltak som begrenser muligheten for å kjøpe aksjer i selskapet. Den norske stat eier 50,001 prosent av

aksjene. Omsetteligheten av disse aksjene er avhengig av vedtak i Stortinget.

Styrets instruks inneholder et punkt som omhandler hovedprinsippene for hvordan styret skal opptre ved eventuelle overtakelsestilbud. Her heter det blant annet at styret skal bidra til at aksjeeierne i KONGSBERG blir behandlet likt og at virksomheten ikke blir unødig forstyrret.

Dersom det fremmes et bud på selskapet, skal styret avgis en uttalelse med en begrunnet vurdering av budet.

Vurderingen skal blant annet ta hensyn til hvordan et eventuelt oppkjøp vil innvirke på den langsiktige verdiskapingen i KONGSBERG

15. REVISOR

Revisors forhold til styret

Konsernets revisor blir valgt av generalforsamlingen. Hovedtrekkene i revisors planlagte arbeid legges frem for styret en gang i året.

Revisor deltar alltid under styrets behandling av det foreløpige årsregnskapet. Styret blir i den forbindelse orientert om årsregnskapet og saker som opptar revisor spesielt, herunder eventuelle uenigheter mellom revisor og administrasjonen. Revisor deltar i tillegg i revisjonsutvalgsmøtene.

Styret avholder årlige møter med revisor hvor det gjennomgår en rapport fra revisor som omhandler selskapets regnskapsprinsipper, risikoområder og interne kontrollrutiner.

Minimum en gang i året avholdes et møte mellom revisor og styrets revisjonsutvalg uten at konsernsjef eller andre fra ledelsen er til stede.

Revisor har lagt frem for styret en skriftlig erklæring på oppfyllelse av fastsatte uavhengighetskrav, jfr. revisorloven.

Konsernet har styrebehandlet retningslinjer for det forretningsmessige forholdet mellom revisor og konsernet.

Konsernet benyttet fra oppstarten i 1987 revisjonsselskapet Arthur Andersen & Co. Arthur Andersen & Co. i Norge ble i april 2002 slått sammen med Ernst & Young. I tillegg til ordinær revisjon har selskapet utført rådgivning innen områdene regnskap, skatt og due diligence. Det vises til note 10 i konsernregnskapet.

Konsernets revisortjenester ble lagt ut på anbud fra og med regnskapsåret 2010. Generalforsamlingen vedtok å videreføre samarbeidet med revisjonsselskapet Ernst & Young. Det ble samtidig foretatt skifte av ansvarlig partner.

Styret vil med jevne mellomrom vurdere om revisor i tilstrekkelig grad utøver en tilfredsstillende kontrollfunksjon.

16. LEDELSEN OG INTERNE PROSEDYRER

Dette punktet omfattes ikke av anbefalingen.

Konsernsjefen

Styret har vedtatt instruks for konsernsjefen, ref punkt 9.

Konsernledelsen

Konsernsjefen utnevner medlemmer til konsernledelsen. Konsernledelsen består for tiden av ni personer. Foruten konsernsjefen består ledelsen av finansdirektør, direktører for de fire forretningsområdene Kongsberg Maritime, Kongsberg Oil & Gas Technology, Kongsberg Defence Systems og Kongsberg Protech Systems, konserndirektør Forretningsutvikling, konserndirektør Samfunnskontakt og konserndirektør Konsernfunksjoner.

Ledelsen møtes regelmessig og har ellers daglig kontakt på operasjonell basis. Kon-

sernet følger det overordnede prinsippet med forpliktelse på avtalt mål og praktiserer derfor en desentralisert styringsform som gir de enkelte enheter handlingsfrihet med dertil hørende ansvar.

Konsernledelsens hovedoppgave er den operasjonelle drift av konsernet, hvor det er konsernets totalitet som er førende for de avgjørelser som tas. Ledelsen gjennomfører månedlig resultat- og budsjettoppfølging med de resultatansvarlige enheter i konsernet. Konsernledelsen gjennomfører årlig en evaluering av eget arbeid og arbeidsform.

Interne styrer

Konsernets datterselskaper har egne styrer, som består av interne ledere og ansatte. Administrerende direktør i eierselskapet, eller den han bemyndiger, vil være styrets leder i datterselskapene. Oppnevning av styre og styrets arbeid i datterselskaper skal skje i henhold til konsernets prinsipper for god eierstyring.

Retningslinjer for aksjehandel

Selskapet har nedfelt interne retningslinjer for handel i selskapets aksjer. Disse retningslinjene blir jevnlig oppdatert i henhold til de til enhver tid gjeldende lover og regler. Konsernet har interne retningslinjene for primærinnside som blant annet pålegger intern klareringsplikt med konsernsjefen før det kjøpes eller selges KONGSBERG-aksjer.

Etiske retningslinjer

Konsernet har utarbeidet etiske retningslinjer som gjelder for alle medarbeidere. Retningslinjene bekjentgjøres også overfor konsernets forretningsforbindelser.

Finanskalender 2010

Generalforsamling

Ordinær generalforsamling holdes
mandag 9. mai 2011 kl 14.00.
Konferansesenteret,
Kongsberg Teknologipark
Kongsberg

Utbytte utbetales 23. mai 2011

Offentliggjøring av kvartalsresultater

Første kvartal: 6. april
Andre kvartal: 12. august
Tredje kvartal: 26. oktober

Ticker kode: KOG (Oslo Børs)

Adresser

HOVEDKONTORET ER LOKALISERT PÅ KONGSBERG.

Kongsberg Gruppen ASA

Kirkegårdsveien 45
Postboks 1000
3601 Kongsberg
Telefon: (+47) 32 28 82 00
Telefaks: (+47) 32 28 82 01
Internett: www.kongsberg.com
E-post: office@kongsberg.com
Org. nr. 943 753 709

Kongsberg Maritime AS

Kirkegårdsveien 45
Postboks 483
3601 Kongsberg
Telefon: (+47) 32 28 50 00
Telefaks: (+47) 32 28 50 10
E-post: km.office@kongsberg.com

Kongsberg Oil & Gas Technologies

Hamangskogen 60
NO-1338 Sandvika
Norway
Phone: (+47) 67 80 48 00
Fax: (+47) 67 80 48 30
Email: kogt.sales@kongsberg.com

Kongsberg Defence Systems

Kirkegårdsveien 45
Postboks 1003
3601 Kongsberg
Telefon: (+47) 32 28 82 00
Telefaks: (+47) 32 28 86 20
E-post: kda.office@kongsberg.com

Kongsberg Protech Systems

Kirkegårdsveien 45
Postboks 1003
3601 Kongsberg
Telefon: (+47) 32 28 82 00
Telefaks: (+47) 32 28 86 20
E-post: kps.marketing@kongsberg.com

Tekst

KONGSBERG

Foto

KONGSBERG, Vegard Kemnitz/Kongsberg Satellite Services AS,
Tor Aas-Haug/Mediafoto AS, Bård Gudim, Jørn Grønland,
Dag Myrestrand/Statoil, Royal Norwegian Navy.

Design

Ludens Design

Print

RK Grafisk

Kongsberg Gruppen ASA

Postboks 1000. 3601 Kongsberg. Norway.

Telefon (+47) 32 28 82 00. Telefax (+47) 32 28 82 01

E-post: office@kongsberg.com

www.kongsberg.com